

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
ของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวโชติกา ตั้งบุญเต็ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MEDIA EXPOSURE , KNOWLEDGE , ATTITUDE AND PARTICIPATION IN
COMMUNICATION ON SEX EDUCATION AMONG TEACHERS OF
SECONDARY SCHOOLS , UNDER THE OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS

CHOTIGA TANGBOONTERM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมใน
การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวโชติกา ตั้งบุญเต็ม

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พัชนี เขยจรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

โชติกา ตั้งบุญเติม : การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร. (MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PARTICIPATION IN COMMUNICATION ON SEX EDUCATION AMONG TEACHERS OF SECONDARY SCHOOLS, UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. ดร.ปรมะ สตะเวทิน, 155 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ใช้มีจำนวน 435 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันซึ่งประมวลผลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลและสื่ออินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เรื่องเพศศึกษา ส่วนการเปิดรับสื่ออื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษา
2. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา ส่วนการเปิดรับสื่ออื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา
3. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
4. ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา
5. ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
6. ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อ.....
 สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนการ.....ลายมือชื่อ.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2551.....

5084863528 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEYWORDS : MEDIA EXPOSURE / KNOWLEDGE / ATTITUDE / PARTICIPATION IN COMMUNICATION

CHOTIGA TANGBOONTERM : MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PARTICIPATION IN COMMUNICATION ON SEX EDUCATION AMONG TEACHERS OF SECONDARY SCHOOLS, UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS. ADVISOR : ASSOC.PROF.PARAMA SATAWEDIN,Ph.D., 155 pp.

The purpose of this research was to examine the correlations among media exposure, knowledge, attitude and participation in communication on sex education among teachers of secondary schools, under the Office of the Basic Education in Bangkok metropolis. Questionnaires were used to collect the data from a total of 435 samples. Frequency, percentage, mean and Pearson's product moment correlation coefficient were employed for the analysis of the data. SPSS program was used for data processing.

The results of the research were as follows :1) Exposure to information about sex education from personal media and internet negatively correlated with knowledge of sex education. Exposure to other media did not correlate with knowledge of sex education. 2) Exposure to information about sex education from personal media negatively correlated with attitude toward sex education. Exposure to other media did not correlate with attitude toward sex education. 3) Exposure to information about sex education positively correlated with participation in communication on sex education. 4) Knowledge of sex education positively correlated with attitude toward sex education. 5) Knowledge of sex education positively correlated with participation in communication on sex education. 6) Attitude toward sex education positively correlated with participation in communication on sex education.

Department :...Public Relations.....Student's Signature

Field of study :...Development Communication.. Advisor's Signature

Academic year :2008.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือ
อย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร.ปรมะ สตะเวทิน อาจารย์ที่
ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ อย่างดียิ่งมาโดยตลอด
รองศาสตราจารย์ดร.พัชนี เขยจรรยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.วิเชียร เกตุ
สิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้
ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ตำรา และสถานที่เรียน รวมทั้ง
ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ และอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และ
สละเวลาอันมีค่าเป็นอย่างยิ่ง

ขอบพระคุณ พี่ๆ และเพื่อนๆ ร่วมรุ่นจากคณะนิเทศศาสตร์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
ในการทำวิทยานิพนธ์

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวตั้งบุญเต็ม และพี่เอ
ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และเป็นกำลังใจให้อย่างอบอุ่นเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ปัญหาการวิจัย.....	7
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	8
1.5 คำนิยาม.....	9
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิดเรื่องการสื่อสาร.....	11
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	21
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล.....	25
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และทัศนคติ.....	32
2.5 แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร.....	43
2.6 แนวคิดเรื่องเพศศึกษา.....	47
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิจัย.....	67
3.1 ประชากร.....	67
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	68
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	69
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.5 การวัดค่าตัวแปร.....	71
3.6 การตรวจสอบเครื่องมือ.....	76
3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
3.8 การประมวลผลข้อมูล.....	79
3.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	80
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
รายการอ้างอิง.....	137
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก.....	143
ภาคผนวก ข.....	145
ภาคผนวก ค.....	152
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	155

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามเพศ.....	84
2	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามอายุ.....	84
3	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามระดับการศึกษา.....	85
4	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	85
5	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามรายได้.....	86
6	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ.....	86
7	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	87
8	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน.....	88
9	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อเฉพาะกิจ.....	89
10	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคล.....	91
11	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ต.....	92
12	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต.....	93
13	แสดงจำนวน และร้อยละของอาจารย์จำแนกตามความรู้เรื่องเพศศึกษา.....	94
14	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของอาจารย์จำแนกตามระดับความรู้เรื่องเพศศึกษา.....	96
15	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา.....	97
16	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของอาจารย์จำแนกตามทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา.....	102
17	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาจารย์จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา.....	103

ตารางที่		หน้า
18	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของอาจารย์จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา.....	108
19	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์.....	109
20	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์.....	110
21	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์.....	111
22	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความรู้ กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์.....	112
23	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความรู้ กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์.....	113
24	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างทัศนคติ กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์.....	114

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

จากคำกล่าวที่ว่า “หากต้องการคุณภาพของประเทศใด สามารถดูได้จากแนวโน้มเยาวชนของประเทศนั้นๆ ” โดยในประเทศไทย หากมีการมองไปที่เยาวชนของชาติ ยังคงมีหลายอย่างที่นำเป็นห่วง ดังจะเห็นได้จาก ผลการศึกษาวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมของเยาวชนของชาติที่สวนทางกับความคาดหวังของสังคม โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นปัญหารักร่วมเพศ, ปัญหาอาชญากรรมทางเพศ, การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร, การขายบริการทางเพศ, การตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ , การทำแท้งที่ผิดกฎหมาย, การติดเอดส์ในวัยเรียน ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาระดับชาติ และยังเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา

ในช่วงกระแสของการปฏิรูปกำลังเป็นวาระที่สำคัญของสังคมไทยในการพัฒนาประเทศ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นหนึ่งในองค์ความรู้ที่เปรียบเสมือนรากฐานของระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดในสังคมไทย ความคลุมเครือของเรื่องเพศที่ถูกวางไว้ระหว่างประเด็นที่ต้องถูกควบคุม และปิดกั้นกับประเด็นที่ควรเปิดเผยอย่างเสรีนั้น ทำให้เรื่องเพศมีสถานะไม่ชัดเจน สังคมไทยยังคงมองเห็นว่า การสอนเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม โดยตีความหมายเรื่องเพศว่า เป็นเรื่องส่วนตัวที่ควรปกปิด น่าละอาย หยาบคาย และเป็นเรื่องของผู้ใหญ่เท่านั้น ทั้งๆที่ในความเป็นจริงแล้ว ความหมายของเพศศึกษา (สุชาติ โสมประยูร, 2541 : 1) หมายถึง การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิต และความรู้สึกที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศ และพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพ สวัสดิการ และมนุษย์สัมพันธ์อันดีงามระหว่างทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม จึงนับได้ว่าเพศศึกษาเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ชีวิตคนเรามีความสุข

เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อชีวิตอย่างยิ่ง การมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีย่อมทำให้สามารถปรับตัว ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง และมีความสุขได้ (มานพ คณะ

โต,2541) แต่ปัจจุบัน พบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นขาดความรู้เรื่องเพศในด้านทฤษฎี และการป้องกันตนเอง การปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้เรื่องเพศ เพื่อจะได้รู้จักป้องกันตนเอง การปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้เรื่องเพศ เพื่อจะได้รู้จักป้องกันตนเองจากปัญหาทางเพศสัมพันธ์ เป็นเหมือนการฉีดวัคซีนเพิ่มภูมิคุ้มกัน ให้แก่เด็ก (อรสม สุทธิสาคร, 2544)

โดยสิ่งมีชีวิตทุกหน่วยจะต้องเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วยตลอดเวลาเป็นเวลานานแล้ว มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ประเสริฐ ควรยอมรับความจริงในเรื่องเกี่ยวกับเซ็กส์ และแยกแยะความถูกต้องว่า การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเซ็กส์ทำให้มีชีวิที่ดีกว่า ไม่ใช่เรื่องลามก หรืออนาจาร (ป้อม ดอยปุย : 2510)

วัยรุ่น หรือวัยเรียนเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยธรรมชาติของวัยรุ่นนั้นต้องการอิสระ อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ต้องการมีประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และท้าทาย รักสนุก ใจร้อน ชอบทำตามอย่างเพื่อน ชอบเลียนแบบดารา เริ่มสนใจเพศตรงข้าม และมีความต้องการทางเพศสูง ประกอบกับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก เริ่มเข้ามามีบทบาทในวิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคแฟชั่น การแต่งกาย ภาษา การแสดงออก รวมถึงพฤติกรรมทางเพศสูง ส่งผลต่อการรับรู้ และการเรียนรู้ของวัยรุ่นมากขึ้น (ศุภาศิริ การิกกาญจน์, 2543) ซึ่งจะได้เห็นได้ชัดในสภาพปัจจุบันที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เสรีมากขึ้น ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ การแต่งกายให้ดึงดูดความสนใจเพศตรงข้ามด้วยแฟชั่นตะวันตก และการแสดงออกทางเพศในที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ก็มีมากขึ้นด้วย

สุพัตรา สุภาพ นักวิชาการทางด้านสังคมกล่าวว่า เพศสัมพันธ์กำลังเป็นปัญหาพฤติกรรมทางเพศของสังคมวัยรุ่น และปัจจุบันกล้าพูดได้เลยว่า สาวแรกรุ่นสมัยนี้มักสะกดคำว่า “พรหมจารีย์” ไม่เป็นแล้ว แน่نونเด็กวัยรุ่นประพฤติตัวอยู่ในกรอบประเพณีมีอยู่ไม่น้อย แต่เด็กวัยรุ่นที่เดินหลงทางทุกวันนี้ก็มีจำนวนมากที่เห็นการเสียตัวเป็นเรื่องที่สนุก เป็นเรื่องของประสบการณ์ในชีวิต “ที่น่าเป็นห่วงที่สุด แม้ว่าผลการสำรวจของสวนดุสิตโพล ก็ยังระบุชัดเจนว่า เด็กผู้หญิงสมัยนี้เริ่ม เสียตัวตั้งแต่อายุ 14-15 ปี บางคนก็เสียตัวด้วยความเต็มใจให้กับคนรัก คิดว่าผู้ชายจะรักจริง แต่พอเลิกกันไปมีผู้ชายคนใหม่ ก็พลีกายให้กับผู้ชายคนใหม่อีก ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์อย่างนี้บ่อยๆ บางคนก็เห็นว่า การเสียกายก็เลยเกิดไปสู่การขายตัว” มีอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาหลายๆโรงเรียน ให้ข้อมูลว่า ขณะนี้เด็กมัธยมต้น นับเป็นระดับชั้นที่มีปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์ถึงขนาดตั้งท้องมากที่สุด (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน วันที่ 7 มีนาคม 2543) และ

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นนอกระบบการศึกษา ปิยะมโนธรรมว่า เด็กผู้หญิงประมาณ 300 กว่าคนมีเพศสัมพันธ์ก่อนจบมัธยมศึกษา 6 ถึงร้อยละ 30 และผู้หญิงอายุ 20-25 ปีเด็บบ 500 กว่าคนมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยมองว่าเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ (นิตยสารแม่และเด็ก, 2540)

อีกทั้งปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในเด็กวัยรุ่นไทยยังมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง นพ.ณรงค์ศักดิ์ อัดตะสุวรรณ อธิบดีกรมอนามัย ให้ความเห็นเห็นว่า “วัยรุ่นไทยมีความสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีอัตราเพิ่มมากขึ้น แต่ช่วงอายุในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกลับมีแนวโน้มลดลง ขณะที่อัตราการตั้งครรภ์อยู่ในระดับต่ำ โดยวัยรุ่นไทย 14.7% มีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เกินกว่าที่องค์การอนามัยโลกตั้งไว้ถึง 10% โดยผู้หญิงไทยมีการทำแท้งถึง 3 แสนรายต่อปี ทำให้มีการเสียชีวิตจากการทำแท้งในอัตรา 340 คนต่อประชากร 1 แสนคน ส่วนบางรายแม้จะรอดชีวิตแต่ต้องตัดมดลูกทิ้ง ทำให้ไม่สามารถมีบุตรได้อีก ซึ่งสาเหตุหลักของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มาจากสื่อและเทคโนโลยีที่เจริญ รวดเร็ว มีการเผยแพร่สิ่งยั่วยวน ทำให้เยาวชนขาดความยับยั้งคิดและกระทำในสิ่งที่ผิดพลาด” (หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์ วันที่ 27 กันยายน 2550)

นอกจากการที่เด็กไม่เห็นความสำคัญของการรักษานวลสงวนตัวแล้ว ความอยากรู้อยากเห็นและการขาดการยับยั้งชั่งใจของเด็กในวัยรุ่น ยังทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กันในโรงเรียน เพราะภายในโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ เพราะว่าในโรงเรียนมีมุมลับที่ผู้คนไม่พลุกพล่าน ไม่ว่าจะเป็นบนดาดฟ้า หรือในห้องที่ไม่ค่อยมีการเปิดใช้งาน หรือตามซอกตึกของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะมีแฟนเป็นเพื่อนในโรงเรียนเดียวกัน (หนังสือพิมพ์มติชนวันที่ 25 กันยายน 2550)

เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า เยาวชนในวันนี้มีพัฒนาการและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวกับทางเพศเปลี่ยนไปจากอดีต ประกอบกับการยอมรับการแสดงออกทางเพศอย่างเสรี

มีบางคนถามว่า สมควรจะมีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาของนายแพทย์หลายๆท่าน ได้มีการพูดถึงการสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน ท่านมีความเห็นตรงกันว่า ควรที่จะมีการสอนเรื่องเพศศึกษา เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางเพศและปัญหาสังคมต่างๆของไทย

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็น และตระหนักถึงปัญหาเพศสัมพันธ์ จึงได้มีการบรรจุเนื้อหาเพศศึกษาไว้ในหลักสูตรในปีพ.ศ. 2521 โดยครูอาจารย์ เป็นผู้ที่มีมักจะถูกคาดหวังต่อการเรียนรู้ของเด็กในเรื่องนี้ หลายต่อหลายคนมีข้อสงสัย และถกเถียงกันว่า การสอนเพศศึกษาเป็นการชี้โพรงให้กระรอกหรือไม่ หรือเป็นการสอนที่ทำให้วัยรุ่นอยากรู้ อยากลองมากขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้เรื่องเพศในอดีตนั้น ผู้ใหญ่มักจะให้ธรรมชาติได้สอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้แก่วัยรุ่นในการทดลองเอง ซึ่งทำให้วัยรุ่นบางคนศึกษาเรื่องเพศอย่างไม่ถูกวิธี และส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆตามมามากมาย เช่น การเป่ียงเบนทางเพศ อาชญากรรมทางเพศ การเอาตัวเอาเปรียบทางเพศ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบที่มาจากการเรียนรู้เรื่องเพศที่ไม่ถูกต้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงเปิดโอกาสให้สามารถจัดการเรียนรู้ และสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริงของสังคม และตอบสนองความสนใจของเด็กและเยาวชนได้ แต่โอกาสในการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ก็ยังไม่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ผู้สอนไม่เท่าทันสภาพปัญญาทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปมาก การขาดเทคนิคเครื่องมือหรือสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนได้ ข้อจำกัดด้านความร่วมมือในการจัดการเชิงระบบกับการเรียนรู้เพศศึกษา ความสับสนของผู้สอนต่อประเด็นการเรียนรู้ เป็นต้น

โดยจากการสำรวจ โดยองค์การอนามัยโลก เกี่ยวกับผลของเพศศึกษาทางเพศของวัยรุ่นทั้งกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้วจำนวน 35 โครงการ แสดงให้เห็นว่า การจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาไม่มีส่วนที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันเร็ว หรือเพิ่มขึ้น (อุษาสินี รุ่งทอง : 26) โดยพบว่า

1. เพศศึกษาช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์ให้ช้าลง และลดกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่น
2. การให้วัยรุ่นเข้าถึงการบริการปรึกษา และการคุมกำเนิดไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กัน
3. เพศศึกษาไม่มีผลกระทบต่อการเพิ่ม หรือลดกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่น
4. เพศศึกษาทำให้วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว ได้ใช้วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยมากขึ้น

ดังนั้น โรงเรียน และสถาบันการศึกษาจึงได้มีการทบทวนความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในวัยรุ่น เนื่องจากเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การจัดให้มีการเรียนการสอนเพศศึกษา ก็เพื่อให้วัยรุ่นเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติ และค่านิยมที่ดี สำนึกในบทบาทหน้าที่

และความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งคุณธรรม มีการประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมในเรื่องเพศ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมในอนาคต อีกทั้ง การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่นยังเป็นการลดปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคมอันมีสาเหตุมาจาก อิทธิพลของสื่อ และสิ่งแวดล้อมในสังคมที่มีส่วนกระตุ้น หรือส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย

การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษานั้น ก่อให้เกิดผลประโยชน์ได้ เช่น เพื่อให้มนุษย์สามารถปรับตัวตามขั้นตอนของชีวิตได้ด้วยความไม่ยากลำบาก หรือมีความคับข้องใจ และเพื่อให้มนุษย์มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ และพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ มีศีลธรรมจรรยาในเรื่องเพศที่ดี นอกจากนั้น ยังเป็นการลดปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคม อันมีสาเหตุมาจากมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมที่ผิดปกติในเรื่องเพศ ตลอดจน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้นด้วย

เนื่องจากการที่จะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศนั้น จะต้องมาจากมีความรู้ เรื่องเพศอย่างเพียงพอและอย่างถูกต้องด้วย บุคคลที่จะสามารถมีความรู้ในเรื่องเพศที่ถูกต้อง เพื่อที่จะเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ จำเป็นที่ต้องใช้เพศศึกษาเข้าช่วย ถ้าบุคคลใดที่สามารถปรับตัวในเรื่องเพศได้ดี ก็จะเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะสมความเป็นผู้ใหญ่ และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ได้อย่างไม่ลำบาก ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ว่า ทำไมเพศศึกษาจึงมีความจำเป็นสำหรับเด็กวัยรุ่น

โดยธรรมชาติของวัยรุ่น จะมีพลังการเรียนรู้สูง และอยู่ในวัยที่สนใจใฝ่รู้เรื่องต่างๆ หากเรื่องราวที่วัยรุ่นได้เรียนเป็นเรื่องที่สามารถตอบสนอง ความใฝ่รู้นั้นได้ตามแต่ละช่วงวัย ก็จะช่วยให้การเติบโตทางความคิด เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และค้นหาแนวทางชีวิตของตนได้ รวมทั้งเป็นการสอดคล้องกับมิติทางครอบครัว สังคม วัฒนธรรม เมื่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ถูกหยิบฉวยมาใช้ในชีวิตจริง เชื่อมโยงความคิดไปสู่การประพฤติปฏิบัติจริง จะทำให้การเรียนรู้ที่เกิดคุณค่าและมีความหมายต่อชีวิต และสามารถทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายได้ การกำหนดเนื้อหาการเรียนโดยไม่ได้คำนึงความสนใจการเชื่อมต่อกับประสบการณ์เดิม และเกี่ยวโยงกับการใช้ชีวิตของตัวผู้เรียนเองแล้ว ก็เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะจะกลายเป็นการเรียนรู้แบบเป็นส่วนๆที่ทำให้มีความรู้สามารถตอบข้อสอบได้ แต่เชื่อมโยงและก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ไม่ได้ ครูอาจารย์อาจจะต้องกลับมาพิจารณาถึงกระบวนการเรียนรู้ของวัยรุ่น และวางจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ใหม่เพื่อให้ตอบสนองกับผู้เรียนได้จริง มีเปลี่ยนจากการเอาตัวตำราเป็นสิ่ง

กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ มาเป็นผู้เรียนกำหนดเนื้อหาที่อยากจะเรียนรู้ ในขอบเขตและความลึกซึ้งที่สอดคล้องกับวัยที่เป็นอยู่ จะเป็นการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้ “เรียนในสิ่งที่อยากรู้” แล้วจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เข้าถึงความจริง “เพื่อรู้แจ้งในสิ่งที่วัยรุ่นอยากเรียน” จะเป็นการต่อยอดการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม บนความใคร่รู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของวัย สิ่งที่สำคัญของประเด็นนี้คือ เป็นวิธีการกระตุ้นให้มีการสำรวจสิ่งที่สนใจและสิ่งที่สงสัย เมื่อได้มีโอกาสทำบ่อยๆ ก็พัฒนาเกิดเป็นนิสัยใฝ่รู้ได้ ในโลกใบนี้เกิดความรู้ใหม่ตลอดเวลา แต่สิ่งที่สำคัญกว่า คือวิธีการเข้าถึงความรู้นั้น สิ่งที่ครูอาจารย์ ผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเด็กวัยรุ่นโดยตรง และเป็นผู้ให้ประสิทธิประสาทวิชาให้เด็กวัยรุ่นสามารถปฏิบัติได้จริง โดยสิ่งที่ต้องตระหนัก และร่วมลงมือทำก็คือ การช่วยจัดวิธีการตอบสนองของความใคร่รู้นั้นให้เหมาะสม โดยให้เป็นการเข้าถึงความรู้นั้นอย่างปลอดภัย และรู้ตามความเป็นจริง อีกทั้งถ้าได้มีส่วนร่วมในการวางรูปแบบการเรียนรู้ได้ ยิ่งถือเป็นสิ่งที่เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมให้การเรียนรู้นั้นมีชีวิตชีวาขึ้น การเรียนรู้นั้นก็มีประสิทธิผลมากขึ้นเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์ ตลอดจนนักศึกษาถึงความรู้ ทักษะคิด และการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาเรื่องเพศศึกษาได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์ :

1. **การเปิดรับข่าวสาร** หมายถึง ความบ่อยครั้งของการได้รับรู้ข่าวสารเรื่องเพศศึกษา จากสื่อทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต
2. **สื่อมวลชน** หมายถึง วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร
3. **สื่อเฉพาะกิจ** หมายถึง แผ่นพับ แผ่นปลิว คู่มือ หนังสือ เอกสารจุลสาร วีดีโอเทป วีซีดี ไปสเตอร์ วารสารกระทรวงศึกษาธิการ จดหมายข่าว เอกสารเผยแพร่ การประชุมและสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา
4. **สื่อบุคคล** หมายถึง สามี/ภรรยา บิดา/มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน คนรัก ผู้ปกครอง แพทย์ พยาบาล และคนรู้จัก
5. **สื่ออินเทอร์เน็ต** หมายถึง ระบบเครือข่ายการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สืบค้นและแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยอาศัยช่องทางโทรศัพท์เป็นสื่อ
6. **เพศศึกษา** หมายถึง เรื่องที่ว่าด้วยการศึกษาปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศ
7. **ความรู้** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่ได้รับการถ่ายทอด และเรียนรู้
8. **ทัศนคติ** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ท่าทีลักษณะที่ชอบ หรือไม่ชอบ นิยมหรือรังเกียจ ในเรื่องเพศศึกษา
9. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง พฤติกรรมในการเข้าร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
10. **การสื่อสารเรื่องเพศศึกษา** หมายถึง การให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษาเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาครูอาจารย์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครที่ทำการสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพราะเป็นเด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็ก และความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีความรู้สึก และอารมณ์ที่รุนแรง ชอบทดลองสิ่งใหม่ๆ ครูอาจารย์จึงเปรียบเสมือนด้านหน้าเป็นพ่อแม่คนที่สองสำหรับเด็กในการถ่ายทอดความรู้ ให้เด็กเกิดความเข้าใจ และสามารถรับมือป้องกันปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาทางเพศ สำหรับเหตุผลที่เลือกครูอาจารย์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีโอกาสเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้มากและหลากหลายประเภทกว่าครูอาจารย์ที่อยู่ในจังหวัดอื่นๆ อีกทั้งกรุงเทพมหานครยังเป็นศูนย์รวมของสภาวะแวดล้อมที่เสี่ยง และล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาทางเพศอีกด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการเปิดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติในเรื่องเพศศึกษา รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์แก่นักเรียน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทาง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการสื่อสารให้อาจารย์มีความรู้ ทัศนคติ และการสื่อสารที่ถูกต้อง
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษา การสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร” อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการสื่อสาร
2. แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และทักษะ
4. แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
5. แนวคิดเรื่องเพศศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสาร

คำศัพท์ว่า Communication หรือภาษาไทยว่า การสื่อสาร นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น อริสโตเติล (Aristotle) ให้คำจำกัดความว่าการสื่อสาร คือการแสวงหา “วิธีชักจูงใจที่พึงมี อยู่ทุกรูปแบบ”

ปรมา สตะเวทิน (2546: 28-46) ให้คำจำกัดความว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการ ถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่าย หนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

ชแรมม์ (Schramm, 1973:2-4) ให้ความเห็นว่า เมื่อไรก็ตามที่เราทำการศึกษาถึงการ ติดต่อสื่อสาร เมื่อนั้นก็หมายความว่าเรากำลังศึกษาถึงคนซึ่งมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน รวมทั้ง การเกี่ยวข้องกับกลุ่มต่าง ๆ เป็นองค์การเป็นสังคมและมีอิทธิพลต่อซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการ ถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงสู่กันและกัน

ดังนั้น การติดต่อสื่อสารก็คือ การสร้างความเหมือนกันหรือความเข้าใจร่วมกันในข่าวสารหรือเรื่องราวกับผู้อื่นหรือในระหว่างผู้ให้กับผู้รับ ผู้ให้ก็คือ ผู้ทำการสื่อสาร ซึ่งเป็นผู้ส่งสัญญาณหรือสื่อสารไปยังผู้รับ โดยผ่านทางช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้สารไปถึงผู้รับสารได้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ศึกษาว่ามนุษย์มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งกันและกันอย่างไรบ้าง ในกระบวนการสื่อสาร

การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งไปยังผู้รับสารด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บางประการของผู้รับสาร เพื่อก่อให้เกิดผลบางประการกับผู้ส่งสารตามที่ผู้ส่งสารปรารถนา ผลที่เกิดกับผู้ส่งสารเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้ ทักษะ หรือพฤติกรรมของผู้รับสาร (เสถียร เขยประทับ : 2524, 7-8)

เอเวอเรท เอ็ม โรเจอร์ส และ เอฟ ฟลอยด์ ชูเมคเกอร์ (Everett M. Rogers and F. Floyd Shoemaker, 1971) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการส่งสารถูกส่งจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

ชาร์ลส์ ออสกู๊ด (Charles E. Osgood, 1990) ในความหมายทั่วไปแล้ว การสื่อสารเกิดขึ้น เมื่อฝ่ายหนึ่ง คือผู้ส่งสาร มีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้รับสาร โดยใช้สัญญาณต่าง ๆ ซึ่งถูกส่งผ่านสื่อที่เชื่อมระหว่างสองฝ่าย

ซึ่งจากคำจำกัดความดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแม้จะมีผู้ให้ความหมายของคำว่า การสื่อสารแตกต่างกันออกไป แต่ทุกคำนิยามหรือคำจำกัดความ จะอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเดียวกัน กล่าวคือ การสื่อสารของมนุษย์ จะต้องประกอบด้วยสองฝ่ายที่มีความสัมพันธ์ คือฝ่ายผู้ส่งสารฝ่ายหนึ่ง กับฝ่ายผู้รับสารอีกฝ่ายหนึ่ง การสื่อสารจึงจะเกิดขึ้นได้โดยส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางสื่อ

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

การสื่อสารของมนุษย์ ประกอบไปด้วยฝ่ายผู้ส่งสาร กับฝ่ายผู้รับสาร ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการสื่อสารจึงต้องมอง 2 แง่มุม คือ ในแง่มุมมองของฝ่ายผู้ส่งสารกับแง่มุมมองของฝ่ายผู้รับสาร ซึ่งโดยทั่วไป เราสรุปวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทั้งสองฝ่ายได้ดังนี้

ตารางที่ 1 : วัตถุประสงค์ของการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร กับ ผู้รับสาร

วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร	วัตถุประสงค์ของผู้รับสาร
1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (Inform)	1. เพื่อทราบ (Understand)
2. เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (Teach or Educate)	2. เพื่อศึกษา (Learn)
3. เพื่อความบันเทิง (Please or Entertain)	3. เพื่อความพอใจ (Enjoy)
4. เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ	4. เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (Dispose or Decide)

ซึ่งวัตถุประสงค์ของการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารจะประสบความสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพ จะต้องดำเนินการให้วัตถุประสงค์ทั้งของผู้รับ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารตรงกัน เช่น ผู้ส่งสาร ต้องการสื่อสารเพื่อการจูงใจ ให้ผู้รับสารเกิดการตัดสินใจ เป็นต้น ผู้ส่งสารโดยการโฆษณาสินค้า เพื่อจูงใจให้ผู้รับสารตัดสินใจซื้อสินค้านั้น แต่ปรากฏว่าผู้รับสารไม่เกิดการตัดสินใจ แต่กลับเพียงแต่รับทราบเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งเท่ากับว่า การสื่อสารครั้งนี้ ประสบความล้มเหลว (Communication Breakdown) ดังนั้น จึงต้องตระหนักการใช้การสื่อสารให้ถูกต้องเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารได้อย่างเต็มที่

องค์ประกอบของกระบวนการการสื่อสาร : ตัวกำหนดประสิทธิผลของการสื่อสาร

เบอร์โรล (Berlo, 1986) กล่าวว่า การที่การสื่อสารจะมีประสิทธิภพมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของกระบวนการการสื่อสาร คือผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร ว่ามีประสิทธิภพเพียงใด ประสิทธิภาพองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ขึ้นอยู่ปัจจัยต่อไปนี้

1. ปัจจัยของผู้ส่งสาร

1.1 คุณสมบัติในด้านทักษะการสื่อสาร

ในทัศนะ เบอร์โรล (Berlo) ทักษะการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นเชิงวัจนะ และเชิงอวัจนะเป็นทักษะที่จำเป็นต่อดัว ผู้ส่งสารใน 2 ทาง คือ ประการแรกทักษะในการสื่อสารเหล่านี้จะมีผลต่อความสามารถในการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการสื่อสารเอง ผู้ส่งสารจะเข้าใจความต้องการของ

ตนเองจากกระบวนการคิด การใช้เหตุผล การใช้ภาษาต่าง ๆ และในประการที่ 2 ผู้ส่งสารจะสามารถเข้ารหัสสาร ซึ่งจะทำหน้าที่สื่อความหมายได้ตามที่ผู้ส่งสารต้องการด้วยการเลือกใช้ทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสม ความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารของผู้ส่งสารเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าขาดทักษะเหล่านี้เสียแล้วผู้ส่งสารก็จะถูกจำกัด จะไม่สามารถทำการส่งสารให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการได้ หรืออาจทำได้แต่ไม่ประสบความสำเร็จเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันหากผู้รับสารไม่มีทักษะในการฟัง การอ่าน หรือการคิด เข้าก็จะไม่สามารถรับสารและถอดรหัสสารที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสและถ่ายทอดมาได้

ทักษะการสื่อสารของอาจารย์ที่จะถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศให้กับนักเรียนนั้น อาจารย์จะต้องมีความสามารถในการสื่อสารทั้งวจนภาษา และ อวัจนภาษา ซึ่งต้องการทักษะต่างๆ คือ

- ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ภาษารวมทั้งปฏิบัติการตอบสนอง
- ความยืดหยุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรม หมายถึง ความสามารถที่จะเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างออกไป
- การจัดการเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การจัดการกระบวนการ เช่น ความสามารถในการริเริ่มสนทนา
- ทักษะทางสังคม หมายถึง การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือความสามารถที่จะคิดในสิ่งเดียวกัน และรู้สึกถึงอารมณ์เดียวกันกับผู้อื่น

1.2 ทักษะคดีที่มีต่อตนเอง ต่อเรื่องที่จะทำการสื่อสาร และต่อผู้ส่งสารหรือผู้รับสาร

ทักษะของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะมีผลต่อการสื่อสาร ในที่นี้จะพิจารณาถึงทัศนคติของผู้ส่งสารและผู้รับสารใน 3 ด้านด้วยกัน คือ

1.2.1 ทัศนคติที่ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารมีต่อตนเอง ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารที่มีทัศนคติต่อตนเองในทางไม่ดีจะทำให้ขาดความเชื่อมั่นหรือความหมายผลของการสื่อสาร ในลักษณะที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น หรือบางครั้งอาจทำให้ไม่ต้องการที่จะทำการสื่อสารไปเลย เพราะคิดว่าตนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ถ้าผู้ส่งสารหรือผู้รับสารมีทัศนคติต่อตนเองในทางที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก็จะมีผลดีต่อการสื่อสารเช่นเดียวกัน

1.2.2 ทัศนคติต่อเรื่องที่จะนำการสื่อสาร โดยปกติแล้วทัศนคติที่ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารมีต่อเรื่องที่จะนำการสื่อสารมักจะถูกแสดงออกมาที่สาร ในการสื่อสารใด ๆ ก็ตาม ผู้ส่งสารควรจะมี

ทัศนคติต่อเรื่องที่จะทำการสื่อสารในทางที่ดี การสื่อสารจึงจะสัมฤทธิ์ผล ผู้รับสารเองก็เช่นกัน หากมีทัศนคติที่ดีต่อสาร โอกาสที่การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพก็มีมากขึ้น

1.2.3 ทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อผู้รับสาร และทัศนคติที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสาร ทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อผู้รับสารจะมีผลต่อพฤติกรรมการส่งสารที่ผู้ส่งสารแสดงออก ผู้ส่งสารที่มีทัศนคติไม่ดีต่อผู้รับสารจะทำให้เกิดความไม่อยากที่จะส่งสารหรือไม่เต็มใจที่จะสื่อสารด้วย ผู้รับสารที่มีทัศนคติไม่ดีต่อผู้ส่งสาร จะทำให้เกิดความไม่อยากที่จะรับสารหรือไม่เต็มใจที่จะสื่อสารด้วยเช่นกัน ทัศนคติของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีต่อกันเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร และเพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องพยายามกำจัดอคติที่มีต่อกันออกไปเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน

1.3 ระดับความรู้

ระดับความรู้เป็นคุณสมบัติประการสำคัญของผู้ส่งสาร ซึ่งอาจพิจารณาได้เป็น 3 ประเด็น

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสื่อสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ดีจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่ตนทำการสื่อสาร ความรู้เช่นนี้เกิดขึ้นจากการแสวงหา การค้นคว้า การเตรียมตัว

1.3.2 ความรู้ในวิธีการที่จะสื่อสาร ผู้ส่งสารจำเป็นจะต้องรู้ถึงวิธีการอันเหมาะสมในการที่จะสื่อสารในเรื่องนั้น ๆ ด้วย ผู้รับสารก็จำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับบริบทของเอกสารด้วย ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถเข้าใจสารที่ได้รับจาก ผู้ส่งสารได้เลย

1.3.3 ความรู้ในเรื่องกระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสารจะเกิดความเข้าใจว่าจะสื่อสารในเรื่องใดด้วยวิธีอย่างไร รู้ลักษณะของผู้รับสาร ผู้ส่งสารที่เข้าใจถึงข้อจำกัดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร รู้ลักษณะของผู้รับสาร รู้ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการสื่อสาร รู้วิธีการผลิตหรือจัดเตรียมสาร รู้จักกระบวนการของการสื่อสาร เหล่านี้จะทำให้ผู้ส่งสารสามารถที่จะคาดคะเนผลของการสื่อสาร ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการสื่อสาร อันจะเป็นการทำให้เกิดการเตรียมตัวที่จะเผชิญและแก้ปัญหาการสื่อสารไว้ได้ล่วงหน้า เช่นเดียวกับผู้รับสาร หากผู้รับสารไม่เข้าใจธรรมชาติของกระบวนการสื่อสาร โอกาสที่เขาจะไม่เข้าใจสาร หรือเข้าใจผิดอุปประสงค์ของผู้ส่งสารผิดก็มีมาก

ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมาจะเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะทำให้ผู้ส่งสารได้รับการยอมรับ ได้รับความไว้วางใจจากผู้รับสาร เพราะความรู้จะเป็นส่วนที่นำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ อันจะมีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร ในขณะที่เดียวกันความรู้ทั้ง 3 ด้านนั้นก็สำคัญสำหรับผู้รับสารในการทำความเข้าใจเป้าหมายของผู้ส่งสาร เข้าใจรหัสที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดมา อันจะทำให้การสื่อสารนั้นๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ความเข้าใจในระบบสังคมและวัฒนธรรม

โดยความเป็นจริงและไม่มีผู้ส่งสารใด ๆ เลยที่ทำการสื่อสารโดยปราศจากพันธะผูกพันหรือเงื่อนไขใด ๆ ทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกคนต่างก็เป็นสมาชิกของสังคม มีหน้าที่และบทบาทในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมในระดับต่าง มีแบบแผนของทางสังคม มีความคาดหวังต่อตนเองและต่อผู้อื่น ๆ และก็เช่นเดียวกัน ผู้ส่งสารและผู้รับสารก็ย่อมต้องมีความเข้าใจว่าบุคคลอื่นก็มีพันธะผูกพันทางสังคมและวัฒนธรรมเช่นเดียวกับตนเหมือนกัน

เมื่อบรรทัดฐาน (norms) และค่านิยม (value) ของมนุษย์สำหรับยึดถือในการประพฤติปฏิบัติต่อกัน เป็นแบบแผนเดียวกันของคนในสังคมนั้น ๆ คนในระดับชั้นทางสังคมที่ต่างกัน พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกันจะทำการสื่อสารในลักษณะที่ต่างกัน ความเข้าใจในเรื่องนี้จะช่วยให้ผู้ส่งสารหลีกเลี่ยงที่จะทำการสื่อสารใด ๆ ก็ตามอันจะขัดต่อปทัสถานและค่านิยมของผู้รับสารซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จของการสื่อสารได้ ในขณะที่เดียวกันความเข้าใจในเรื่องนี้จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจและตีความหมายของสารจากผู้ส่งสารได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยของผู้รับสาร

2.1 ทักษะในการสื่อสาร

ในการรับสาร ผู้รับสารจะต้องมีความสามารถในการอ่าน ฟังและคิด มิฉะนั้นก็จะไม่สามารถรับและถอดรหัสสารของผู้ส่งสารได้ ในฐานะของผู้รับสารทักษะในการสื่อสารมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร 2 ประการคือ 1) มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสาร และความสามารถในการรับสาร ทักษะที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสาร คือทักษะด้านภาษา 2) มีอิทธิพลต่อความสามารถของผู้รับสารในการถอดรหัส ซึ่งแสดงเจตนาหรือความคิดของผู้ส่งสาร ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการตีความหมายสาร

2.2 ทศนคติ

2.2.1. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสาร ผู้รับสารจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสารที่ตนรับ หากผู้รับสารไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ผู้รับสารก็จะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของสารนั้นได้

2.2.2. ความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสาร หากผู้รับสารไม่มีความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารอาจเข้าใจสารผิด ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร รับสารได้ไม่ชัดเจน ตลอดจนตีความหมายของสารผิดพลาด

2.2.3 สภาพภาพในสังคมและวัฒนธรรม ผู้รับสารเป็นสมาชิกของสังคมและมีวัฒนธรรมของตน ผู้รับสารมีบทบาท ศักดิ์ศรี ความเชื่อ พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติ ค่านิยม ฯลฯ ของตน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการรับสาร การตีความหมายของผู้รับสาร ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารด้วย

3. ปัจจัยของสาร

ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดประสิทธิภาพของสารและประสิทธิผลของการสื่อสารมีอยู่ 3 ประการ คือ รหัสสาร (Message code) เนื้อหาสาร (Message content) และการจัดการ (Message Treatment)

3.1 รหัสสาร สารที่ผู้ส่งสารส่งออกไปเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตนนั้นจะต้องอาศัยรหัส (Code) เป็นเครื่องมือถ่ายทอดให้ปรากฏ

3.2 เนื้อหาสาร หมายความว่าสิ่งที่เป็นสาระเรื่องราวของสารซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร องค์ประกอบของเนื้อหาสารก็คือสาร หรือประเด็นต่าง ๆ เมื่อนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้มารวมกันเป็นโครงสร้าง ก็จะได้เนื้อหาสารทั้งหมด

3.3 การจัดการ คือการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงรหัส และเนื้อหาสาร องค์ประกอบของการจัดการหรือรหัสและเนื้อหาสาร โครงสร้างของการจัดการ คือการเรียบเรียงรหัสและเนื้อหาสาร เป็นรูปแบบที่เรากำหนดเพื่อส่งออกไปยังผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารแต่ละคนย่อมมีวิธีการในการจัดการไม่เหมือนกัน สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรของผู้ส่งสารคือ

3.3.1 บุคลิกส่วนตัวของผู้ส่งสาร (Personality and Characteristics of the Source) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทักษะในการสื่อสาร ทักษะคติ ความรู้ วัฒนธรรมและสังคม ทำให้คนแต่ละคนมีลีลาในการจัดสรรต่าง ๆ กันไป

3.3.2 ผู้รับสาร (The Receiver) ในการสื่อสารนั้น ผู้ส่งสารย่อมกำหนดผู้รับสารเป้าหมายของตน และในการจัดสรรนั้นผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงผู้รับสารของตนอยู่เสมอว่าเป็นใคร มีลักษณะอย่างไร มีความสนใจเรื่องอะไร มีความรู้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อผู้ส่งสารจะได้จัดสรรให้เหมาะสมกับผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้ง่าย และสามารถเข้าใจความหมายของสารได้ถูกต้อง เพื่อผู้ส่งสารจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน

4. ปัจจัยของสื่อ

สื่อเป็นตัวเชื่อมผู้ส่งสารกับผู้รับสารเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ส่งสารทำการสื่อสารไปยังผู้รับสารได้ ในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารจำเป็นต้องมีสื่อและเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสาร การเลือกใช้สื่อย่อมสามารถที่จะเพิ่มหรือลดประสิทธิผลของการสื่อสารได้

สิ่งที่กำหนดการตัดสินใจในการเลือกสื่อของผู้ส่งสาร คือ

4.1 ผู้รับสาร ในการเลือกสารนั้น ผู้รับสารจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของผู้รับสารด้วยว่าผู้รับสารเป็นใคร มีความสามารถในการรับและถอดรหัสสารด้วยการฟัง การอ่านหรือการพูด

4.2 สาร นอกจากนั้นผู้ส่งสารจะต้องพิจารณาด้วยว่ารหัส เนื้อหา และการจัดสารของตนนั้น เหมาะกับสื่อประเภทไหน

4.3 ผู้ส่งสารในการเลือกสื่อ นั้น ผู้ส่งสารจะต้องพิจารณาความสามารถในการเข้ารหัสของตนด้วยว่าตนเองมีความสามารถในการพูด เขียน และในการแสดงเป็นต้น

เกณฑ์ในการเลือกสื่อ

1. มีสื่ออะไรให้เลือกใช้บ้าง (What is available)
2. มีเงินมากน้อยแค่ไหน (How much money can be spent)
3. ความนิยมของผู้ส่งสาร (Source's preferences)
4. สื่อใดเข้าถึงประชาชนมากที่สุดโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (Which channels are received by the most people at lowest impact)
5. สื่อใดมีอิทธิพลมากที่สุด (Which channels have the most impact)
6. สื่อใดเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารมากที่สุด (Which channels are most adaptable to the kind of purpose which the source has)
7. สื่อใดเหมาะกับเนื้อหาสารมากที่สุด (Adaptability to the message content)

การสื่อสารระหว่างบุคคล

เสถียร เขยประทับ (เสถียร เขยประทับ อ้างในประภาวดี ธานีรณานนท์,2540: 25-26)ได้กล่าวถึง การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลสองคน หรือมากกว่าสองคนขึ้นไป ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบสองทาง กรณีที่ผู้รับไม่เข้าใจก็สามารถไต่ถาม หรือขอข่าวสารเพิ่มเติมได้ในเวลาอันรวดเร็ว และผู้ส่งสารก็สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และ

ความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน อีกทั้งสามารถจูงใจบุคคลที่มีความเฉยเมย หรือมีปฏิกิริยาต่อต้านสารที่ผู้ส่งสารส่งให้ เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดหรือทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

การสื่อสารระหว่างบุคคล ยังถือว่าการสื่อสารเฉพาะหน้า (Face-to-Face Communication) ระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารเป็นการสื่อสารที่ให้ความมั่นใจได้มากกว่า มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน รวดเร็วและตรวจสอบได้ ฯลฯ ดีกว่า การสื่อสารประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเมื่อมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสื่อสารเพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาระหว่างบุคคลทั้งสองขึ้น เช่นการนำโทรศัพท์ โทรพิมพ์ มาใช้เป็นส่วนประกอบ เรียกว่าการสื่อสารผ่านสื่อ (Interposed Communication) ก็ยังนับรวม เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล แม้ว่าประสิทธิภาพของการสื่อสารอาจจะลดลงไปบ้าง เนื่องจากการไม่ได้เห็นหน้ากันระหว่างคู่สื่อสาร

จุดประสงค์โดยทั่วไปของมนุษย์ในการสื่อสารก็เพื่อให้ข่าวสารหรือความรู้ระหว่างกัน เพื่อการจูงใจ และเพื่อความบันเทิง ส่วนหนึ่งของการสื่อสารของมนุษย์เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่เป็นการสื่อสารกับคนใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัว เพื่อนฝูง หรือคนใกล้ชิด เช่น คนที่เข้ามาติดต่องานคนต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ดังนั้นการสื่อสารระหว่างบุคคลจะมีองค์ประกอบสำคัญคือบุคคล ข่าวสาร และผลที่เกิดขึ้น โดยมีลักษณะสำคัญ (Richard Heaver, 1984) คือ 1) เป็นการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไป แต่ต้องเป็นกลุ่มคนที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก 2) มักจะมีปฏิกิริยา ตอบกลับมาในกระบวนการสื่อสาร 3) ไม่จำเป็นต้องเป็นการสื่อสารที่อยู่เผชิญหน้ากัน 4) ไม่จำเป็นต้องเป็นการสื่อสารแบบจงใจ 5) มักก่อให้เกิดผลอย่างใดขึ้น เนื่องจากโอกาสที่สารจะไปถึงผู้รับสารมีมากกว่า ตรงกว่า เปิดโอกาสให้เข้าใจได้มาก เพราะโอกาสในการตอบโต้ ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว 6) มักถูกกระทบโดยองค์ประกอบแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางจิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรม

นอกจากนี้ พอล ลาซาลส์เฟลด์ และ เฮอริเบิร์ต แมนแซล (Paul Lazarsfeld and Herbert Manzel, 1963) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างบุคคลไว้ว่า 1) เป็นการพูดคุยแบบเป็นกันเองส่วนตัว ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความเป็นกันเอง และทำให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเห็นของผู้พูดง่ายขึ้น 2) เป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้ากัน (Face-to-Face Communication) ทำให้ผู้พูดสามารถดัดแปลงเรื่องราวต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการให้ผู้ฟังตัดสินใจ 3) เป็นการสื่อสารที่ส่งผลให้เห็นได้ทันทีที่มีประโยชน์มากในกรณีให้ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล สามารถจำแนกรูปแบบการสื่อสารตามลักษณะของรหัสที่ใช้ในการสื่อสารแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1) การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและการเขียน (Verbal and Written Communication) หมายถึงการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยใช้คำพูดหรือการเขียน ซึ่งต้องใช้ความสามารถในด้านต่อไปนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2521: 197 อ้างในชนินาท เจริญผล 2538: 24)

- ความสามารถโดยใช้ถ้อยคำให้มีความเหมาะสม ถูกหลักเกณฑ์ และเป็นไปตามหลักตรรกศาสตร์

- ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้มีความหมาย ซึ่งการสื่อสารจะได้ผล เมื่อมีการเข้าใจสิ่งที่ต้องการพูดหรือเขียนหมายถึงอะไร การใช้ถ้อยคำอย่างมีความหมายเป็นการแสดงภูมิรู้ และภูมิปัญญาของผู้ส่งสาร

- ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส และการสื่อสารจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่ง หากเราใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสมกับเวลาและโอกาส

- ความหมายที่ถ่ายทอดความคิดเป็นเชิงคำพูด จำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะด้านนี้ให้มาก หากมีความคิด แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การสื่อสารก็จะประสบความล้มเหลวได้ยาก

2) การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด (Non-Verbal Communication) หรือการสื่อสารเชิงอวัจนภาษา หมายถึง การสื่อสารโดยใช้รหัสหรือสัญลักษณ์อย่างอื่นในการสื่อสารแทนที่จะใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียน เช่น รอยยิ้ม การแสดงกิริยาอาการ วรรคตอน เป็นต้น (ปรมะ สตะเวทิน, 2546 : 36)

อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสาร ระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ระหว่างคู่กรณีในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โดยผ่านช่องทางหลายช่องทางซึ่งอาจซ้ำซ้อนกันได้ ดังนั้นการสื่อสารเชิงวัจนะ และเชิงอวัจนะถูกใช้ร่วมกันในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างแยกกันไม่ออก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร กระบวนการการสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสารไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสารโดยผ่านสื่อ (ปรมา สตะเวทิน , 2538:29) ทั้งนี้สื่อที่นั่นอาจเป็นสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคลก็ได้ โดยแอทกิน (Atkin , 1973: 208) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจ ในสภาพแวดล้อมและเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อยกว่า

นอกจากนี้วุฒิชัย จำนง (2525:3) ยังได้กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

สำหรับพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารนั้น จะมีสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ (John C. Merrill and Ralph L. Lowenstein , 1971 อ้างถึงในชวรัตน์ เชิดชัย , 2527: 170-171) ซึ่งได้แก่

1. ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยาโดยตรงว่า ปกติคนเราย่อมไม่ชอบที่อยู่ตามลำพัง เนื่องจากเกิดความสับสน วิดกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยของสังคม จึงชอบหรือพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่น ๆ เท่าที่โอกาสจะอำนวยให้ เมื่อไม่สามารถจะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลได้โดยตรง สิ่งที่ดีที่สุดก็คือ การอยู่กับสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร
2. ความอยากรู้อยากเห็น ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้น สื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสาร ปกติมนุษย์จะอยากรู้อยากเห็นโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด ไปจนถึงสิ่งที่ห่างตัวเองมากที่สุด
3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง โดยอาศัยหลักพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นผู้เห็นแก่ตัว จึงแสวงหาข่าวสารและใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ทั้งในด้านความสะดวกสบาย และความสนุกสนานบันเทิง
4. ลักษณะเฉพาะของสื่อ โดยสื่อแต่ละชนิดย่อมมีลักษณะเฉพาะตัวที่ผู้รับข่าวสารแต่ละคนแสวงหาและใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ผู้รับสารแต่ละคนจึงย่อมหันเข้ามาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะตอบสนองความต้องการและทำให้ตนเองพึงพอใจ

นอกจากนี้การที่ผู้รับสารมีความแตกต่างกัน ก็ยังทำให้มีความสนใจในการที่จะเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันด้วย ดังที่ เดอเฟลอร์ (DeFleur ,1966 อ้างถึงในชูลิพร เซวงส์ดีโสภาคย์ ,2541:41)ได้เสนอ พื้นฐานความแตกต่างไว้ 4 ประการ คือ

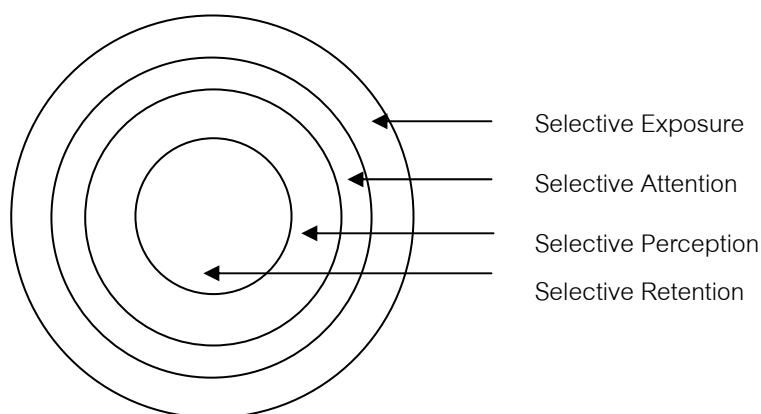
1. บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพและสภาพทางจิตวิทยา
2. ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้ทางสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน
3. บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกันก็จะได้รับการเรียนรู้สภาพแวดล้อมต่างกันไป
4. การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ทั้งนี้การเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารหรือบุคคลใด ๆ นั้น จะไม่สามารถเปิดรับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน ฉะนั้นจึงเกิดขึ้นตอนและกระบวนการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกันออกไป โดยแคลปเปอ์ (Klapper,1960) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรร (Selectivity Process) ไว้ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นการเลือกช่องทางสื่อสารของมนุษย์ ทักษะและความชำนาญในการรับรู้และการเข้าใจข่าวสารของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน บางคนถนัดที่จะเขียนมากกว่าพูดหรือบางคนถนัดที่จะฟังมากกว่าอ่าน สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับในการสื่อของมนุษย์
2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) ในเวลาหนึ่ง ๆ สมอของคนเรา ถูกกระตุ้นจากข่าวสารต่างๆ มากมายทั้งความคิดของตนเองและสิ่งกระตุ้นจากภายนอก สมอจะต้องคัดเลือกข่าวสารที่มากกระตุ้นอยู่ตลอดเวลาข่าวสารใดควรรับรู้ ดังนั้นผู้รับสารจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยมักจะเลือกตามความคิดเห็น ความสนใจของตนเพื่อสนับสนุนทัศนคติที่มีอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า Cognitive Dissonance ฉะนั้น การจะลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดของตน
3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and interpretation) หลังจากการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้และตีความข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น ฉะนั้นในบางครั้งผู้รับสารอาจจะบิดเบือนข่าวสาร เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเองด้วย

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำเฉพาะข่าวสารที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ และทัศนคติของตนเอง โดยจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือเรื่องที่ขัดแย้ง เรื่องที่ขัดกับความคิดเห็นของตนได้ง่าย ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อเดิมของผู้รับสารมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

แผนภาพที่ 1 : แสดงขั้นตอนในการเปิดรับสาร

นอกจากนี้ยังองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์อีก ได้แก่ (Wilbur Schramm , 1973 : 121-122)

1. ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพทางสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันในการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร
5. ความสามารถของสภาพร่างกายและจิตใจในการรับข่าวสาร ทำให้มีพฤติกรรมของผู้รับข่าวสารที่แตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร
7. สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายข่าวสารได้
8. ทัศนคติ จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ

โดยพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารในการศึกษาคั้งนี้จะมี 3 ลักษณะ คือ

1. **การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน** โดยผู้รับสารจะมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่าการบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วยตอบสนองของความต้องการของตนได้ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเปลี่ยนลักษณะนิสัยและพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจจากผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันออกไป โดยสื่อมวลชนในที่นี้จะหมายถึง สื่อต่าง ๆ ที่เผยแพร่ไปสู่มวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ และ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. **การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล** โดยสื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งโดยอาศัยการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบระหว่างกัน โรเจอร์สและชูเมกเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไปหรือจะทำการสื่อสารให้มีประโยชน์มากในกรณีนี้ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติและพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดและตัดสินใจรับสารอย่างมั่นใจขึ้น ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขยประทับ, 2525) คือ

1) การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) เป็นภาพเผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจหรือชักจูงโน้มน้าวใจผู้รับสารโดยตรง

2) การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) โดยกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมี ความสนใจในทางนั้นด้วย

3. **การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ** โดยสื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจงและมีจุดมุ่งหมายหลักที่อยู่กับผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม (ปรมะ สตะเวทิน, 2532: 99 อ้างถึงในเกศินี จุฑาวิจิตร ,2540:135) ฉะนั้นการเปิดรับข่าวสารจากสื่อนี้ผู้รับสารจะได้รับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งรูปแบบของสื่อเฉพาะกิจนี้อาจเป็นได้ทั้งในรูปของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล เช่น แผ่นโฆษณา (โปสเตอร์) ใบบลิว แผ่นพับ จุลสาร สปอตโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

นอกจากนี้พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (อ้างถึงในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ,2529: 291) ได้กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ของผู้รับสารต่อข่าวสาร มีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. ความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์ (Utilization) ผู้รับสารจะเปิดรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เช่น ฟังเพลงเพื่อความบันเทิง ฟังหรืออ่านข่าวกีฬาที่ตนเองเล่นหรืออ่านข่าวที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2. ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้อง (Consistency) ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของผู้รับสาร ผู้รับสารมักจะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม หรือทัศนคติของตน ข่าวสารใดที่ไม่สอดคล้องมักจะไม่ได้รับความสนใจหรือได้รับการปฏิเสธจากผู้รับสาร

3. ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา (Availability) ผู้รับสารนั้นจะมีข้อจำกัดในการเปิดรับข่าวสาร ถึงแม้ข่าวสารจะเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์และสอดคล้องกับตัวเอง แต่ถ้าข่าวสารดังกล่าวได้มาด้วยความยากลำบากหรือไม่สะดวก ผู้รับสารก็ไม่อาจเปิดรับสารนั้นได้ ดังนั้นพฤติกรรมหนึ่งของผู้รับสาร คือความสะดวกในการได้รับสาร

4. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง และยังอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลง มีประสบการณ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์เปิดรับข่าวสาร

ทั้งนี้ผลจากการเปิดรับข่าวสารของบุคคลใด ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน และสื่อบุคคลหรือสื่อเฉพาะกิจย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ทัศนคติและก่อให้เกิดพฤติกรรมในที่สุด

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล

ในกระบวนการสื่อสารองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) สื่อ (Media) และผู้รับสาร (Receiver) องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ ส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสารที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดความตระหนัก มีทัศนคติและพฤติกรรมไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจ

สื่อ (Media) คือ พาหนะที่นำพาข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งจำแนกได้ 4 ประเภทใหญ่ คือ

- สื่อมวลชน
- สื่อเฉพาะกิจ

- สื่อบุคคล
- สื่ออินเทอร์เน็ต

1. สื่อมวลชน

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถจะเข้าถึงกลุ่มผู้รับที่มีจำนวนมากและอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้อย่างรวดเร็ว เป็นการแพร่กระจายข่าวสาร ซึ่งสื่อมวลชนของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออินเทอร์เน็ต

คุณลักษณะของสื่อมวลชน คือ

1. สามารถเข้าถึงผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว
2. สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี
3. สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ฝังรากลึกได้

แคทซ์ และ ลาซาร์เฟลด์ (Katz และ Lazarsfeld , 1955) เห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล มีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นสูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และอาจมีผลบ้าง ในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

อิทธิพลของสื่อมวลชน

โจเซฟ ที แคปเปอร์ (Joseph T. Klapper อ้างใน ปรมะ สตะเวทิน, 2533) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของประชาชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predisposition)

ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยม และมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติ ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่น และสถาบันสังคมที่ตนเป็น

สมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้น สัมผัสกับสื่อมวลชน ก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเหล่านั้นติดตัวมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes)

ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตนและจะหลีกเลี่ยงไม่ยอม รับสารที่ไม่สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับความคิดเห็น และความสนใจของตน ประชาชนจะพยายามตีความหมาย ตามความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence)

ข่าวสารจากสื่อมวลชน อาจไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นคนที่ได้รับความเชื่อถือเลื่อมใส และไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป จึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของประชาชน

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects)

การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชน ในสังคมเสรีนิยมซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้โดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป และประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้และตัดสินใจว่าจะเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือสื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียงตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชน ให้มีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองอยู่ก่อนแล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหาทางในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติ และค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีที่บุคคลนั้น ๆ ไม่เคยรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อย ๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสมมิใช่อิทธิพลที่เกิดให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้น

2. สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจ กล่าวได้ว่าเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่โดยเหตุที่ใช้ “เฉพาะกิจ” ตามที่เรียกขาน จึงมีลักษณะพิเศษออกไป (อรวรรณ ปิณฑโฆวาท,2537)

สมควร กวียะ (อ้างถึงในอรวรรณ ปิณฑโฆวาท,2537) ได้ให้คำจำกัดความสื่อเฉพาะกิจว่า คือ สื่อที่สร้างขึ้นหรือซื้อหรือเช่าโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์ขององค์กรนั้น เฉพาะ สื่อเฉพาะกิจนี้จัดเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหาเพื่อประโยชน์เป็นเรื่อง ๆ ไป ฉะนั้นสื่อเฉพาะกิจนี้ โดยทั่วไปมีกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายแน่นอน มีการส่งเนื้อหาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์เฉพาะแก่ประชากรกลุ่มนั้น ๆ การผลิตไม่ยุ่งยาก การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่างง่าย ๆ

ประสิทธิภาพของสื่อเฉพาะกิจ

อดัมส์ (Adams ,1971) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ ดังนี้คือสื่อเฉพาะกิจจัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่นวัตกรรมและข่าวสารข้อมูล เพราะสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้และข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ที่กำหนดไว้แน่นอน ตัวอย่างสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การจัดพิมพ์เอกสาร จุลสาร แผ่นพับ หรือแผ่นปลิวออกเผยแพร่ ซึ่งอาจจะส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยทางไปรษณีย์ (Direct Mail) นอกจากนี้ การปิดโปสเตอร์ตามชุมชนต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ การสาธิต (Demonstration) ก็เป็นการใช้สื่อเฉพาะกิจที่มีประสิทธิภาพในการรณรงค์เผยแพร่ประดิษฐ์กรรม แปลก ๆ และทันสมัยในสังคมนั้น

3. สื่อบุคคล

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัว ระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป

ในการสื่อสารโดยใช้สื่อบุคคล ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสามารถที่จะซักถามทำความเข้าใจและมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมืองค์ประกอบของการสื่อสารอยู่อย่างครบถ้วน คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ ผู้รับสาร ผล และปฏิริยาตอบสนอง

ซิงค์ ได้กล่าวถึง (Singh , 1976 : 54) สื่อบุคคลว่า เป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อ แลกเปลี่ยนความคิดของผู้ส่งสารแบบเห็นหน้ากัน ระหว่าง 2 บุคคลหรือมากกว่านั้น เช่น การเยี่ยมบ้าน การประชุม กลุ่มนิทรรศการ เป็นต้น

โรเจอร์ส และ ชูเมกเกอร์ (Rogers and Shoemaker,1971 : 252) กล่าวว่า สื่อบุคคลเป็น สื่อที่สามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆได้ก็คือ

- สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารระบบบุคคลวิถี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจ ก็สามารถไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากการแปลงสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นเดียวกัน มีระดับปฏิกริยาตอบสนองหรือปฏิกริยาสะท้อนกลับสูง ทำให้สามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร การเลือกแปลหรือตีความสาร การเลือกจำสาร
- สามารถจูงใจให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล

เสถียร เขยประทับ (2525) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของสื่อบุคคลไว้ดังนี้

1. ความสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิถี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจในสาร ก็สามารถที่จะไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากผู้ส่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนตัวผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่นกัน

การที่ช่องทางที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลมีปฏิกริยาตอบสนองหรือปฏิกริยาสะท้อนกลับ สามารถทำให้ลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร การเลือกแปลหรือตีความสาร และการเลือกจำสารได้

2. สามารถที่จะจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขยประทับ , 2525) คือ

1. การติดต่อโดยตรง (Direct Contact)

เป็นการเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ หรือชักจูงโน้มน้าวใจกับประชาชนโดยตรง แต่มีข้อจำกัด คือ ต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมาก สิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่ายและแรงงานในการเผยแพร่ข่าวสาร

2. การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public)

กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม โดยที่กลุ่มต่าง ๆ จะช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ เช่น การประชุมสัมมนา ก็คือการจัดกลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข่าวสารได้

4. สื่ออินเทอร์เน็ต

สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่ได้รับการพัฒนาและเติบโตมาจากเครือข่ายทางการทหารของสหรัฐอเมริกา เป็นเทคโนโลยี TCP/IP ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครือข่ายของโลกในการจัดการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร จึงเกิดการสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “การสื่อสารด้วยอินเทอร์เน็ต” (John December, 1996 : 20)

EE Emery P.H. Ault and W.K.Age (1967) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตเป็นรูปแบบการสื่อสารที่เกิดจากการปฏิวัติทางโทรคมนาคม ที่ทำให้การสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ มนุษย์มีความต้องการที่จะสื่อสารกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความจำเป็นในด้านการสื่อสารเป็นความจำเป็นพื้นฐาน และก่อให้เกิดความร่วมมือกัน โดยความเข้าใจกันในเรื่องเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะการสื่อสารของมนุษย์ คือ การกระทำเพื่อการแบ่งปันของสาร ได้เปลี่ยนเป็นการสื่อสารที่แบ่งปันข่าวสาร ช่วยย่นระยะเวลาการรับ-ส่งข่าวสาร ก็จะมีผลต่อเส้นทางการสื่อสารทุกด้าน

กาญจนา และคณะ (2543) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการสื่อสารแบบใหม่ในรูปแบบอินเทอร์เน็ต ดังนี้

- การไหลของข่าวสารจากผู้ส่งหลายคนสู่ผู้รับหลายคน และเป็นการสื่อสารข้อมูลของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งที่ส่งไปยังศูนย์คอมพิวเตอร์ให้บริการเครือข่ายผู้ใช้ข่าวสาร หรือระบบกระดานข่าวคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังลดข้อจำกัดด้านของเวลา และระยะเวลาของการสื่อสารออกไป เพราะไม่ว่าผู้ส่งสารจะอยู่บริเวณใด ๆ ของโลกก็สามารถสื่อสารกันได้

- ผู้ส่งสารมีความรู้อย่างมากต่อผู้รับสาร เนื่องจากระบบ Interactive
- การแบ่งประเภทของผู้รับสารสูงมากเป็นรายบุคคล
- ระดับการตอบโต้สูง
- ปฏิริยาการป้อนกลับมีบ้าง แต่ก็ยังมีข้อจำกัด อาจจะมีฉับพลันหรือต้องรอ
- ศักยภาพในการเก็บรักษาข่าวสารสูงมาก
- ลักษณะอวัจนภาษาค่อนข้างมาก

- ผู้สื่อสารทั้งสองฝ่ายสามารถควบคุมการไหลของสารได้เท่าเทียมกัน
- การสื่อสารจากจุดศูนย์กลางคอมพิวเตอร์ให้บริการเฉพาะกลุ่ม คือ การสื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปยังศูนย์บริการโดยที่ผู้รับต้องเป็นสมาชิกหรือลงทะเบียนไว้ และการเข้าถึงข้อมูลนี้จะต้องการใช้ชื่อและรหัสผ่านด้วย

กาญจนา แก้วเทพ (2541) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ต่อปัจเจกชนและสังคมไว้ดังนี้

คอมพิวเตอร์จะสร้างผลกระทบต่อชีวิตและวิถีคิดของปัจเจกบุคคล และสร้างผลกระทบต่อสังคมไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม

การสื่อสารใหม่ด้วยคอมพิวเตอร์จะทำให้การทำหน้าที่ของสื่อในการรายงานเรื่องราวในสังคมให้แก่ประชาชน มีการพัฒนามากขึ้น โดยมีการโต้ตอบแบบสองทางมากกว่า นอกจากนี้ยังสามารถเก็บบันทึก เรียกใช้ หรือปรับปรุงข้อมูล ติความเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ยังลดการผูกขาดเป็นแหล่งข่าวสารของผู้มีอำนาจมากกว่า รวมทั้งช่วยเอื้อต่อการไหลของข่าวสารไปอย่างรวดเร็วและสมดุลง เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมทางการสื่อสาร ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเป็นผู้สื่อสารและเข้าถึงข่าวสารได้อย่างเสรี

ดร.ศรีศักดิ์และคณะ (2543) ได้กล่าวถึง อินเทอร์เน็ตกับเรื่องเพศไว้ดังนี้

อินเทอร์เน็ตทำงานตลอด 24 ชั่วโมง แม้จะเชื่อมการสื่อสารจากซีกโลกหนึ่งถึงอีกซีกโลกหนึ่งก็ตาม อินเทอร์เน็ตให้ประโยชน์แก่การทำงาน การศึกษา การพัฒนาตนเอง พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และจะเป็นพลังในการเปลี่ยนแปลงสังคมในหลายๆ ด้าน

โดยทั่วไปเรามักไม่พูดถึงเรื่องเพศอย่างเปิดเผย ผู้คนต่างเพศ ต่างวัย ต่างฐานะทางเศรษฐกิจ หรือต่างเชื้อชาติก็มีวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเสริมชีวิตรักและชีวิตทางเพศต่าง ๆ กันไป

ผู้ชายมักโชคดีเพราะมีอิสระด้านเพศ และถ้ามีเงินสักหน่อยก็จะเห็นเรื่องเพศเป็นทางพักผ่อนหย่อนใจอยู่แล้ว คนเหล่านี้อาจจะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งเสริมความบันเทิงในด้านนี้มากขึ้น ส่วนผู้หญิงซึ่งมักจะไม่ค่อยมีโอกาสในเรื่องเพศมากนักอาจเริ่มใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องเพศของตนให้มากยิ่งขึ้น

คนชู้ชลาดอาจใช้อินเทอร์เน็ตช่วยฝึกความกล้าเพราะไม่ต้องกลัวจะพบคนรู้จัก คนชอบแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ อาจลองสวมบทบาทที่ไม่กล้าทำในชีวิตจริง คนโสดใช้อินเทอร์เน็ตหาคู่ ผู้ที่สมรสแล้วบางรายใช้อินเทอร์เน็ตเสริมชีวิตรักให้ชุ่มชื่นกระชุ่มกระชวย บางครอบครัวใช้เงินเกินเหตุการณ์

บ้านแตก ส่วนเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ใช้อินเทอร์เน็ตแบบเปิดดูสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่ยอมสอน จนในบางครั้งอาจใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่เป็นโทษกับตัวเองได้

การระบาดของเช็กส์ในอินเทอร์เน็ต (ดร.ศรีศักดิ์และคณะ,2543)

เรื่องเพศเป็นที่สิ่งที่ชายได้โดยตัวเองอยู่แล้วไม่ว่าใครก็ตามจะนำไปขายที่ไหนด้วยวิธีการใดก็มักจะมีคนต้องการซื้อและกลายเป็นกิจการทำกำไรได้

เมื่อกิจการด้านเพศมีบริการขึ้นแล้วบนอินเทอร์เน็ตทำกำไรได้มาก บริษัททำสำรวจข้อมูลนานาชาติไอดีซี (International Data Corporation) หรือ โซนาคาร์วิจัย (Zona Research) จึงได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าของเว็บสำหรับผู้ใหญ่จำนวนหนึ่ง โดยได้ภาพรวมออกมาว่า เว็บสำหรับผู้ใหญ่ประมาณ 10,000 เว็บ ซึ่งเป็นเว็บที่พูดถึงเรื่องเพศอย่างเปิดเผย สามารถทำกำไรได้มากถึง 38,000 ล้านบาทต่อปี โดยที่มีการสะพัดของเงินบัตรเครดิตออนไลน์

นักวิเคราะห์ตลาดจาก ดาต้ามอนิเตอร์ (Data monitor) ยังคาดการณ์ไว้ว่าอินเทอร์เน็ตเช็กส์นี้จะเติบโตขึ้นถึง 3 เท่าในระยะเวลาอีก 5 ปีข้างหน้า คือในปี พ.ศ. 2546 จะทำกำไรได้มากถึง 114,000 ล้านบาท และมีการวิจัยที่อ้างว่าสำหรับชาวอเมริกันแล้ว คำว่า “เช็กส์” เป็นคำค้นหาหัวข้อในอินเทอร์เน็ตที่มีผู้ใช้เป็นอันดับหนึ่งทีเดียว

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) และทัศนคติ (Attitude)

• แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แพทริก เมียร์ดิธ (Patrick Meredith , 1966) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) มีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ ความเข้าใจ (Understanding) และการคงอยู่ (Retaining) เพราะความรู้หมายถึง ความสามารถจดจำได้ในบางสิ่งบางอย่างที่เราเข้าใจมาแล้ว

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good ,1973) ได้ให้ ความหมายของความรู้ว่า เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ และรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

บิกฮาร์ด เฮช มาร์ค (Bickhard H. Mark,1980) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ โดยแบ่งออกเป็น ความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรือ ความรู้ต่อเรื่องในระดับกว้าง

ชวาล แพร์รัตนกุล (2526) กล่าวว่า ความรู้ คือ การแสดงออกของสมรรถภาพความจำ โดยใช้วิธีระลึกออกมา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมเบื้องต้น ที่ผู้เรียนสามารถจำได้หรือระลึกได้โดยการมองเห็น การได้ยิน ความรู้ในที่นี้ คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

ประเภทของความรู้

ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ ได้แบ่งความรู้เป็น 3 กลุ่ม (วิทย์ วิศทเวทย์ อ้างในชุดดาจิตพิทักษ์ ,2525) คือ

1. วิทยาศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิต พืช สัตว์ และมนุษย์ โดยมีมุ่งอธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา และเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น
2. เทคโนโลยี คือ วิชาที่หาความรู้มาเพื่อผลิตหรือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งเฉพาะเจาะจง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตรงกับเป้าหมาย เช่น วิชาแพทย์ วิศวกรรม และบริหารธุรกิจ เป็นต้น
3. มนุษยศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาสิ่งที่มนุษย์ทำ คิด ใฝ่ฝันและจิตนาการ ในฐานะที่มนุษย์มิได้เป็นสัตว์ชีววิทยาและสัตว์สังคม การศึกษาทางมนุษยศาสตร์นั้นช่วยทำให้เกิดรักษาสืบทอด ปรับปรุงผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์เป็นไปได้ การสัมผัสผลงานเหล่านี้ช่วยทำให้เกิดบุคลิกภาพอีกอย่างหนึ่งนอกเหนือจากผลงานทางเทคโนโลยี เพราะช่วยขัดเกลาจิตใจได้

การศึกษาหาความรู้ มี 3 ระยะ คือ

1. ความรู้แท้ (Knowledge) เรียนรู้ว่าเป็นอะไร เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ของเรื่องนั้น
2. การประยุกต์เพื่อนำมาใช้ (Application of Knowledge) นำความรู้ไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ขึ้น
3. การทำให้งานเป็นศิลปะ (ART) นำความรู้ไปใช้จนเกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญ

ระดับความรู้

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom ,1958) ได้ให้ความหมายของความรู้อย่าง เป็นสิ่ง ที่เกี่ยวกับการระลึกเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ระลึกถึงวิธีการและกระบวนการ หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ โดยมีระดับความรู้อยู่ 3 ประการ คือ

1. ระดับที่ระลึกได้ (ReCall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถ ในการดึง ข้อมูลจากความจำได้
2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายถึง บุคคลสามารถทำบางสิ่ง บางอย่าง ได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้น ได้ด้วย ถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความ และ เปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้
3. ระดับการนำไปใช้ (Application) สามารถนำข้อเท็จจริง และความเห็นที่เป็น นามธรรม (Abstract) ปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม
4. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) สามารถใช้ความคิด ในรูปของการนำความคิดมา แยกเป็นส่วนเป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกัน เพื่อการปฏิบัติของตนเอง
5. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ (Creative) ซึ่งเป็นสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม
5. ระดับการประเมินผล (Evaluation) คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูล เพื่อตั้งเกณฑ์ (Criteria) การรวบรวมผล และวัดข้อมูลมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของ ประสิทธิภาพกิจกรรมแต่ละอย่าง

อย่างไรก็ตาม การเกิดความรู้ ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึก คิดซึ่งเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจในบุคคลต่างกัน อันเป็นปัจจัยมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา และ สภาพแวดล้อม ที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด ความรู้สึกรู้สึกของตนความรู้เป็นกระบวนการ ภายใน ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลได้ และยังมีผลกระทบต่อผู้รับสาร เชิงความรู้ในทฤษฎีการสื่อสาร 5 รูปแบบ (สุรพงษ์ ไสธนพเสถียร ,2523) คือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้ สมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศ โดยการอาศัยสื่อทั้งหลาย เพื่อ ตอบสนองข้อสงสัย และความสับสนของตน

2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้นส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติในคนยอมรับการแพร่ำนวกรรมนั้น ๆ ในฐานะความรู้
3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ ที่สื่อกระจายออกไป เพื่อให้ประชาชนตระหนัก และผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชน และค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกสารสนเทศนั้น
4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารสังคมมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ด้านต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นเรื่อย ๆ
5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยม และอุดมการณ์เป็นภาวะของสังคม สื่อมวลชนนำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านี้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า ความรู้ได้มาจากการเปิดรับจากสื่อต่าง ๆ (สุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์, 2537) นั่นคือการสื่อสารและการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากการสื่อสารเป็นผลมาจากการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นผลอย่างหนึ่งของการสื่อสาร อาจกล่าวได้ว่าเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่การสื่อสารจะไม่มีการเรียนรู้

การได้ทราบหลักการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนการสื่อสารอย่างสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือ

1. บุคคลจะมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาเรื่องราวใด ๆ ก็ตามจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมายด้วย
2. การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองทางอารมณ์ ทั้งการสรรเสริญ และการลงโทษ โดยทั่วไปแล้วการสรรเสริญจะให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าการทำโทษ แต่บางครั้งการถูกทำโทษก็จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเช่นเดียวกัน ถ้ามีการกระตุ้นอย่างเหมาะสม
3. การแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการให้การเรียนรู้ในเรื่องที่ซับซ้อน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการพูด
4. ทัศนคติที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสารจะมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อสารนั้นด้วย
5. ความจำมีความสัมพันธ์กับความใหม่ของข้อมูล ผู้รับสารมักจะจำ และมีผลตอบสนองต่อข้อมูลที่ได้รับมาไม่นาน และการให้ข้อมูลซ้ำ ๆ จะก่อให้เกิดการจดจำและเก็บสารนั้นๆไว้
6. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเรียนรู้

7. การนำเสนอด้วยวิธีที่แปลกใหม่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่า การนำเสนอด้วยวิธีธรรมดา

ความรู้ต่าง ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้จักคิด จิตใจของบุคคลต่าง ๆ กันไปตามกรอบประสบการณ์ของแต่ละคน รวมไปถึงการเปิดรับข่าวสาร และลักษณะทางประชากรของบุคคลที่เป็นผู้รับข่าวสาร ถ้าบุคคลมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น มีการศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษา ก็มีโอกาที่จะมีความรู้ในเรื่องนี้ และสามารถเชื่อมโยงความรู้นั้นเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ สามารถระลึกได้ สามารถรวบรวมสาระสำคัญ วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ต่อไป และเมื่อเกิดความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ทักษะคติ ความคิดเห็นในลักษณะต่าง ๆ นั้นเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเพศศึกษา ของอาจารย์ที่มีนักเรียนในวัยรุ่นว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์ความรู้ในการป้องกัน การตั้งครรภ์ และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

• แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude)

“ทัศนคติ” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Attitude” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า “Aptus” แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม คำนี้ได้มีผู้ใช้คำอื่น ๆ ในความหมายเดียวกันอีกเช่น เจตคติ เจตนาคติ เป็นต้น ซึ่งนักวิชาการมองว่า ทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ โดยแต่ละคนให้คำจำกัดความของทัศนคติไว้ เช่น

กอร์กอน ดับบลิว อัมพอร์ต (Gorgon W.Allport , 1935) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมด้านจิตที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

นิวคอมบ์ (Newcomb ,T.M., 1954) ได้อธิบายว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจเป็นความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด

เธอร์สโตน (Thurstone, L.L. 1969) ให้คำจำกัดความว่า ทักษะคิด หรือความรู้สึกในทางบวกหรือลบในระดับมากน้อยที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่ง อาจได้แก่ สิ่งของ บุคคล คำพูด หรือความคิดเป็นต้น ซึ่งผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ชม ภูมิภาค (2536) ให้คำนิยามว่า ทักษะคิด หมายถึง วิธีแห่งความรู้สึกของคนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศาสตร์ (2529) ให้คำนิยามว่า ทักษะคิด คือ ความเชื่อ และความรู้สึกที่ทนทานและได้รับการจัดระเบียบอันเป็นตัวชักนำให้เราปฏิบัติไปในทิศทางต่าง ๆ ทักษะคิดจึงมิได้เป็นเพียงแต่ความคิดเห็นเท่านั้น แต่มีลักษณะที่ฝังลึกมากกว่านั้น

สรุปได้ว่า ทักษะคิด หมายถึง ความรู้ชอบหรือไม่ชอบต่อที่หมาย ซึ่งอาจจะเป็นตัวบุคคล แนวความคิด คำพูด สิ่งของ หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทักษะคิดก่อรูปขึ้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคล มีลักษณะค่อนข้างยืดหยุ่นคงทน แต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีเหตุผลหรือเหตุการณ์ที่สำคัญเพียงพอ ซึ่งการศึกษาวិทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดให้ ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อทางด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งทางบวกและทางลบ และไม่แน่ใจในทางใดทางหนึ่งต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์ที่มีนักเรียนในวัยรุ่น

การเกิดทักษะคิด

ทักษะคิดเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ทักษะคิดที่เกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าต่างๆ ทักษะคิดของบุคคลเกิดจากประสบการณ์ ทั้งในทางตรง (Direct Experience) และประสบการณ์ในทางอ้อม (Indirect Experience) บุคคลมีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งของ บุคคล ฯลฯ ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ การได้พบ ได้เห็น ฯลฯ ประสบการณ์ทางอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ฯลฯ ทั้งประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ทำให้บุคคลเกิดทักษะคิดได้ หากบุคคลไม่เคยมีประสบการณ์บุคคลก็ไม่มีทักษะคิดต่อสิ่งนั้น

2. ทักษะคิดเกิดจากระบบค่านิยมและการตัดสินใจตามค่านิยม โดยที่กลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมไม่เหมือนกัน ทักษะคิดของแต่ละกลุ่มชนต่อสิ่งเดียวกันจึงอาจไม่เหมือนกัน การที่บุคคลมีทักษะคิดที่ดี หรือไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือมีความรู้สึกว่าสิ่งใดถูกหรือไม่ถูกย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมค่านิยม หรือ มาตรฐานของกลุ่มหรือสังคมที่บุคคลนั้นร่วมใช้ชีวิตอยู่

เรนซิล ไลเคิร์ต (Rensis Likert) ได้ศึกษาการเกิดทัศนคติของตน ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่เน้นถึงการเกิดทัศนคติตามหลักวิชาการด้านการสื่อสารโดยเฉพาะ โดยได้สรุปข้อศึกษาไว้ว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย และแหล่งที่ทำให้คนเกิดทัศนคติที่สำคัญ (อ้างในบุญจระ พุทธิศรี, 2541) คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่างยิ่ง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เกิดทัศนคติในเรื่องนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with others) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลเกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น ลูกเคยได้รับการสั่งสอนในเรื่องเพศจากพ่อแม่ว่าทำอย่างนี้ดี อย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น ลูกที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเลียนแบบการแสดงท่าทางในการชอบหรือไม่ชอบ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามพ่อแม่ของตนไปด้วย นอกจากนั้นอาจจะมีการเลียนแบบผู้อื่นก็ได้ เช่น เลียนแบบผู้นำความคิด นักแสดง นักร้อง ผ่านสื่อต่าง ๆ 4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) โดยทัศนคติ หลายอย่างของบุคคลอาจเกิดขึ้นได้จากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะมีแหล่งที่มาและสนับสนุนให้คนเกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ คือ การติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้เพราะการสื่อสารจะมีแทรกอยู่ตลอด ไม่ว่าทัศนคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง หรือเกิดจากสิ่งที่เป็นแบบอย่าง หรือเกิดจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน หรือเกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นก็ตาม จนกล่าวได้ว่าการติดต่อสื่อสารเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างมากที่มีผลทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ขึ้นได้

ลักษณะของทัศนคติ ประกอบด้วย

1. เป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล ทัศนคติเป็นเรื่องราวของความคิดที่เกิดขึ้นภายใน
2. ทัศนคติมิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนทุกคนเกิดมาจะยังมีทัศนคติได้ มาจากอิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน สังคม เป็นต้น
3. ทัศนคติมีลักษณะมั่นคงถาวร ทัศนคติที่ได้ก่อตัวขึ้นมาแล้วจะอยู่อย่างถาวร ยากต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใด ทั้งนี้เพราะทัศนคติได้ก่อตัวขึ้นมาจากกระบวนการความคิด มีการประเมินผล และสรุปจากข้อมูลและผลที่ได้

- ทัศนคติเกิดขึ้นมาจากตัวบุคคลและสิ่งของเสมอ ทัศนคติเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากสัมผัส และเรียนรู้จากภายนอก

องค์ประกอบของทัศนคติ

ซิมบาโด และ เอบบีเซน (Zimbardo and Ebbesen , 1970) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component) เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้ หรือมีความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ที่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันตามบุคลิกของคนนั้น เป็นตัวเร้าความคิดอีกทอดหนึ่ง ถ้าหากบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีก็จะแสดงออกมาในขณะที่คิดถึงสิ่งนั้นในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกในด้านบวก (Positive Affective Component) ก็จะมีความรู้สึกในด้านบวกเป็นไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีความรู้สึกในด้านลบ (Negative Affective Component) ก็จะมีความรู้สึกในด้านลบเป็นไปในทางที่ไม่ดี

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavior Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

ทั้งความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมจะเป็นภาพรวมทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งที่ตนพบเห็น ยกตัวอย่าง เช่น ทัศนคติที่มีต่อเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง ที่ได้รับทราบข่าวสารว่า การให้ความรู้ หรือการถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องให้แก่ลูกๆ ที่เกิดจากเรื่องเพศที่จะเกิดกับลูกได้ ก็จะทำให้ผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ลูกของตนมากขึ้น

ประเภทของทัศนคติ

บุคคลสามารถแสดงทัศนคติได้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ทัศนคติเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึก หรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การและอื่น ๆ

2. ทักษะคิดเชิงลบ คือ ทักษะคิดที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และดำเนินกิจการขององค์กร และอื่น ๆ

3. ทักษะคิดที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็น ในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กร และอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

ทักษะคิดทั้ง 3 ประการนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประเภทเดียวหรือหลายประเภทรวมกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในเรื่องความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด หรือค่านิยมอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของการกระทำหรือเหตุการณ์ เป็นต้น ยิ่งถ้าทัศนคติของบุคคลแต่ละคนถูกกระตุ้นให้แสดงออกมาในรูปของความเห็นร่วมกันก็จะเปลี่ยนเป็น “ประชามติ” ไป

การวัดทัศนคติ

เทอร์สโตน (Thurstone) ได้สรุปคุณลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะทำการวัดทัศนคติ (อ้างใน บุญจิระ พุทธิศรี ,2541) ไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลขเพียงตัวเดียว อย่างไรก็ตามเราสามารถหยั่งรู้ทัศนคติของมนุษย์ได้ ถึงแม้ว่าจะมีความซับซ้อนและมีลักษณะเชิงคุณภาพอยู่มากก็ตาม

2. ทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หมายถึง ผลรวมของความรู้สึก ความโน้มเอียง อคติ ความกลัว ความคิดอื่น ๆ ต่อเรื่องนั้น

3. เราสามารถวัดทัศนคติได้โดยใช้ความคิดเห็น (opinion) เป็นเครื่องมือ แต่การใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคตินั้น ทำให้มีความคลาดเคลื่อนในการวัด จึงขอเสนอแนะว่าการกระทำของคน อาจจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคติที่ดีกว่าสิ่งที่เขาพูด แต่ก็เป็นไปได้ที่คน ๆ นั้นอาจบิดเบือนการกระทำของตนเอง ดังนั้นจึงยังใช้ความคิดเห็นหรือการกระทำบางรูปแบบเพื่อใช้บ่งชี้ถึงทัศนคติ

4. มีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในการวัดระหว่างเครื่องบ่งชี้และความจริง ถือว่าเป็น “สากล” (Universal)

5. ทัศนคติของคน ๆ หนึ่งไม่จำเป็นจะทำการกระทำของคน ๆ นั้น ได้ถูกต้องเสมอไป

6. ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่วัดได้ อาจเกิดจากความผิดพลาดในการวัด ดังนั้น จึงมีแนวความคิดที่จะใช้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Measurement) เพื่อแยกความผิดพลาดของเครื่องมือที่ใช้วัดจากความเปลี่ยนแปลงของทัศนคติเอง

7. ไม่สามารถใช้คำว่า “มาก” หรือ “น้อย” อธิบายทัศนคติได้อย่างสมบูรณ์ เพราะทัศนคติมีหลายมิติ อย่างไรก็ตามความคิดที่จะวัดทัศนคตินี้มีความพยายามที่จะวัดค่าของทัศนคติในเชิงเส้นตรง (Linear Measurement)

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี เช่น การได้รับข่าวสารต่าง ๆ จากบุคคลอื่น หรือสื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของทัศนคติในด้านการเรียนรู้ หากองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้านอื่นมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าองค์ประกอบด้านการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงมีแนวโน้มทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรม เปลี่ยนด้วย

คาร์ล ฮอฟแลนด์ และ เจนิส (Carl Hovland and Janis, 1959) ได้ศึกษาวิจัย พบว่ากระบวนการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (Attention) ถ้าบุคคลไม่มีความสนใจ ใส่ใจหรือตั้งใจที่จะรับฟังข่าวสารก็จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นได้ เช่น ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ถ้าแม้จะให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ แต่หากเลือกใช้สื่อที่อาจารย์ไม่ค่อยรับ อาจารย์ก็อาจจะไม่เกิดความสนใจ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) แม้ว่าผู้รับสารจะให้ความสนใจในสารที่เผยแพร่ แต่ถ้าไม่มีความเข้าใจ ก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เช่นเดียวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา แม้อาจารย์จะให้ความสนใจว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา แต่หากอาจารย์ไม่เข้าใจว่าจะก่อให้เกิดผลดี หรือผลประโยชน์ต่อตัวเขาเอง และครอบครัวยังไง อาจารย์ก็อาจจะไม่เปลี่ยนทัศนคติ

3. การยอมรับ (Yielding) การยอมรับข่าวสารแนวความคิด ข้อโต้แย้ง และข้อสรุปของข่าวสารที่ถูกนำมาเผยแพร่ จะทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่สมบูรณ์ เช่น อาจารย์เมื่อสนใจและเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนที่จะต้องให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนของตนแล้ว ก็จะมีการยอมรับในข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษามากขึ้น

4. ความคงอยู่ (Retention) ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพสมบูรณ์จะขึ้นอยู่กับข่าวสารนั้นมีความคงอยู่นานเพียงใด หมายถึงว่า ผู้รับสารจะจำข่าวสารนั้นได้มากน้อยเพียงใด ดังกรณีของการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา หากอาจารย์ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาแล้วเกิดความใส่ใจ เข้าใจ และยอมรับให้เกิดการถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศศึกษาแล้ว อาจารย์ก็จะสามารถจดจำข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้มาก

แฮร์รี ซี ไทรแอนดิส (Harry C. Triandis) กล่าวว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มีอยู่ 3 ระดับ (อ้างใน จุมพล รอดคำดี, 2532) คือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจจะมาจากสื่อสารมวลชนหรือบุคคลอื่น ๆ
2. การเปลี่ยนแปลง ความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์ หรือ ความประทับใจหรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังกล่าว สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ 2 ประเภท คือ

1. การเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน หมายถึง ทัศนคติของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย แต่ถ้าทัศนคติเป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบด้วย
2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะลดลงไปเป็นในทางลบ และถ้าเป็นไปในทางลบก็จะเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้าม

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางเดียวกันจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า มั่นคงกว่า คงที่กว่า ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปคนละทาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง นั่นคือ ถ้าความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมถูกกระทบ ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในการรับการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนมีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งสิ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาศึกษาทัศนคติของครูอาจารย์ที่มีนักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่นต่อเรื่องเพศศึกษาว่ามีทัศนคติเป็นไป ในทิศทางใด

แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนนี้ ได้มีผู้นำไปใช้ในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความหมายจึงถูกให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นเฉพาะในแง่ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

Cary (1976) กล่าวว่า ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง การเป็นผู้ชักชวน (Solicitor) เป็นผู้ใช้แรงงาน (Manual Worker) รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำ

Davis (1972) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเข้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น และทำให้เกิดความรู้สึกร่วมนี้เกิดจากแนวคิด 3 ประการ

1. ความสนใจ และห่วงกังวลกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและห่วงกังวลของบุคคล ซึ่งบังเอิญเห็นพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ จึงมีการลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงร่วมใจกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่ม การกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

โดยขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประกอบเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และความต้องการที่แท้จริง
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนการดำเนินการ
3. การปฏิบัติกรในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของแต่ละบุคคลเป็นหลัก เพราะคนที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน ย่อมมีขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันด้วย

เสนาะ ตีเยวาร์ (2537, หน้า 4-6) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ที่มีความเจริญ ความคิดของมนุษย์ที่ล้ำเลิศนั้น อาจเปลี่ยนให้เป็นจริง และนำเอาไปปฏิบัติ โดยอาศัยกระบวนการของการสื่อสาร ความรู้ทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านนิเทศศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือพฤติกรรมศาสตร์ อาจนำมาถ่ายทอด เก็บรักษาไว้ และปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยอาศัยการสื่อสารทั้งสิ้น ความก้าวหน้าของสังคมมนุษย์เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถที่จะถ่ายทอดความนึกคิดออกมาในรูปแบบต่างๆ โดยอาศัยศิลปะของการสื่อสาร และการพัฒนาแบบของการสื่อสาร ไม่เพียงแต่จะทำให้มนุษย์ได้ประโยชน์จากความรู้ที่สั่งสมจากอดีต แต่ยังช่วยให้เกิดความต่อเนื่องของความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมมนุษย์ในอนาคต

ความสำคัญของการสื่อสารในองค์การพิจารณาได้ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การสื่อสารทำให้เกิดความหมาย
2. การสื่อสารทำให้คาดคะเนความคิดกันได้
3. การสื่อสารทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน

การมีส่วนร่วมในการสื่อสารกับการศึกษา

การเรียนการสอน เป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง มีทั้งผู้ส่งสาร อันได้แก่ครูผู้สอน มีสารคือความรู้หรือประสบการณ์ที่จัดขึ้น ผู้รับสารคือ ผู้เรียน มีกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ที่จัดขึ้นในห้องเรียน หรือสถานการณ์ที่จัดขึ้นในสถานที่อื่น และมีจุดหมายของหลักสูตรเป็นเครื่องนำทาง

จุดมุ่งหมายของการสื่อสารในการเรียนการสอน คือการพยายามสร้างความเข้าใจ ทักษะ ความรู้ ความคิดต่างๆ ร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ความสำเร็จของการเรียนการสอนพิจารณาได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่ต้น ตามลักษณะการเรียนรู้นั้นๆ ปัญหาสำคัญของการสื่อสารในการเรียนการสอนคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสื่อสาร และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับครู คือการใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกเหนือการใช้คำพูดของครูแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะสื่อหรือวัสดุทัศนูปกรณ์ มีคุณลักษณะพิเศษบางประการที่ไม่มีในตัวบุคคล คือ

1. จับยึดประสบการณ์ เหตุการณ์ กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น สามารถใช้สื่อต่างๆ บันทึกไว้ เพื่อนำมาศึกษาได้อย่างกว้างขวาง เช่น การบันทึกภาพ บันทึกเสียง การพิมพ์ ฯลฯ
2. ดัดแปลงปรุงแต่ง เพื่อทำสิ่งที่เข้าใจยาก ให้อยู่ในลักษณะที่ศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การย่อส่วน ขยายส่วน ทำให้ช้าลง ทำให้เร็วขึ้น จากไกลทำให้ดูใกล้ จากสิ่งที่มีความซับซ้อนสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนขึ้น
3. ขยายแจก ทำสำเนา หรือเผยแพร่ได้จำนวนมาก เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพถ่าย จึงช่วยให้ความรู้ต่างๆ เข้าถึงผู้รับได้เป็นจำนวนมากพร้อมกัน

เทคนิคการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

เทคนิคหรือวิธีการสอนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เป็นการเรียนรู้ โดยเป็นการเปิดโอกาสในการนำเสนอความคิดประสบการณ์, การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือปฏิบัติจนได้ข้อสรุป

โดยจากเทคนิคดังกล่าวข้างต้น อาจต้องมีการนำสื่อการเรียนการสอนมาร่วมใช้ในการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication)

ซอร์ส กล่าวว่า เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายจัดขึ้นโดยครู และนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เครื่องมือการสอนทุกชนิด จัดเป็นสื่อการสอนทุกชนิด เช่น หนังสือในห้องสมุด สื่อทัศนวัสดุต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สไลด์ फिल्मสตริป รูปภาพ แผนที่ และทรัพยากรจากแหล่งชุมชน

บราวน์ และคณะ กล่าวว่า สื่อการสอนจำพวกอุปกรณ์ทั้งหลายที่สามารถช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนที่ดี ทั้งนี้รวมถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การแสดง บทบาทนาฏการ การสาธิต การทดลอง ตลอดจนการสัมภาษณ์และการสำรวจ

เปรีอง กุมุท กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับ ทำให้การสอนของครูถึงผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ครูวางไว้ได้เป็นอย่างดี

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ให้ความหมาย สื่อการสอนว่า หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ ประกอบการสอนเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายที่ผู้สอนประสงค์จะส่ง หรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวคือสื่อการเรียนการสอน จะหมายถึง เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ที่จะมาสนับสนุน การเรียนการสอน ได้รับความสนใจผู้เรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาหาก ถ้าผู้ใหญ่เองไม่ค่อยได้แก้ไข หรือไม่เข้าใจวัยรุ่น เมื่อมีปัญหาใดก็ตามเด็กไม่กล้าขอ คำปรึกษา เพราะกลัวว่าจะหมดอิสรภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นปัญหาทางเพศ (วัชร ทรัพย์มี, 2538) บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมักจะไม่เข้าใจ และละเลยในเรื่องนี้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เป็นเหตุให้วัยรุ่นเป็นวัยที่เปราะบางต่อสิ่งเร้าต่างๆ ที่มากระตุ้น โดยเฉพาะเรื่องที่วัยรุ่นเกิดความต้องการ และสนใจตามพัฒนาการ โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศ อันเป็นส่วนหนึ่งของการคิด การแสดงออกและบุคลิกภาพทั้งหมด การสอนเรื่องเพศศึกษาจึงควรจะต้องวางแผนให้กว้างขวางพอสมควร ต้องให้ความสนใจ ให้ความรู้ทางกาย สุขภาพอนามัย ทางจิตใจ ทางอารมณ์ ทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้การสอนเรื่องเพศศึกษาควรคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง และสภาวะอันประสงค์ที่น่าจะปฏิบัติได้ในวัยรุ่น โดยเฉพาะอาจารย์ผู้ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิด จึงควรตระหนักให้ความสนใจ และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการปรับตัวให้เข้ากับสภาพภายในของตน และสภาพแวดล้อมภายนอก ถ้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วัยรุ่นก็จะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ต่อไป

สรุปแล้ว การมีส่วนร่วมในการสื่อสารนอกเหนือจากการพูดคุย ติดต่อกันในชีวิตประจำวันแล้ว การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เปิดโอกาสให้มีการซักถาม ข้อมูลเพิ่มเติมจากอาจารย์ หรืออาจจะมีการนำสื่อการสอนมาร่วมใช้ในการสื่อสาร จะเป็นส่วนสำคัญช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำมาปรับใช้ รวมทั้งสามารถร่วมกันแก้ไข ป้องกันได้อย่างถูกวิธี และแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมในระยะต่อมา

แนวคิดเรื่องเพศศึกษา

คำว่า “ เพศ ” (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา,2530:24) ความหมายในพจนานุกรม หมายถึงรูปหรือลักษณะที่รู้ว่าหญิงหรือชาย ส่วนคำว่า “ ศึกษา ” แปลว่าการเล่าเรียน ฝึกฝน อบรม ดังนั้น “ เพศศึกษา ” จึงหมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับหญิงและชาย ตั้งแต่เกิดมาจนสิ้นชีวิต จะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม อันส่งเสริมให้การศึกษารู้จักเพศเดียวกัน เพศตรงข้ามและมีชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุขโดยปราศจากปัญหาใดๆ

อย่างไรก็ตามความหมายของคำว่า “ เพศศึกษา ” นั้นมีขอบข่ายกว้างขวางมาก จึงมีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายเรื่องเพศศึกษาในหลากหลายทัศนะดังต่อไปนี้

Dictionary of Education (อ้างใน จีรอดุลย์ บุญยภักดิ์ 2543 : 12) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า เพศศึกษา ไว้ดังนี้

เพศศึกษา หมายถึง

1. การศึกษาที่เกี่ยวกับกระบวนการและปัญหาของการสืบพันธุ์
2. การศึกษาที่มุ่งจัดให้บุคคลเข้าใจเรื่องเพศ การควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และแรงขับทางเพศ
3. การศึกษาเกี่ยวกับหลักการ และปัญหาของบุคคลและกลุ่ม ซึ่งมาจากความจริงทางด้านชีวภาพว่า มนุษย์มี 2 พวก คือ ชายและหญิง

ดร.คาลเดอโรน (Mary S. Calderone) อดีตนายภคสภาฝ่ายบริหารของสภาส่งเสริมความรู้เรื่องเพศศึกษา แห่งสหรัฐอเมริกา อธิบายไว้ว่า เพศศึกษาเป็นแนวคิดกว้างๆที่เกี่ยวข้องเรื่องเพศในทุกๆด้าน รวมทั้งความเป็นหญิงหรือชาย (อ้างถึงในระวีวรรณ แสงฉาย,2538:6)

โรบิน (Robin,1970 : 6) อธิบายไว้ว่า เพศศึกษานั้นมองได้อย่างกว้างขวางมากกว่าการให้การศึกษ เพื่อช่วยให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาความสามารถสูงสุดของเขา ในฐานะที่เป็นมนุษย์ตลอดชั่วชีวิตเท่านั้น เป้าหมายของการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในวัยต้นของชีวิต คือ การวางรากฐานอันมั่นคงแก่เด็กเพื่อที่ว่า เด็กนั้นจะรู้จักหน้าที่ของตนเองดี และมีประสิทธิภาพในฐานะที่เป็นเพศชาย หรือหญิงตลอดชีวิตของเขา

สมาคมแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกา (American Medical Association-AMA) กล่าวว่า การสอนเพศศึกษา หมายถึง การสอนเพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมชีวิตครอบครัวให้มั่นคงถาวร เพื่อให้เด็กเข้าใจ และยอมรับนับถือตัวเองมากขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์อันดี เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในการแสดงออกที่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีต่อสังคม (อ้างถึงใน วรรณกรรม แสงฉาย,2538:6)

เสนอ อินทรสุขศรี (อ้างถึงในสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย,2525:12) ให้ความหมายในเรื่องของเพศศึกษาไว้ว่า หมายถึง การศึกษาที่เรียนรู้และเข้าใจในเรื่อง

- ธรรมชาติของชีวิตนับแต่เกิดจนตาย
- “ความรัก”ที่คนเราจะพึงมีต่อกัน
- วิธีการคบหาสมาคมระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศ
- ประเพณี มารยา และขนบธรรมเนียมของสังคม
- ชีวิตครอบครัวอันประกอบด้วยพ่อแม่ลูก
- จิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศของตนเอง และเพศตรงข้าม
- การสร้างฐานะอันมั่นคง เพื่อเตรียมตัวสร้างครอบครัวใหม่ของตนเอง
- การเลือกคู่ครองที่ถูกต้อง
- การปฏิบัติตน และการใช้ชีวิตสมรสให้เป็นสุข
- การเลี้ยงดูอบรมทารกและเด็กเพื่อพัฒนาความเจริญของเด็กและสังคมในอนาคต
- สภาพปกติและผิดปกติทางเพศ
- การวางแผนครอบครัว
- การปฏิบัติตนเพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุให้มีความสุขในบั้นปลายชีวิต เป็นต้น

เคอร์เคนดอลล์ (Lester A. Kirkendall, 1960:8 อ้างถึงในสุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร,2541:4) ได้อธิบายว่า เรื่องเพศมีความหมายและขอบเขตกว้างมาก เช่นเดียวกับคำว่า “ชีวิต” จึงสามารถจะอธิบายอย่างสั้นๆ ได้ แต่พอจะสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้เราเกิดมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งใจเอาไว้

2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้นหรือเครื่องเร้าใจอันทรงพลังยิ่ง ที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงเกิดความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยทำให้ประกอบกิจการต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น

3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะสำคัญยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

4. เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกายและจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้งและถาวร ซึ่งจะแสดงบทบาทสำคัญที่สุดให้เห็นได้ในชีวิตรักและการครองเรือน

5. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกัน จากช่วงชีวิตหนึ่งไปยังอีกช่วงชีวิตหนึ่งโดยกระบวนการทางการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้จะช่วยทำให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของพ่อแม่สามารถสืบทอดไปสู่ลูกได้

และเคอร์เคนดอลล์ (Lester A. Kirkendall, 1960:8 อ้างถึงในสุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร,2541:4) ให้นิยามของคำว่า “เพศศึกษา” ว่าเป็นโครงการการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้เรื่องเพศไปประสมประสานในการดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบันและในอนาคต และช่วยให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจพื้นฐาน อันมีความสำคัญในเรื่องเพศ เมื่อเขาโตขึ้นและเป็นผู้ใหญ่เพียงพอ ทั้งยังช่วยให้เข้าใจถึงบรรทัดฐานทางเพศในสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เขาปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นเป็นอย่างดีได้ นอกจากนี้ยังช่วยปลูกฝังความสามารถในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามศีลธรรม จรรยา มารยาทอีกด้วย

ในขณะที่สุชาติ โสมประยูร (อ้างถึงในมยุรี ภูงามทอง,2533:1) ได้กล่าวว่า เพศศึกษาหมายถึง การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะสติ และความรู้สึกที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศและพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพ สวัสดิภาพ และมนุษยสัมพันธ์อันดีงามระหว่างทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม จึงนับได้ว่าเพศศึกษานั้นเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ชีวิตของเรามีความสุข

เนเซอร์(Naser อ้างถึงในหน่วยงานศึกษานิตเทศก์ กรมพลศึกษา,2530:25) ได้กล่าวว่า เพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคล ได้แก่ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน ความสัมพันธ์เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบแต่ละบุคคล สุขวิทยา สังคมวิทยา ซึ่งเรื่องดังกล่าวเยาวชนควรได้เรียนรู้ และเข้าใจและควรจัดโครงการที่ต่อเนื่องกันในขณะที่อยู่ในระบบการศึกษา

และวันทีญ์ วาสิกะสิน(อ้างถึงในวันทีญ์ วาสิกะสินและคณะ,2537:2) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่าหมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งมีส่วนประกอบหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสรีระร่างกายชายและหญิง การเปลี่ยนแปลงร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น โดยเฉพาะระบบอวัยวะสืบพันธุ์ (human sexual system) การมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลา เช่น การเข้าสู่สภาวะการสมรส เพศศึกษาจะช่วยให้คู่สมรสสามารถปรับตัวในเรื่องการมี

เพศสัมพันธ์ (sexual act) ได้อย่างเหมาะสม การตั้งครรรค์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดี รวมทั้ง การมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม รู้จักให้เกียรติกัน การมีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้าม โดยเฉพาะเพศชายต่อเพศหญิง ทั้งหมดนี้เพื่อให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ ไม่สร้างปัญหาให้แก่ครอบครัวและสังคม การสอนเพศศึกษานี้สามารถหยิบยก ตอนใดตอนหนึ่งของเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยของบุคคลแต่ละคนได้เช่นกัน

อาจกล่าวได้ว่า เพศศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาปัญหาชีวิตที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเน้นความเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศ ทั้งในด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจน ศีลธรรมจรรยา เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม

สำหรับบทบาทที่สำคัญของเพศศึกษานั้นก็มีอยู่ด้วยกันหลายด้าน ดังนี้(ระวีวรรณ แสงฉาย,2538:9)

1. เพศศึกษาจะต้องช่วยให้แต่ละคนเข้าใจและยอมรับหน้าที่ตามเพศของตน ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมขึ้นอีกใหม่ ๆ พยายามหาทางวางตนและปฏิบัติหน้าที่ต่างๆของตนอย่าง ได้ผลราบรื่น และให้ความยุติธรรมและพึงพอใจแก่ตนเพียงพอในความสัมพันธ์กับชายหญิงทุกวัย ทุกหน้าที่ที่อยู่ใกล้ชิดตน การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละเพศทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นข้อจำกัด และเป็นที่ยอมรับว่า เพศชายแข็งแรงกว่าเพศหญิง หรือหญิงประณีตกว่าชาย ฯลฯ เมื่อมีความเข้าใจดังนี้แล้ว ย่อมจะปฏิบัติต่อกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. การเข้าใจความสัมพันธ์อันดีต่อกันฉันท์เพื่อน เช่น ให้เกียรติ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำความอบอุ่นใจ รับหน้าที่การปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตาปราณี และแต่ละคนไม่ว่าชายหรือหญิง จะต้องมีความรู้สึกรับผิดชอบด้านสังคม (Social responsibility) และมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือคนอื่นให้เขาได้สามารถและมีโอกาสปรับตัวดีขึ้น

3. เพศศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนตระหนักถึงความแตกต่างในลักษณะการนึกคิดและพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีอยู่เป็นปกติ (Aware of differential sex pattern) และยอมรับความแตกต่าง และมีความเกี่ยวข้องกันได้อย่างราบรื่น (Accept and interact harmoniously) กับผู้ที่มีลักษณะความนึกคิดการกระทำของเขาแตกต่างกับเราโดยปกติ (Sexual norm)

4. เข้าใจการเลือกคู่ ขอบข่ายแห่งเพศศึกษาตามความหมายนี้ มุ่งที่จะให้มีการใช้ชีวิต สมรสราบรื่น ในข้อนี้อาจแทรกเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี ศีลธรรม หรือวัฒนธรรมไว้ด้วย

5. เข้าใจถึงการที่จะต้องเตรียมตัวรับผิดชอบต่อครอบครัว มีการคิดถึงอาชีพและการสร้างหลักฐาน ต้องการเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องนับถือ ฯลฯ

6. เข้าใจการเลี้ยงดูบุตรธิดาให้เติบโตเป็นพลเมืองดี ซึ่งในการนี้จะต้องมีตัวเองเป็นตัวอย่างในการให้ความรักความเข้าใจจากหน่วยย่อยในครอบครัวไปจนถึงสังคม เพราะการอบรมภายในครอบครัวนั้นมีความสำคัญมาก ไม่เพียงแต่กับสมาชิกทุกคนในบ้านเท่านั้น แต่กับชุมชนเกี่ยวกับทางเพศทั้งทางดีและทางชั่วอีกด้วย การครองชีวิตของบุคคลและครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในบ้านควรมีแบบฉบับอย่างไร ถ้าจะส่งเสริมให้แต่ละคนมีการแสดงออกได้อย่างเพียงพอและเหมาะสมตามวัย (Promote nature and expression of sexuality) นอกจากนี้จะต้องเข้าใจวางแผนครอบครัวให้เหมาะสมแก่ชีวิตและความเป็นอยู่ โดยเฉพาะแผนเกี่ยวกับเศรษฐกิจและจำนวนสมาชิกในครอบครัว ปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้ นอกจากนี้วันทนี วาลิกะลินและคณะ (2537:2) ยังได้กล่าวว่าเพศศึกษาช่วยให้ผู้ศึกษาในเรื่องนี้

1. เข้าใจหรือสามารถแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเพศได้ถูกต้อง
2. เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจแต่ละช่วงวัยหรือรู้การพัฒนาการของบุคคลทั้งเพศหญิงและเพศชายในแต่ละช่วงวัย
3. รู้ว่าควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อใดบ้างจึงจะไม่ใช่ปัญหา
4. รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างใดบ้างหากจะมีคู่ครอง เช่น ความพร้อมทางวุฒิภาวะ อารมณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ การเตรียมตัวในการวางแผนครอบครัว
5. รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างใดเมื่อมีคู่ครอง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การปรับตัวเข้าหากัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในครอบครัว รวมทั้งการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน การวางแผนครอบครัวและการวางแผนชีวิตคู่ร่วมกัน
6. ลดปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เช่น รักร่วมเพศ กามวิตถาร หรือจิตเภทต่างๆ เป็นต้น
7. มีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ รวมทั้งการใช้ชีวิตคู่ที่มีความสุข เช่น ไม่เข้าใจว่าเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างคู่ผัวตัวเมียเป็นเรื่องสกปรก หยาบคายหรือผิดศีลธรรม ไม่กีดกันเด็กๆ เรียนรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะบางทีการปกปิดยิ่งจะทำให้เด็กคิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องลึกลับ ทำให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือถามผู้อื่นที่ไม่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา ก็ยิ่งจะกลายเป็นปัญหาแก่เด็กเหล่านั้นมากขึ้นก็ได้
8. สร้างความสุขในครอบครัว
9. ลดปัญหาทางเพศและปัญหาสังคม

สำหรับความแตกต่างของคำว่าเพศศึกษากับเพศศาสตร์ ซึ่งหลายคนเกิดความสับสนว่ามีความหมายอย่างเดียวกันกับเพศศึกษาหรือไม่นั้น อาจจะกล่าวได้ว่า เพศศาสตร์ (Sexology) (อ้างถึงในวินทนีย์ วาสิกะลินและคณะ, 2537:5) แตกต่างจากเพศศึกษาตรงที่เพศศึกษา (Sex Education) นั้นได้แก่ การสอนหรือการให้การศึกษเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของมนุษย์ และมักให้สอนกันทั้งโรงเรียนและที่บ้าน แต่เพศศาสตร์ (Sexology) คือ ศาสตร์หรือวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศศาสตร์ของมนุษย์ ซึ่งกล่าวถึง พฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ในเรื่องระบบการสืบพันธุ์ โดยวิชาเพศศาสตร์นี้จะมีสอนในโรงเรียนแพทย์หรือสถาบันชั้นสูงในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และคงจะไม่มีใครนำมาสอนในโรงเรียนทั่วไป

นอกจากนี้เพศศึกษาจะเน้นให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ ดังนั้น ศาสตร์แขนงนี้จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกายวิภาค สรีระวิทยา ระบบสืบพันธุ์ ตลอดจนทำให้เกิดทารกและการเรียนรู้จิตวิทยาระหว่างเพศ

จะเห็นได้ว่าเพศศึกษาตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น มีความลึกซึ้งกว้างขวางมากกว่าเพศศาสตร์มาก (เพศศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของเพศศึกษา) ความรู้ทางด้านกายวิภาค และสรีระวิทยาระหว่างเพศ หรือความรู้ทางด้านเพศศาสตร์อย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ แต่จะต้องมีความรู้ทางด้านชีวิตการศึกษา และอื่นๆอีก เช่น สุขวิทยา ศาสนา นันทนาการ การแพทย์ การสาธารณสุข ประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว จิตวิทยา สังคม ประเพณี ศิลธรรม วัฒนธรรมและการเมืองเข้ามาประกอบด้วย ดังนั้น ถ้าจะพิจารณาตามเนื้อหาของเพศศึกษาแล้ว ก็กล่าวได้ว่าเป็นแบบผสมผสานสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่นที่เรียกว่า สหสาขาวิทยาการ (Interdiscipline)

โดยเพศศึกษามีจุดมุ่งหมายกว้างๆ ดังนี้ (จินตกา สายัณห์วิภิชิต อ้างถึงวินทนีย์ วาสิกะลินและคณะ, 2537:6)

1. เพื่อให้มีความรู้พอเพียงในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสรีระของเพศทั้งสองเพศอันมีผลต่อความคิด สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ
2. เพื่อช่วยขจัดความกังวลเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนา การปรับตัว และการวางตัวให้เหมาะสมในด้านเพศ
3. เพื่อเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น จะเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศก็ตาม

4. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้มนุษย์สัมพันธ์ที่ถูกต้องเพื่อการดำรงชีวิตที่ราบรื่นของแต่ละบุคคล ครอบครัวและสังคม
5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองอย่างถ่องแท้ในเรื่องความสัมพันธ์ของเขากับเพื่อนมนุษย์ทั้งสองเพศ และช่วยให้มองเห็นและเข้าใจว่าคนนั้นมีหน้าที่ มีพันธะมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มิใช่แก่ตนเองและครอบครัวเท่านั้น
6. เพื่อสร้างความเข้าใจว่า การจะตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุผลนั้น จำเป็นต้องมีหลักฐานทางด้านศีลธรรมร่วมด้วยเสมอ
7. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการใช้เพศในทางที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดปกติทางเพศ เพื่อจะได้รู้จักและป้องกันตนเองไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกข่มเหง หรือได้รับอันตรายต่อร่างกาย จิตใจและชื่อเสียง
8. เพื่อให้เกิดความตระหนักว่าการกระทำทางเพศส่วนตัวมีผลกระทบต่อสังคม เช่น การปล่อยทิ้งบุตรไว้ตามยถากรรม การหลอกลวงผู้หญิงไปค้าประเวณี ฯลฯ
9. เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยขจัดสิ่งเลวร้ายต่างๆ ให้หมดไป เช่น การเอาเปรียบทางด้านเพศ การหาประโยชน์จากผู้อื่นในเรื่องเพศ การใช้เพศและกามารมณ์อย่างไม่รับผิดชอบต่อสังคม กฎหมายเกี่ยวกับเพศที่ล้าสมัยและอยุคยุดิธรรม
10. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและฝึกหัดการคิดนี้จนกลายเป็นความเคยชิน พอที่จะช่วยให้แต่ละคนรู้จักการใช้ความเป็นเพศหญิง หรือชายของตนมาพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ความสุข ความเจริญในหน้าที่ต่างๆ เป็นครู พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ลูก คู่รัก พลเมืองดี เป็นต้น

สำหรับพื้นฐานความรู้ที่สำคัญในเรื่องเพศศึกษานี้ ได้แบ่งออกตามเนื้อหาที่ประกอบกันเป็นความรู้ได้ 4 ลักษณะด้วยกันคือ (สุชาติ และวรรณี โสมประยูร, 2541)

1. ความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยา ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีระวิทยาของร่างกายมนุษย์ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ระบบการสืบพันธุ์ของเพศชายและหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมเกี่ยวกับเพศ การเจริญเติบโตของร่างกายซึ่งเป็นลักษณะของเพศชายและหญิง การมีหนองคร่ำและขนรักแร้ เสียงแตก การมีประจำเดือน การสืบพันธุ์ หรือการร่วมประเวณี การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอดบุตร เป็นต้น
2. ความรู้เรื่องเพศด้านสุขภาพ เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางเพศ การระวังรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความผิดปกติทางเพศ เช่น ข้อควรระวังและสุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศ

3. ความรู้เรื่องเพศด้านจิตวิทยา เป็นความรู้ส่วนที่เกี่ยวกับจิตใจและอารมณ์ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการด้านจิตใจเกี่ยวกับเรื่องเพศในแต่ละวัย โดยเฉพาะวัยเด็ก และวัยรุ่น แรงผลักดันทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ การปฏิบัติระหว่างเพศ ความรัก ความต้องการหรือความรู้สึกทางเพศ ความผิดปกติด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นต้น
4. ความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยา เป็นความรู้เกี่ยวข้องกับสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและมาตรฐานความประพฤติหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการทางด้านสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรสหรือชีวิตครอบครัว การปฏิบัติตนในการดำรงตนเป็นโสด การวางแผนครอบครัว ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ในการแบ่งความรู้เรื่องเพศศึกษาออกเป็นส่วนๆ ดังกล่าวนั้น ก็เพื่อแสดงความชัดเจนและเข้าใจง่าย เพราะความเป็นจริงแล้วความรู้ทั้ง 4 ด้านนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งอย่างแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดไม่ได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้เพิ่มความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์เข้าอีกประการหนึ่ง เนื่องจากพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์แม้เป็นพฤติกรรมที่เป็นไปตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณของมนุษย์ แต่หากเกิดพฤติกรรมนี้ขึ้นก่อนวัยอันควร เช่น ในวัยรุ่น ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวมได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

วาสนา ศิลากร (2520) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดลำปาง ที่มีต่อการจัดให้มีการสอนเพศศึกษา พบว่า แหล่งความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนอันดับ 1 คือ หนังสือต่างๆ ได้แก่ นิตยสาร และวารสารต่างๆ ที่ออกตามระยะเวลาและตามวาระสำคัญ รวมทั้งสิ่งตีพิมพ์ของสถานศึกษา สถานที่ราชการและองค์การ อันดับที่ 2 คือ หนังสือพิมพ์ และอันดับที่ 3 คือ เพื่อน

ปรียา อันตระกุล (2523) ได้สำรวจความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว พบว่าแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ หนังสือเกี่ยวกับเพศศึกษา รองลงมาคือ ครูอาจารย์ และผู้ที่ให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่นักเรียนส่วนใหญ่คือ เพื่อนสนิทเพศเดียวกัน

พิชัย ผดุงรัตน์ (2523) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อเพศศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรีปีสุดท้ายวิชาเอกสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า แหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศมากที่สุดคือ นิตยสาร วารสารต่างๆ เอกสาร แผ่นปลิวทั้งในแง่วิชาการและบันเทิงเริงรมย์ รองลงมาคือ ครู หนังสือพิมพ์ เพื่อน ภาพยนตร์ แพทย์ โทรทัศน์ วิทยุ บิดามารดา โปสเตอร์ และอื่นๆ ตามลำดับ

สุชิน บัวงาม (2528) ได้ศึกษาเจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อความรู้เรื่องเพศ พบว่า แหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักศึกษาเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ได้แก่ หนังสือ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ครู อาจารย์ เพื่อน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือวิดีโอ แพทย์ บิดามารดา แผ่นภาพ โฆษณา วิทยุ และญาติพี่น้อง

อลิซาเบธ ริช อัลกิเออร์ และอัลเบอร์ ริชาร์ด อัลกิเออร์ (Elizabeth Rich Allgeier and Alber Richard Allgeier, 1988) ศึกษาแหล่งความรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น พบว่า มุมมองเรื่องอวัยวะสืบพันธุ์มาจากมารดา 30% บิดา 0% เพื่อน 10% คนรัก 2% หนังสือ 20% และโรงเรียน 40% ส่วนมุมมองเรื่องการแสดงออกถึงอารมณ์ทางเพศมาจากมารดา 4% บิดา 0% เพื่อน 23% คนรัก 35% และโรงเรียน 14%

จากรูวรรณ กันทะนิตย (2531) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางลบต่อเรื่องรักร่วมเพศและ การเปิดรับวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศของนักศึกษา

สถาบันวิจัยสุขภาพ แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (Institute of the Health Research, Chulalongkorn University, 1988) ได้ทำการวิจัยวัยรุ่นใน A Study of Representative Health in Adolescence of Secondary School Students and Teachers in Bangkok จากการวิจัยพบว่าแหล่งความรู้เรื่องเพศของนักเรียนมาจากแหล่งนิตยสาร หนังสือ 77.4% ครู 74.5% เพื่อน 73.1% โทรทัศน์ วิทยุ 59.2% ญาติพี่น้อง 32.9% มารดา 27.1% และบิดา 14.0%

ศักดิ์ชัย ศรีสอน (2532) ได้ศึกษาและเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์ และนิตยสารของนักศึกษาวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่ อ่านเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านนิตยสารมากกว่าหนังสือพิมพ์ และนิตยสารที่นักศึกษาครูอ่านเรื่องเพศศึกษามากที่สุด คือนิตยสารดารารายวัน รุ่งลงมา คือ ไกล่หมอก ส่วนหนังสือพิมพ์ที่นักศึกษาอ่านเรื่องเพศศึกษามากที่สุด คือ เดลินิวส์ รุ่งลงมาคือ ไทยรัฐ

วาระน (Warren อ้างใน ศักดิ์ชัย ศรีสอน, 2533) ได้ทำการศึกษาแหล่งที่มาของความรู้เรื่องเพศ และความถูกต้องของความรู้ นั้น โดยได้ทำการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยใน Greenboro จำนวน 266 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ไม่ได้คิดว่า โรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศ จะเป็นความรู้เรื่องเพศ จะเป็นกลุ่มที่มีความรู้เรื่องเพศดีกว่า และนักศึกษาที่ลงความเห็นว่าเป็นบิดามารดา และเพื่อนเป็นแหล่งสำคัญในการให้ความรู้เรื่องเพศ มีจำนวนร้อยละ 20 ของนักศึกษาทั้งหมด

อุทิศ เชาวลิขิต (2536) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แต่ที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาชายมากกว่าครึ่ง จะมีแนวโน้มเห็นด้วยในเรื่องเดียวกันมากกว่านักศึกษาหญิง นอกจากนี้ ขนิษฐา ไพชนุล (2536) ศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่าทดลอง และไม่เสียหาย และเยาวนุช อินทรเดโชกุล ยังศึกษาพบว่า ถ้าจะให้เลือกแต่งงาน ผู้ชายส่วนใหญ่ชอบที่จะแต่งงานกับผู้หญิงที่บริสุทธิ์มากกว่า

พินิจ ศุภมาสดุ์อังกูร (2536) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนระหว่างอายุ 14-20 ปี จำนวน 200 คน ที่เคยอ่านเนื้อหาเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์ และ/หรือนิตยสาร พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องเพศในวัยรุ่น และสุขอนามัยเรื่องเพศ มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตน

กรองทิพย์ จันแยม (2537) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับการยอมรับค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของวัยรุ่น พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษาชายยอมรับค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสมากกว่านักศึกษาอาชีวศึกษาหญิง การเปิดรับสื่อวิทยุ สิ่งพิมพ์ และโทรทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของวัยรุ่น ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลและนิตยสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส

วอห์ล และ ดันลอป (Wohl and Dunlop, 1970 อ้างในกรองทิพย์ จันแยม, 2537) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ ระหว่างนักศึกษาไทย อังกฤษ และอเมริกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย มหาวิทยาลัยแลนแคสเตอร์ ประเทศอังกฤษ และมหาวิทยาลัยโทเลโด ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 239 คน พบว่า นักศึกษาไทย อังกฤษ และอเมริกันมีทัศนคติต่อเรื่องเพศแตกต่างกัน นักศึกษาไทยไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่ผู้หญิงกล้าแสดงพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผย โดยมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศไปในเชิงบวกมากกว่านักศึกษาตะวันตก และนักศึกษาตะวันตกกล้าที่จะมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศมากกว่านักศึกษาไทย

นิสาร์ตน์ ทองอุปการ (2538) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวและทัศนคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปิด มีทัศนคติต่อเรื่องเพศในเชิงบวกและเป็นกลาง และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเปิดรับสื่อโทรทัศน์ และมีแนวคิดที่โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่ให้ประโยชน์ด้านความรู้เรื่องเพศมากที่สุด

จริญญา นิลแพทย์ (2541) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านเนื้อหาบันเทิงและบุคคลในวงการบันเทิงที่มีต่อทัศนคติในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยเปิดรับเนื้อหาบันเทิงและข่าวสารบุคคลในวงการบันเทิงจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเช่นกัน ทางด้านทัศนคติในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการมีเพื่อนต่างเพศเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมในวัยผู้ใหญ่ต่อไป ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักและไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

จตุติมา เพชรรัตน์ (2541) ศึกษาเรื่องการเปิดรับหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครกับทัศนคติต่อเพศสัมพันธ์ พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่จะเคยอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทนี้ และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทนี้กับทัศนคติต่อเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีเพศต่างกันมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติด้านเพศศึกษาทั่วไป นอกจากนี้อายุของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องเพศศึกษาทั่วไปและด้านการใช้ชีวิตของผู้หญิงและผู้ชาย

ศิริพันธ์ สายประเสริฐ และนิโคลาส ฟอร์ด (อ้างถึงในจริญญา นิลแพทย์, 2541) ได้ทำการศึกษาวิถีชีวิตและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย ที่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี พบว่า การเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่นชายส่วนใหญ่จะได้รับการกระตุ้นจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือโป๊ วิดีโอ หรือการ์ตูนลามกต่างๆ ในระหว่างกลุ่มเพื่อน นอกเหนือจากนั้นมีการพูดคุยและเปลี่ยนประสบการณ์กัน แต่จะไม่มีการสอนกันตรงๆ สำหรับวัยรุ่นหญิงนั้นจะมีความสับสนในเรื่องการเรียนรู้ทางเพศ ส่วนใหญ่จะบอกว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องสกปรก น่าอาย

ชาติวุฒิ วัจวล (2542) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสหศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และสื่อบุคคล โดยจะเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ในส่วนของพฤติกรรมทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะพูดคุยเรื่องเพศศึกษากับเพื่อน แต่จะไม่คุยกับครูและบิดามารดา ส่วนเรื่องการเลือกคู่ครองมักจะพูดคุยกับบิดามารดา ในส่วนความรู้เรื่องเพศศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง และได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากนิตยสารมากกว่าหนังสือพิมพ์ และมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาไปในทางบวก

ออร์โกสา โคโรนา และคณะ (Ortigosa Corona et al., 1991 อ้างอิงในชาญวุฒิ วัจวล, 2542) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและการเจริญพันธุ์ สอบถามจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกำหนดระดับการจัดเนื้อหาสาระของการเรียนการสอนเพศศึกษาที่ตรงความสนใจของนักเรียนให้มากที่สุด สร้างบทบาทของโรงเรียนในเรื่องเพศ คุณภาพของครูผู้สอนและหาความแตกต่างของความรู้และทัศนคติ ตามระดับชั้นและอายุ พบว่าอายุและระดับชั้นมีผลให้ความรู้แตกต่างกันไป นักเรียนระดับชั้น 8 มีความรู้เชิงทฤษฎีมากที่สุด ส่วนระดับ 9 มีความรู้เชิงปฏิบัติมากที่สุด แต่ทัศนคติไม่แตกต่างกันตามตัวแปรระดับชั้น แหล่ง

ความรู้เรื่องเพศ คือ บิดามารดา และครู นอกจากนี้ส่วนใหญ่รายงานว่าได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากโรงเรียน

พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543) ศึกษา “การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต” พบว่า วัยรุ่นชายและหญิงตอนต้นมักจะค้นหาข้อมูลด้วยวิธีการ chat ในห้องเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะ ส่วนวัยรุ่นชายและหญิงตอนปลายมักชอบใช้ search engine หาข้อมูลและภาพ โดยวัยรุ่นชายมักชอบค้นหาภาพลามกมากกว่าเนื้อหา ส่วนวัยรุ่นหญิงมักชอบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศมากกว่าภาพ นอกจากนี้บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการค้นหาข้อมูล คือ เพื่อน และวัยรุ่นส่วนใหญ่ชอบหาข้อมูลเพียงลำพัง แต่วัยรุ่นหญิงตอนปลายส่วนใหญ่นิยมแสวงหาข้อมูลร่วมกับเพื่อน เพื่อความสนุกสนาน

โครงการ “คูเร็กซ์ โกลบอล เซ็กซ์ เซอร์เวย์ 2000” โครงการวิจัยเสนอภาพรวมเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมกรรมกรมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นไทยเรียนรู้จากคนในครอบครัวน้อยที่สุด ส่วนใหญ่เรียนรู้จากเพื่อนมากที่สุด การสอนในโรงเรียน และคุณอน รongลงมา โดยวัยรุ่นชายจะเรียนรู้จากเพื่อนมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายร้อยละ 30 จะปรึกษาเพื่อนเรื่องเพศศึกษา ขณะที่ผู้หญิงเพียงหนึ่งในห้าคนเท่านั้นที่จะหาข้อมูลเหล่านี้จากเพื่อน นอกจากนี้จะเปิดรับจากสื่อ เช่น หนังสือ แผ่นพับ นิตยสาร ทีวี อินเทอร์เน็ต โดยวัยรุ่นไทยจะเริ่มเรียนเรื่องเพศศึกษาอายุเฉลี่ย 13.5 ปี เทียบกับสิงคโปร์ ในขณะที่อายุเฉลี่ยของวัยรุ่นทั่วโลกที่เริ่มเรียนรู้ คือ 12.2 ปี โดยชาติที่เรียนรู้เร็วที่สุด คือ อังกฤษที่เริ่มเรียนรู้เรื่องนี้ด้วยอายุเฉลี่ย 11.4 ปี วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 16.5 ปี ส่วนอายุเฉลี่ยของวัยรุ่นทั่วโลกที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 15.9 ปี ซึ่งเป็นผลของอิทธิพลของประเพณี และสภาพสังคมที่แตกต่างกัน ขณะเดียวกัน 70% ของวัยรุ่นต่างกลัวการติดเชื้อ เอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์เฉลี่ย 89 ครั้ง และรู้จักการคุมกำเนิดจากรมากกว่า 6 ใน 10 โดยมีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่ยอมรับว่าตนไม่ได้มีการคุมกำเนิดเลย เหตุผลที่การใช้ถุงยางอนามัยเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะต้องการความปลอดภัยมากขึ้น ป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่คาดหมาย และป้องกันการติดเชื้อโรคที่ติดต่อได้ทางเพศสัมพันธ์ ไม่มีผลข้างเคียงต่อร่างกายหาซื้อได้ง่าย และยังได้รับคำยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่าสามารถป้องกันการตั้งครรภ์

ดวงฤทัย พงศ์ไพฑูรย์ (2544) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศศึกษาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ การศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความรู้ ทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจมีส่วนสำคัญต่อการเสนอความรู้เรื่องเพศศึกษา

สุวรรณา พงษ์ศรีสุวรรณ (2544) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติเรื่องเพศศึกษา มีความสัมพันธ์กันโดยตรงกับการสื่อสารของผู้ปกครองนักเรียน

ณัฐริกา พุทธโอวาท (2546) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับ และการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say” จะมีความสัมพันธ์กันโดยตรง โดยคอลัมน์ที่พูดถึงประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศจะเป็นหน้าที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด

สุวัลยา นูเร (2547) ได้ศึกษา การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อความรู้เรื่องเพศของกลุ่มผู้อ่านนิตยสารผู้หญิงชื่อภาษาต่างประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิตยสารที่กลุ่มผู้อ่านนิตยสารผู้หญิงชื่อภาษาต่างประเทศบอชอบที่สุด คือ นิตยสาร Elle รองลงมาคือ นิตยสาร Cleo และ Cosmopolitan โดยเป็นการแสวงหาข่าวสารความรู้เรื่องเพศ เพื่อวัตถุประสงค์ในการฆ่าเวลา และประเภทของเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ชอบอ่านมากที่สุด คือ เทคนิคการร่วมเพศ โดยที่เด็กวัยรุ่นเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาและสุขภาพอนามัยโดยเด็กวัยรุ่นที่มีอายุ และระดับชั้นที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความรู้ ทัศนคติและ การใช้ชีวิตคู่ที่แตกต่างกัน ซึ่งสื่อที่เด็กวัยรุ่นได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาจากมากที่สุด อันดับแรกคือ สื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะผู้หญิงจะนิยมนิตยสารที่มีคอลัมภ์เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา อันได้แก่นิตยสารดาราภาพยนตร์, นิตยสารใกล้หมอบ และนิตยสารของผู้หญิงโดยเฉพาะอาทิเช่น นิตยสาร Elle, Cleo และ Cosmopolitan ส่วนหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และไทยรัฐ จะเป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้รับความนิยมนสูงสุด สื่อที่ได้รับความรู้รองลงมาคือ สื่อบุคคล อันได้แก่ ครู อาจารย์ และเพื่อน โดยจากการวิจัยของอลิซาเบธ ริช อัลกิเออร์ และอัลเบอ์ ริชาร์ด อิลกิเออร์ พบว่า เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้ถึงมุมมองเรื่องอวัยวะสืบพันธุ์จากครูอาจารย์ในโรงเรียนมากที่สุด แต่ถ้าเป็นการเรียนรู้ถึงการ

แสดงอารมณ์ทางเพศ เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้จากคนรัก และเพื่อนมากที่สุด แต่การวิจัยของวาเรน กลับพบว่า โรงเรียนไม่ได้เป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศ

จะเห็นได้ว่าเด็กในวัยเรียนเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศทั้งทางสรีระร่างกาย และ อารมณ์ เป็นวัยที่เปราะบางต่อสิ่งเร้าต่างๆ ที่มากระตุ้น แต่หากเด็กได้มีการรับรู้ข้อมูล ความรู้ ที่ถูกต้องจากสื่อที่อยู่รอบตัว ก็จะสามารถทำให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา ในทางที่ถูกที่ควร และสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้ โดยเฉพาะ อาจารย์ ผู้ซึ่งเป็นผู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา หากมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดี และจะสามารถสื่อสารเรื่องเพศศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้และทัศนคติอื่นๆ

สุมาลี ตั้งจิตต์ศีล (2536) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพ แหล่งน้ำกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะประชากรต่างกันมีการเปิดรับสื่อ เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไม่แตกต่างกัน แต่ลักษณะประชากรที่ต่างกันมีความสัมพันธ์ กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำ นอกจากนี้พบว่า การเปิดรับสื่อ เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไม่สัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพ แหล่งน้ำประชาชนในกรุงเทพมหานคร

อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสียของผู้บริหารธุรกิจและเจ้าของ สถานประกอบการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องการแก้ปัญหาน้ำเสียทั้งจาก สื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการแก้ปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัด น้ำเสียในระดับต่ำ แต่ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแก้ปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสีย

โสภิตสุดา มงคลเกษม (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและ พฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ พบว่าผู้ที่ขับขี่รถยนต์ที่มี อายุ สถานภาพการ สมรส อาชีพ ประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุรถยนต์ต่างกันและขับขี่รถยนต์ต่างประเภทกัน มี ความรู้เรื่องเข็มขัดนิรภัยต่างกัน และผู้ขับขี่รถยนต์ที่มี การศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกันและขับขี่ รถยนต์ต่างประเภทกัน มีทัศนคติต่อการคาดเข็มขัดนิรภัยต่างกัน นอกจากนี้ผู้ขับขี่รถยนต์ที่มี

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากแอดและป้ายประชาสัมพันธ์ต่างกัน มีความรู้เรื่องเข็มขัดนิรภัยต่างกัน

เกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย) พบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ แผ่นพับ และปฏิทินบริษัท มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม และการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโปสเตอร์/บอร์ดบริษัทมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

दानินท์ กิจนิต (2540) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา อาชีพ รายได้แตกต่างกันมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อวิทยุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน

ปริยานุช บัญจวงศ์ (2540) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง พบว่า ผู้ที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีการเปิดข่าวสารเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของศูนย์การศึกษาการพัฒนาพิภพทองแตกต่าง นอกจากนี้การเปิดข่าวสารก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

นาตยา ศรีวรรณนิมิต (2541) ศึกษาเปิดรับ ความรู้ และทัศนคติของผู้นำชุมชนต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์รักษ์ พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์รักษ์ไม่แตกต่างกัน แต่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์รักษ์แตกต่างกัน ทั้งนี้มีเพียงตัวแปรด้านอายุของผู้นำชุมชนเพียงอย่างเดียวที่ไม่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์รักษ์ของผู้นำชุมชน นอกจากนี้การเปิดรับสื่อก็มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์รักษ์

สุภาพร ปาละลักษณ์ (2541) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าไทยของสตรีวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าไทยจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสินค้าไทยและทัศนคติต่อลักษณะสินค้าไทย

เกียร ชิวหากาญจน์ (2541) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษา อายุแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน และผู้ใช้แรงงานที่มีอายุแตกต่างกันก็ยังมีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกันด้วย

ณัฐพรณ ศรีมูข (2541) ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการยอมรับวิถีชีวิตตามหลักชีวิตจิตของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามหลักชีวิตจิตจากหนังสือของดร. สาทิส อินทรกำแหงและวารสารเกี่ยวกับชีวิตจิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตตามหลักชีวิตจิต และการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามหลักชีวิตจิตจากสื่อโทรทัศน์ นิตยสาร บุคคลในครอบครัว หนังสือของดร. สาทิส อินทรกำแหง และวารสารเกี่ยวกับชีวิตจิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามหลักชีวิตจิต

ชนินทร์ ต่วนชะเอม (2541) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในโครงการ “รักลูกให้ถูกทาง” ของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัยของราชภัฏและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารในโครงการ “รักลูกให้ถูกทาง” ไม่แตกต่างกัน โดยพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ “รักลูกให้ถูกทาง” ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับโครงการ “รักลูกให้ถูกทาง”

ชนินทิตา วัชรมูล (2541) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานนิวเคลียร์ในประเทศไทยของประชาชน อ.ประทีพ จ.ชุมพร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในเรื่องเพศ อาชีพและภูมิลำเนา มีทัศนคติต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเพศชายมีทัศนคติในเชิงบวกมากกว่าเพศหญิง บุคคลที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันและบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน อ.ประทีพ มีทัศนคติในเชิงลบมากกว่าบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอก อ.ประทีพ

ดวงหทัย วงษ์ราช (2542) ศึกษาการรับเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าร่วมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ของเกษตรกรในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริจากสื่อหนังสือพิมพ์ เกษตรตำบล และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ นอกจากนี้ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริจากสื่อเฉพาะกิจก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ

ศศิวิมล ตามไท (2542) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคข้าวกล้องของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน ก็มีการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคข้าวกล้องมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับข้าวกล้องและพฤติกรรมการบริโภคข้าวกล้อง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคข้าวกล้อง

ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีเขียวของครูและอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูและอาจารย์ที่มีระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด ประเภทโรงเรียนและเขตที่ตั้งต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีเขียวแตกต่างกัน โดยครูและอาจารย์ที่มีเพศ การศึกษา ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัดและเขตที่ตั้งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีเขียวแตกต่างกัน ในขณะที่ครูและอาจารย์ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันที่มีทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีเขียวไม่แตกต่างกัน

ดาราวรรณ ศรีสุกใส (2542) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสที่มีผลต่อความรู้ ทัศนคติ และการใช้รถไฟฟ้าบีทีเอสของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสไม่แตกต่างกัน และพบว่า การเปิดรับข่าวสาร การประชาสัมพันธ์โครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสผ่านสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการรถไฟฟ้าบีทีเอส นอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสผ่านสื่อบุคคลก็มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสด้วย

วิศรา รัตนสมัย (2543) ศึกษาเรื่องการรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา โดยพบว่า ประชาชนมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความสนใจและความตระหนักสำนึกเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตลอดจนความรู้อ ความเข้าใจและความรู้สึกเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ด้วย นอกจากนี้ คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันทางสังคมมีผลต่อความสนใจ ความตระหนักสำนึกเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตลอดจนความรู้อ ความเข้าใจและความรู้สึกเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลจากสื่อมวลชนด้วย

อาจกล่าวโดยสรุปว่า งานวิจัยด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติมักจะเป็น การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม โดยแสดงผลการวิจัยแตกต่างกัน ออกไปตามแต่หัวข้อและประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยงานวิจัยส่วนใหญ่มักจะแสดงผลการวิจัย ในลักษณะดังนี้ กรณีที่ประชากรกลุ่มเป้าหมายเป็นตัวแปรต้นที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น ด้านอายุ เพศ การศึกษา ฯลฯ จะมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และการมีส่วนร่วม แต่จะไม่มี ความสัมพันธ์กับทัศนคติ และการที่ประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกัน มักจะมี ความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกัน กรณีที่การเปิดรับเป็นตัวแปรต้น ผลการวิจัยส่วนใหญ่ จะแสดงว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม บางงานวิจัย ก็ได้มีการแบ่งประเภทของการเปิดรับในแต่ละสื่อ เช่น การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับ ความรู้ และทัศนคติ, การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติ, การเปิดรับสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติ รวมทั้งการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความรู้ เป็นต้น

จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และบทบาทของการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างครู อาจารย์ และนักเรียนที่เป็นผู้รับสารโดยตรง ดังนั้น การศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต กรุงเทพมหานครจึงเกิดขึ้น เพื่อพิสูจน์และสนับสนุนว่า แนวคิดต่างๆเหล่านี้เกี่ยวข้องกัน อันเป็น การหาแนวทางในการใช้กระบวนการสื่อสารในการแก้ไขปัญหาทางเพศต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Survey) ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปจากผลการศึกษาที่ได้มา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 11,189 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 103 โรงเรียน (ข้อมูลจากกลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) โดยได้มีการแบ่งพื้นที่การศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 3 เขตพื้นที่การศึกษา ครอบคลุมทั้งหมด 50 เขต (ข้อมูลสำนักนโยบาย และแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ณ.เดือนธันวาคม 2550)

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจำนวนประชากรทั้งหมด 11,189 คน ซึ่งต้องการความเชื่อมั่น 95% และความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้ไม่เกิน 5% สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการคำนวณ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543 : 22) โดยใช้สูตร

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

เมื่อคำนวณตามสูตร จะได้ค่าตัวอย่างทั้งหมด 386 คน ดังนั้น ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงต้องกำหนดไม่น้อยกว่า 386 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน โดยแบ่งการสุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยจะกำหนดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จาก 3 เขตพื้นที่การศึกษา โดยเลือกเขตพื้นที่การศึกษาละ 3 โรงเรียน ซึ่งพิจารณาจากโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มากที่สุด 3 อันดับแรกในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา (ข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ณ. เดือนธันวาคม 2550)

เขตพื้นที่การศึกษา	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนอาจารย์ (คน)
1	สุรศักดิ์มนตรี	4,374	197
	สตรีวิทยา	3,594	163
	โยธินบูรณะ	3,540	147
2	สตรีวิทยา 2	5,558	194
	บดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	4,871	178
	ฤทธิยะวรรณาลัย	4,507	162
3	โพธิสารพิทยากร	4,342	124
	ศึกษานารี	3,650	148
	มัธยมวัดสิงห์	3,112	98

2. การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ศึกษาเฉพาะตัว ที่เป็นอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร และในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์โรงเรียนละ 50 คน โดยได้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัยได้จริงจำนวน 435 ชุด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรต้น การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรตาม ความรู้เรื่องเพศศึกษา

2. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรต้น การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรตาม ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

3. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรต้น การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

4. ความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรต้น ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรตาม ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

5. ความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรต้น ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

6. ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรต้น ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบเอง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษา

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

การวัดค่าตัวแปร

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนน และกำหนดมาตรฐานในการวัดตัวแปรในแบบทดสอบ ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา

1.1 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จากสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน มีระดับการวัด ดังนี้

สัปดาห์ละมากกว่า 4 ครั้ง	5	คะแนน
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	3	คะแนน
นานกว่าสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

1.2 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

เดือนละมากกว่า 2 ครั้ง	5	คะแนน
เดือนละ 2 ครั้ง	4	คะแนน
เดือนละ 1 ครั้ง	3	คะแนน
นานกว่าเดือนละ 1 ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

1.3 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจากสื่อแผ่นพับ แผ่นปลิว คู่มือ หนังสือ เอกสารจุลสาร วีดีโอเทป วีซีดี โปสเตอร์ วารสารกระทรวงศึกษาธิการ จดหมายข่าว เอกสารเผยแพร่การประชุมและสัมมนาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา มีระดับการวัด ดังนี้

ปีละมากกว่า 4 ครั้ง	5	คะแนน
ปีละ 3-4 ครั้ง	4	คะแนน
ปีละ 1-2 ครั้ง	3	คะแนน
นานกว่าปีละ 1-2 ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

1.4 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จากสื่อบุคคล มีระดับการวัด ดังนี้

สัปดาห์ละมากกว่า 4 ครั้ง	5	คะแนน
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	3	คะแนน
นานกว่าสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

1.5 การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จากสื่ออินเทอร์เน็ตมีระดับการวัด ดังนี้

สัปดาห์ละมากกว่า 4 ครั้ง	5	คะแนน
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	3	คะแนน
นานกว่าสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปรความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
1.00-1.49	มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำมาก
1.50-2.49	มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ
2.50-3.49	มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง
3.50-4.49	มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับสูง
4.50-5.00	มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับสูงมาก

2. ความรู้เรื่องเพศศึกษา

กำหนดคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 12 ข้อ ถ้าตอบถูกจะได้คะแนน 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบจะได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนมาจัดระดับความรู้เรื่องเพศศึกษา ดังนี้

มีความรู้น้อยที่สุด	0-2	คะแนน
มีความรู้น้อย	3-4	คะแนน
มีความรู้ปานกลาง	5-7	คะแนน
มีความรู้มาก	8-9	คะแนน
มีความรู้มากที่สุด	10-12	คะแนน

3. ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

กำหนดคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 ข้อ ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale แล้วนำคะแนนมาจัดระดับความคิดเห็นเรื่องการสื่อสารแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

นำผลรวมของคะแนนทั้ง 10 ข้อ ไปหาค่าเฉลี่ยและจัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ คือ

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
1.00-1.49	มีทัศนคติในทางลบมาก
1.50-2.49	มีทัศนคติในทางลบ
2.50-3.49	มีทัศนคติเป็นกลาง
3.50-4.49	มีทัศนคติในทางบวก
4.50-5.00	มีทัศนคติในทางบวกมาก

4. การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

กำหนดคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 9 ข้อ โดยมีการแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มีส่วนร่วมบ่อยที่สุด	5	คะแนน
มีส่วนร่วมบ่อย	4	คะแนน
มีส่วนร่วมพอสมควร	3	คะแนน
มีส่วนร่วมแบบนานๆ ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนนำผลรวมของคะแนนทั้ง 9 ข้อ มาหาค่าเฉลี่ยและวัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ คือ

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
1.00-1.49	มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับน้อยมาก
1.50-2.49	มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับน้อย
2.50-3.49	มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง
3.50-4.49	มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับมาก
4.50-5.00	มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับมากที่สุด

การตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ในการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา รวมถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อขอคำวิจารณ์และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
2. การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับอาจารย์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 30 คนใน 3 โรงเรียนในแต่ละกลุ่มพื้นที่การศึกษา โรงเรียนละจำนวน 10 ชุด อันได้แก่ โรงเรียนวัดสุทธิวราราม (จากพื้นที่การศึกษากลุ่มที่ 1), โรงเรียนบางกะปิ (จากพื้นที่การศึกษากลุ่มที่ 2) และโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ (จากพื้นที่การศึกษากลุ่มที่ 3) โดยจะใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง (Relevance) ของเนื้อหาความเป็นไปได้ (Feasibility) ในแง่ของคำตอบที่จะได้รับจากผู้ตอบคำถาม แล้วนำผลที่ได้รับไปหาค่าความเชื่อมั่น เพื่อแก้ไขให้เหมาะสม

ในส่วนที่วัดความรู้เรื่องเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนจะใช้วิธีการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson's Method) สำหรับแบบสอบถามที่มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบ 0 , 1 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2534 : 115)

$$\text{สูตร KR}_{21}$$

$$r_{tt} = \frac{k}{(k-1)} \left\{ \frac{1 - \bar{X}(k - \bar{X})}{ks^2} \right\}$$

โดยที่ \bar{X} = คะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบ

K = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือ ในส่วนของความรู้เท่ากับ 0.7490

ในส่วนที่วัดการเปิดรับ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จะใช้วิธีการหาค่าความเชื่อถือได้โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach) สำหรับสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2534 : 115)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(\sum Vi)}{Vt} \right\}$$

โดยที่	α	=	ค่าความเชื่อถือได้
	K	=	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	V_i	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	V_t	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ในส่วนการเปิดรับข่าวสาร

เรื่องเพศศึกษาเท่ากับ 0.9149

ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ในส่วนทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา
เท่ากับ 0.7895

ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ในส่วนของการมีส่วนร่วม
ในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาเท่ากับ 0.9464

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามตัวแปรที่อยู่ใน
ขอบข่ายของการวิจัยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานี้ ได้รับการทดสอบล่วงหน้า (Pretest) และแก้ไข
ปรับปรุงพร้อมกับการตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ แล้วจึงนำไปแจกกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 450 คน จาก 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 50 ท่าน ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จาก
ผู้อำนวยการแต่ละโรงเรียน โดยมีการทำเอกสารรับรอง ขอความร่วมมือ จากบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการแจกแบบสอบถามครูอาจารย์ในโรงเรียนจำนวน 50 ชุด โดยผู้วิจัย
ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ในเดือนธันวาคม 2551

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดด้วยตนเอง จากนั้น จึงนำแบบสอบถามมาทำการเข้ารหัส แล้วประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) และนำผลที่ได้มาจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ ทั้งแบบทางเดียวและสองทาง เพื่ออธิบายความหมาย และแสดงผลข้อมูลที่ได้รับมาทั้งหมด เพื่อนำมาเขียนและจัดพิมพ์เป็นรายงานวิจัยที่สมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Analysis) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และนำเสนอข้อมูลด้วยตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้อมูลส่วนตัว ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

2. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่างๆ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้เกณฑ์เทียบระดับความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ประคอง กรรณสูต , 2534) ดังนี้

ค่าระหว่าง 0.70-0.99 มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าระหว่าง 0.30-0.69 มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าระหว่าง 0.00-0.29 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ส่วนเครื่องหมาย + หรือ - แสดงทิศทางของสัมพันธ์ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก หมายความว่า ข้อมูลมีลักษณะตามกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ หมายความว่า ข้อมูลมีลักษณะตรงกันข้าม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ประกอบด้วยลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1-6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 : ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ ตำแหน่งทางวิชาการ และประสบการณ์การทำงาน ปรัชญาผลดังนำเสนอในตารางที่ 1-7 ดังต่อไปนี้

เพศ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	184	43.3
หญิง	251	57.7
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ซึ่งเป็นอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 คน เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยคิดเป็นร้อยละ 57.7 และ 43.3 ตามลำดับ

อายุ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 35 ปี	53	12.2
35-45 ปี	83	19.1
46-55 ปี	241	55.4
มากกว่า 55 ปี	58	13.3
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี คือ ร้อยละ 55.4 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 35-45 ปี ร้อยละ 19.1 และช่วงอายุต่ำกว่า 35 ปี เป็นจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 12.2

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา / ปวส.	6	1.4
อนุปริญญา / ปวส.	4	0.9
ปริญญาตรี	325	74.7
สูงกว่าปริญญาตรี	100	23.0
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คือ ร้อยละ 74.7 รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 23.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา / ปวส. มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.9

สถานภาพการสมรส

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	127	29.2
อยู่ด้วยกัน	264	60.7
หย่า, หม้าย	35	8.0
แยกกันอยู่	9	2.1
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสแบบอยู่ด้วยกัน คือ ร้อยละ 60.7 รองลงมาคือ โสด ร้อยละ 29.2 และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.1

รายได้**ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้**

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	53	12.2
15,001-25,000 บาท	43	9.9
25,001-35,000 บาท	209	48.0
35,001-45,000 บาท	103	23.7
มากกว่า 45,000 บาท	27	6.2
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาคือ รายได้ 35,001-45,000 บาท ร้อยละ 23.7 และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 45,000 บาท มีเพียงร้อยละ 6.2

ตำแหน่งทางวิชาการ**ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ**

ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกินระดับ 4	100	23.0
ระดับ 5-6	37	8.5
ระดับ 7-8	292	67.1
ระดับ 9 ขึ้นไป	6	1.4
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการของอยู่ระหว่างระดับ 7-8 คือ ร้อยละ 67.1 รองลงมาคือ ไม่เกินระดับ 4 ร้อยละ 23.0 และระดับ 9 ขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.4

ประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ปี	47	10.8
6-10 ปี	19	4.4
11-15 ปี	41	9.4
16-20 ปี	104	23.9
21-26 ปี	80	18.4
มากกว่า 26 ปี	144	33.1
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 26 ปี คือ ร้อยละ 33.1 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 16-20 ปี ร้อยละ 23.9 และประสบการณ์ 6-10 ปี เป็นจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 4.4

ตอนที่ 2 : การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆ

สื่อมวลชน

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน

สื่อ	สัปดาห์ ละ มากกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ)	สัปดาห์ ละ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	สัปดาห์ ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	นาน กว่า สัปดาห์ ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย เลย (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ การ เปิดรับ ข่าวสาร
วิทยุ	34 (7.8)	30 (6.9)	138 (31.7)	104 (23.9)	122 (28.0)	7 (1.6)	435 (100)	2.42	1.20	ระดับต่ำ
โทรทัศน์	75 (17.2)	59 (13.6)	108 (24.8)	142 (32.6)	42 (9.7)	9 (2.1)	435 (100)	2.96	1.25	ระดับ ปาน กลาง
หนังสือ พิมพ์ รายวัน	67 (15.4)	59 (13.6)	131 (30.1)	143 (32.9)	30 (6.9)	5 (1.1)	435 (100)	2.98	1.17	ระดับ ปาน กลาง

สื่อ	เดือน ละ มากกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ)	เดือน ละ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	เดือน ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	นาน กว่า เดือน ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย เลย (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ การ เปิดรับ ข่าวสาร
นิตยสาร	70 (16.1)	84 (19.3)	76 (17.5)	145 (33.3)	52 (12.0)	8 (1.8)	435 (100)	2.94	1.30	ระดับ ปาน กลาง
รวม								2.85	1.23	ระดับ ปาน กลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์ รายวันมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.94 รองลงมาคือ โทรทัศน์ และนิตยสารตามลำดับ ส่วนสื่อวิทยุมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 โดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชนอยู่ในเกณฑ์ ระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85

สื่อเฉพาะกิจ

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา จากสื่อเฉพาะกิจ

สื่อ	ปีละ มากกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ)	ปีละ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	ปีละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	นาน กว่า ปีละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย เลย (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ การ เปิดรับ ข่าวสาร
แผ่นพับ / แผ่นปลิว	29 (6.7)	89 (20.5)	188 (43.2)	69 (15.9)	55 (12.6)	5 (1.1)	435 (100)	2.93	1.07	ระดับ ปาน กลาง
คู่มือ / หนังสือ	48 (11.0)	105 (24.1)	170 (39.1)	74 (17.0)	28 (6.4)	10 (2.3)	435 (100)	3.17	1.05	ระดับ ปาน กลาง
เอกสาร - จุลสาร	30 (6.9)	77 (17.7)	155 (35.6)	96 (22.1)	65 (14.9)	12 (2.8)	435 (100)	2.79	1.13	ระดับ ปาน กลาง
วิดีโอเทป / วีซีดี	35 (8.0)	62 (14.3)	142 (32.6)	95 (21.8)	92 (21.1)	9 (2.1)	435 (100)	2.65	1.20	ระดับ ปาน กลาง
โปสเตอร์	37 (8.5)	98 (22.5)	170 (39.1)	69 (15.9)	55 (12.6)	6 (1.4)	435 (100)	2.98	1.12	ระดับ ปาน กลาง

สื่อ	ปีละ มากกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ)	ปีละ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	ปีละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	นาน กว่า ปีละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย เลย (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ การ เปิดรับ ข่าวสาร
วารสาร กระทรวง ศึกษา- ธิการ	20 (4.6)	53 (12.2)	142 (32.6)	94 (21.6)	113 (26.0)	13 (3.6)	435 (100)	2.46	1.15	ระดับต่ำ
จดหมาย ข่าว	15 (3.4)	54 (12.4)	107 (24.6)	83 (19.1)	169 (38.9)	7 (1.6)	435 (100)	2.21	1.19	ระดับต่ำ
เอกสาร เผยแพร่	34 (7.8)	101 (23.2)	154 (35.4)	85 (19.5)	54 (12.4)	7 (1.6)	435 (100)	2.94	1.12	ระดับ ปาน กลาง
การ ประชุม และ สัมมนา	10 (2.3)	47 (10.8)	149 (34.3)	98 (22.5)	125 (28.7)	6 (1.4)	435 (100)	2.34	1.08	ระดับต่ำ
รวม								2.72	1.12	ระดับ ปาน กลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากคู่มือ หรือ หนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 โดยมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากจดหมายข่าวน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 แต่โดยรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อเฉพาะกิจอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72

สื่อบุคคล

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับสื่อบุคคล

สื่อ	สัปดาห์ ละ มาก กว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ)	สัปดาห์ ละ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	สัปดาห์ ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	นาน กว่า สัปดาห์ ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย เลย (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ การ เปิดรับ ข่าวสาร
สามี / ภรรยา	15 (3.4)	52 (12.0)	73 (16.8)	134 (30.8)	157 (36.1)	4 (0.9)	435 (100)	2.15	1.14	ระดับต่ำ
ญาติ พี่น้อง	1 (1.6)	44 (10.1)	55 (12.6)	130 (29.9)	196 (45.1)	3 (0.7)	435 (100)	1.93	1.06	ระดับต่ำ
เพื่อน	20 (4.6)	65 (14.9)	94 (21.6)	186 (42.8)	69 (15.9)	1 (0.2)	435 (100)	2.50	1.07	ระดับ ปานกลาง
คนรัก	11 (2.5)	47 (10.8)	72 (16.6)	141 (32.4)	159 (36.6)	4 (0.9)	435 (100)	2.09	1.09	ระดับต่ำ
ผู้- ปกครอง	10 (2.3)	37 (8.5)	65 (14.9)	82 (18.9)	238 (54.7)	3 (0.7)	435 (100)	1.84	1.11	ระดับต่ำ
แพทย์ / พยาบาล	11 (2.5)	44 (10.1)	65 (14.9)	197 (45.3)	113 (26.0)	5 (1.1)	435 (100)	2.17	1.01	ระดับต่ำ
คนรู้จัก	13 (3.0)	44 (10.1)	78 (17.9)	131 (30.1)	165 (37.9)	4 (0.9)	435 (100)	2.09	1.11	ระดับต่ำ
รวม								2.11	1.08	ระดับต่ำ

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากเพื่อนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.50 ส่วนการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากผู้ปกครองน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.84 โดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11

สื่ออินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา จากสื่ออินเทอร์เน็ต

สื่อ	สัปดาห์ ละ มาก กว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ)	สัปดาห์ ละ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	สัปดาห์ ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	นาน กว่า สัปดาห์ ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)	ไม่ เคย เลย (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ การ เปิดรับ ข่าวสาร
อินเทอร์เน็ต	31 (7.1)	46 (10.6)	85 (19.5)	152 (34.9)	113 (26.0)	8 (1.8)	435 (100)	2.37	1.19	ระดับต่ำ

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา จากสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับสูงมาก ระดับสูง ระดับปานกลาง ระดับต่ำ ระดับต่ำมาก ปรากฏดังตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย (Mean) จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต

ระดับการเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำมาก	42	9.66
ระดับต่ำ	202	46.43
ระดับปานกลาง	152	34.94
ระดับสูง	36	8.28
ระดับสูงมาก	3	0.69
รวม	435	100.00
ค่าเฉลี่ย	= 2.44	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	= 0.73	
ระดับค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเป็น	= ระดับต่ำ	

จากตารางที่ 12 เมื่อแบ่งเป็นการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาในระดับต่ำ ร้อยละ 46.44

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.44

ตอนที่ 3 : ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามความรู้เรื่องเพศศึกษา

เรื่องเพศศึกษา	ความรู้เรื่องเพศศึกษา			รวม
	มี	ไม่มี	ไม่ตอบ	
1.การมีประจำเดือน หรือรอบเดือนเกิดจากการสลายตัวของเยื่อบุมดลูก โดยการที่สตรีประจำเดือนครั้งแรก จะถือเป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบสืบพันธุ์ที่แสดงให้เห็นว่าร่างกายเจริญเติบโตพร้อมที่จะมีบุตร	386 (88.7)	44 (10.1)	5 (1.1)	435 (100)
2. ระยะเวลาที่เลือดประจำเดือนออก จะออกทุกรอบ 28 ± 7 โดยเริ่มนับจากวันแรกที่หมดประจำเดือน จนถึงวันก่อนมีเลือดประจำเดือนของรอบเดือนต่อไป	325 (74.7)	100 (23.0)	10 (2.3)	435 (100)
3.การใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการคุมกำเนิด และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	324 (74.5)	104 (23.9)	7 (1.6)	435 (100)
4.ยาเม็ดคุมกำเนิดมีทั้งชนิด 21 เม็ด และ 28 เม็ด ซึ่งมีประสิทธิภาพในการคุมกำเนิดเหมือนกันทุกประการ	234 (53.8)	193 (44.4)	8 (1.8)	435 (100)
5.การทำหมันชาย อาจทำให้สมรรถภาพทางเพศ และความรู้สึกทางเพศลดลง	239 (54.9)	187 (43.0)	9 (2.1)	435 (100)
6.อณฑะเป็นต่อมเพศ ซึ่งมีหน้าที่ผลิตเซลล์ชาย หรือสเปิร์ม โดยเปรียบได้เหมือนกับรังไข่ที่มีหน้าที่ผลิตเซลล์เพศหญิงหรือไข่	27 (6.2)	400 (92.0)	8 (1.8)	435 (100)
7.โรคเอดส์ (AIDs) ไม่สามารถติดต่อกันทางการสัมผัสกันตามปกติ การทำงานร่วมกัน ว่ายน้ำสระเดียวกัน หรือรับประทานอาหารร่วมกัน และไม่ติดต่อทางแมลงกัดต่อย เช่น ยุงกัด	323 (74.3)	107 (24.6)	5 (1.1)	435 (100)
8.ไวรัสตับอักเสบบี สามารถตรวจพบได้ในเลือดของผู้ที่เป็นพาหะ และการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นพาหะ มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็น โรคสูง	272 (62.5)	156 (35.9)	7 (1.6)	435 (100)

เรื่องเพศศึกษา	ความรู้เรื่องเพศศึกษา			รวม
	มี	ไม่มี	ไม่ตอบ	
9.เรื่องเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์เท่านั้น	324 (74.5)	105 (24.1)	6 (1.4)	435 (100)
10.ต่อมลูกหมาก เป็นต่อมเพศที่ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนเพศและเซลล์สืบพันธุ์ คืออสุจิ	234 (53.8)	191 (43.9)	10 (2.3)	435 (100)
11.มดลูกเป็นอวัยวะที่ทำให้เกิดประจำเดือน เพื่อเตรียมรองรับไข่ที่ได้รับการผสมตัวอสุจิแล้ว	316 (72.6)	110 (25.3)	9 (2.1)	435 (100)
12.มดลูกประกอบด้วยไข่อ่อนเล็กๆจำนวนมาก ในมดลูกจะมีการเจริญเติบโตของไข่อ่อนเต็มที่(ไข่สุก) ถ้าไม่มีตัวอสุจิมาผสมไข่ก็จะแตกสลายไป	238 (54.7)	190 (43.7)	6 (1.4)	435 (100)

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในเรื่องการมีประจำเดือน หรือรอบเดือนเกิดจากการสลายตัวของเยื่อบุมดลูก โดยการที่สตรีประจำเดือนครั้งแรก จะถือเป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบสืบพันธุ์ที่แสดงให้เห็นว่าร่างกายเจริญเติบโตพร้อมที่จะมีบุตร ร้อยละ 88.7

ส่วนความรู้เรื่องอวัยวะเป็นต่อมเพศ ซึ่งมีหน้าที่ผลิตเซลล์ชาย หรือสเปิร์ม โดยเปรียบเทียบได้เหมือนกับรังไข่ที่มีหน้าที่ผลิตเซลล์เพศหญิงหรือไข่น้อยที่สุด ร้อยละ 6.2

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนของความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับน้อยมาก ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก ระดับมากที่สุด ปรากฏดังตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เรื่องเพศศึกษา

ระดับความรู้เรื่องเพศศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อยมาก	27	6.21
ระดับน้อย	40	9.20
ระดับปานกลาง	122	28.04
ระดับมาก	134	30.80
ระดับมากที่สุด	112	25.75
รวม	435	100.00
ค่าเฉลี่ย	= 7.46	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	= 2.78	
ระดับค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาเป็น	= ระดับมาก	

จากตารางที่ 14 เมื่อแบ่งเป็นความรู้เรื่องเพศศึกษา 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะมีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับมาก ร้อยละ 30.80

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 7.46

ตอนที่ 4 : ทศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับทัศนคติ
1. การสอนเรื่องเพศศึกษา มีประโยชน์และควรมีการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน	260 (59.8)	137 (31.5)	31 (7.1)	3 (0.7)	1 (0.2)	3 (0.7)	435 (100)	4.51	0.68	ทัศนคติเชิงบวกมาก
2. การสอนเรื่องเพศศึกษาให้แก่ นักเรียน จะกระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ อยากลอง	21 (4.8)	72 (16.6)	215 (49.4)	102 (23.4)	17 (3.9)	8 (1.8)	435 (100)	3.05	0.87	ทัศนคติเป็นกลาง

ทัศนคติต่อ เรื่อง เพศศึกษา	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง (ร้อยละ)	เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่ แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับ ทัศนคติ
7. ชายและ หญิง ควรมี การศึกษา กันนานอ สมควร ก่อนที่จะ ตัดสินใจ แต่งงานกัน	222 (51.0)	154 (35.4)	42 (9.7)	8 (1.8)	4 (0.9)	5 (1.1)	435 (100)	4.35	0.81	ทัศนคติ เชิงบวก
8. การสอน เรื่อง เพศศึกษา ควรเป็น หน้าที่ของ อาจารย์ที่ สอนวิชา สุขศึกษา เท่านั้น	10 (2.3)	44 (10.1)	70 (16.1)	242 (55.6)	63 (14.5)	6 (1.4)	435 (100)	3.71	0.92	ทัศนคติ เชิงบวก
9. หาก ต้องพูดเรื่อง เพศ ท่าน จะสามารถ พูดได้อย่าง สะดวกใจ	48 (11.0)	144 (33.1)	218 (50.1)	16 (3.7)	4 (0.9)	5 (1.1)	435 (100)	3.50	0.78	ทัศนคติ เชิงบวก

ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับทัศนคติ
10. การให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียนเป็นสิ่งที่ดีสมควรถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างหนึ่ง	97 (27.3)	256 (58.9)	62 (14.3)	11 (2.5)	2 (0.5)	7 (1.6)	435 (100)	4.02	0.72	ทัศนคติเชิงบวก
รวม								3.85	0.83	ทัศนคติเชิงบวก

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก ในหัวข้อการสอนเรื่องเพศศึกษามีประโยชน์ และควรมีการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51

ส่วนทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาเป็นระดับกลาง คือ การสอนเรื่องเพศศึกษาให้แก่นักเรียน จะกระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ อยากลอง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 โดยรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกต่อเรื่องเพศศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนของทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ทัศนคติเชิงลบอย่างมาก ทัศนคติเชิงลบ ทัศนคติเป็นกลาง ทัศนคติเชิงบวก และทัศนคติเชิงบวกมาก ปรากฏดังตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ระดับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติเชิงลบอย่างมาก	1	0.23
ทัศนคติเชิงลบ	5	1.15
ทัศนคติเป็นกลาง	112	25.74
ทัศนคติเชิงบวก	276	63.45
ทัศนคติเชิงบวกมาก	41	9.43
รวม	435	100.00
ค่าเฉลี่ย	= 3.85	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	= 0.60	
ระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาเป็น	= ทัศนคติเชิงบวก	

จากตารางที่ 16 เมื่อแบ่งเป็นทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาเชิงบวก ร้อยละ 63.45

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาอยู่ในเชิงบวก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.85

ตอนที่ 5 : การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
1. ท่านมีการให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อให้เข้าใจและรู้จักตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องเพื่อป้องกันความล้มเหลวในชีวิตและมีปัญหาทางเพศ	21 (4.8)	58 (13.3)	224 (51.5)	86 (19.8)	39 (9.0)	7 (1.6)	435 (100)	2.85	0.94	ส่วนร่วมปานกลาง

การมีส่วนร่วม ในการ สื่อสาร เรื่อง เพศศึกษา	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่ แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับการ มีส่วนร่วม ในการ สื่อสาร เรื่อง เพศศึกษา
4. ท่านได้ มีความรู้ถึง การใช้ ถุงยาง อนามัย เพื่อป้องกัน โรคติดต่อ ทางเพศ สัมพันธ์ และ ป้องกัน การตั้งครรภ์ ที่ไม่พึง ประสงค์	29 (6.7)	55 (12.6)	213 (49.0)	74 (17.0)	55 (12.6)	9 (2.1)	435 (100)	2.83	1.03	ส่วนร่วม ปานกลาง
5. ท่านให้ ความรู้ เกี่ยวกับ การมี ประจำเดือน ของผู้หญิง ว่าเป็นสิ่งที่ แสดงถึงการ เจริญเติบโต อย่างเต็มที่ ของผู้หญิง	23 (5.3)	62 (14.3)	206 (47.4)	86 (19.8)	50 (11.5)	8 (1.8)	435 (100)	2.82	1.00	ส่วนร่วม ปานกลาง

การมีส่วนร่วม ในการ สื่อสาร เรื่อง เพศศึกษา	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่ แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่า เฉลี่ย	SD	ระดับการ มีส่วนร่วม ในการ สื่อสาร เรื่อง เพศศึกษา
6. ท่านให้ ความรู้ถึง สาเหตุที่ ทำให้เกิด การตั้งครรภ์	17 (3.9)	56 (12.9)	200 (46.0)	97 (22.3)	56 (12.9)	9 (2.1)	435 (100)	2.72	0.98	ส่วนร่วม ปานกลาง
7.ท่านได้ให้ คำปรึกษา เกี่ยวกับการ มีเพศ สัมพันธ์ ไม่ได้เป็น การแสดง ความรัก และความ ผูกพัน เสมอไป	118 (27.1)	176 (40.5)	49 (11.3)	62 (14.3)	29 (6.7)	1 (0.2)	435 (100)	3.67	1.21	ส่วนร่วม มาก
8.ท่านได้ให้ คำปรึกษา เกี่ยวกับ ความรู้สึก ทางเพศ ว่าเป็น สัญชาต- ญาณของ มนุษย์ทุก คนที่เกิดขึ้น ได้ตาม ธรรมชาติ	12 (2.8)	49 (11.3)	212 (48.7)	84 (19.3)	71 (16.3)	7 (1.6)	435 (100)	2.64	0.98	ส่วนร่วม ปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
9. ท่านได้อธิบายเรื่องความสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองว่าเป็นเรื่องปกติ	9 (2.1)	26 (6.0)	115 (26.4)	69 (15.9)	208 (47.8)	8 (1.8)	435 (100)	1.97	1.09	ส่วนร่วมน้อย
รวม								2.76	1.01	ส่วนร่วมนปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้เป็นการแสดงความรักและความผูกพันเสมอไป โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

ส่วนการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาน้อยที่สุด คือ การอธิบายเรื่องความสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองว่าเป็นเรื่องปกติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.09 โดยรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนของการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับน้อยมาก ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด ปรากฏดังตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เรื่องเพศศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อยมาก	24	5.52
ระดับน้อย	120	27.59
ระดับปานกลาง	243	55.86
ระดับมาก	41	9.43
ระดับมากที่สุด	7	1.60
รวม	435	100.00
ค่าเฉลี่ย	= 2.76	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	= 0.78	
ระดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมเป็น	= มีส่วนร่วมปานกลาง	

จากตารางที่ 18 เมื่อแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.86

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.76

ตอนที่ 6 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษา ตามสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ความรู้เรื่องเพศศึกษา	
	r	p
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน	0.004	0.934
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ	0.064	0.183
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล	-0.208**	0.000
การเปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต	-0.146**	0.003

**P < 0.01

จากตารางที่ 19 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กล่าวได้ว่า ผู้ที่เปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตมาก จะมีความรู้เรื่องเพศศึกษาน้อย ส่วนสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยนี้ แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 เฉพาะสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนสื่ออื่นๆ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตอนที่ 7 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา ตามสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา	
	r	p
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน	0.084	0.083
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ	0.040	0.412
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล	-0.193**	0.000
การเปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต	-0.030	0.543

**P < 0.01

จากตารางที่ 20 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กล่าวได้ว่า ผู้ที่เปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลมากจะมีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงลบ ส่วนสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยนี้ แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 เฉพาะสื่อบุคคล ส่วนสื่ออื่นๆ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตอนที่ 8 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ตามสมมติฐานที่ 3

ตารางที่ 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา	
	r	p
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน	0.291**	0.000
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ	0.416**	0.000
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล	0.357**	0.000
การเปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต	0.283**	0.000

**P < 0.01

จากตารางที่ 21 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเฉพาะสื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อมวลชน และสื่ออินเทอร์เน็ตจะมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่เปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตมาก จะมีการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามาก ผลการวิจัยนี้ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3

ตอนที่ 9 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา ตามสมมติฐานที่ 4

ตารางที่ 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความรู้ กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา	
	r	p
ความรู้เรื่องเพศศึกษา	0.403**	0.000

**P < 0.01

จากตารางที่ 22 แสดงว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษามาก จะมีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 9 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ตามสมมติฐานที่ 5

ตารางที่ 23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา	
	r	p
ความรู้เรื่องเพศศึกษา	0.155**	0.000

**P < 0.01

จากตารางที่ 23 แสดงว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษามาก จะมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 5 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ตอนที่ 10 : ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ตามสมมติฐานที่ 6

ตารางที่ 24 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างทัศนคติ กับ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา	
	r	P
ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา	0.152**	0.000

**P < 0.01

จากตารางที่ 24 แสดงว่า ทัศนคติเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก จะมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 6 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต รวมถึงความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่แปรต่างๆ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 คน มีสัดส่วนเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพการสมรสแบบอยู่ด้วยกัน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 25,001-35,000 บาท มีตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในระดับ 7-8 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 26 ปี

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา

สื่อมวลชน

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวันมากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ และนิตยสารตามลำดับ ส่วนวิทยุมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาน้อยที่สุด โดยรวมแล้วอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

สื่อเฉพาะกิจ

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากคู่มือ หรือหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามากที่สุด ส่วนการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากจดหมายข่าว น้อยที่สุด โดยรวมแล้วอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อเฉพาะกิจอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

สื่อบุคคล

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต กรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากเพื่อนมากที่สุด ส่วนการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากผู้ปกครองน้อยที่สุด โดยรวมแล้วอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

สื่ออินเทอร์เน็ต

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

กล่าวโดยสรุปแล้ว อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

ตอนที่ 3 ความรู้เรื่องเพศศึกษา

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในหัวข้อเรื่องการมีประจำเดือน หรือรอบเดือนเกิดจากการสลายตัวของเยื่อบุมดลูก โดยการที่สตรีประจำเดือนครั้งแรก จะถือเป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบสืบพันธุ์ที่แสดงให้เห็นว่าร่างกายเจริญเติบโต พร้อมทั้งจะมีบุตร ส่วนความรู้เรื่องอวัยวะเป็นต่อมเพศ ซึ่งมีหน้าที่ผลิตเซลล์ชาย หรือสเปิร์ม โดยเปรียบได้เหมือนกับรังไข่ที่มีหน้าที่ผลิตเซลล์เพศหญิงหรือไข่น้อยที่สุด

โดยรวมแล้ว อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับมาก

ตอนที่ 4 ทักษะติดต่อเรื่องเพศศึกษา

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีทักษะติดต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวกมากถึง 9 ข้อ โดยเฉพาะหัวข้อที่อาจารย์เห็นด้วยในระดับสูงมากที่สุด คือ การสอนเรื่องเพศศึกษามีประโยชน์ และควรมีการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน

ส่วนทักษะติดต่อเรื่องเพศศึกษาเป็นระดับกลาง คือ การสอนเรื่องเพศศึกษาให้นักเรียน จะกระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ อยากรอง กล่าวโดยรวมแล้ว อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติเชิงบวกในเรื่องเพศศึกษา

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้เป็นการแสดงความรักและความผูกพันเสมอไปมากที่สุด ส่วนการอธิบายเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วย ตนเองว่าเป็นเรื่องปกติ เป็นการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา น้อยที่สุด โดยรวมแล้ว อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง

2. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยนี้ แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 เฉพาะสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนสื่ออื่นๆ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ส่วนสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยนี้ แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 เฉพาะสื่อบุคคล ส่วนสื่ออื่นๆ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเฉพาะสื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อมวลชน และสื่ออินเทอร์เน็ตจะมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ผลการวิจัยนี้ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 5 : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 5 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 6 : ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 6 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาเฉพาะจากสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ถ้าอาจารย์เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลและสื่ออินเทอร์เน็ตมาก ก็จะมีความรู้เรื่องเพศศึกษาน้อย

ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ อธิบายได้ว่า เป็นเพราะความมีประสิทธิภพน้อยของสื่อบุคคล โดยเฉพาะเพื่อน (จากตารางที่ 10 เรื่องการเปิดรับสื่อบุคคล) ซึ่งเป็นบุคคลที่อาจารย์เปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษามากที่สุด แต่เพื่อนกลับมีความรู้เฉพาะในส่วนที่ตนสนใจ แต่ไม่ใช่ข้อมูลทั้งหมด ผู้รับสารเลือกที่จะเปิดรับข่าวสาร แต่เพียงที่ตนสนใจเท่านั้น การเปิดรับข่าวสารของผู้รับสาร เป็นการเปิดรับสาร โดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับข่าว (Selective Process) ที่ว่าคนเรามักจะเลือกทำการสื่อสารตามความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของเรา ดังนี้ (Klapper 1960:5)

1.การเลือกรับ หรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) คือ บุคคลจะเลือกการเปิดรับสื่อ และข่าวสารจากแหล่งข่าวต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา และเป็นข้อมูล เพื่อสนองความต้องการของตน

2.การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้อง หรือเข้ากันได้กับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะเดียวกัน ก็พยายามหลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อ ทัศนคติ หรือความคิดดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกของเขา จะทำให้บุคคลนั้นๆ เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ และสับสนได้

3. การเลือกรับรู้ และตีความหมาย (selective Perception and Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้ และเลือกตีความ สารที่ได้รับด้วยประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตาม ความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ และแรงจูงใจของ ตนในขณะนั้น

4.การเลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และ ตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือก จดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะเดียวกัน ก็มักจะลืม ข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

โดยกระบวนการเลือกรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว จึงทำให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน โดยในบางครั้งข่าวสารอาจจะถูกปฏิเสธตั้งแต่ ครั้งแรกโดยไม่มีทางเลือก หรือในกรณีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้รับสารอาจจะสนใจเฉพาะเนื้อหา บางส่วนแล้วนำไปตีความให้สอดคล้องกับความต้องการของตน นอกจากนั้น ในบางกรณีที่ ผู้รับสารก็จะทำการเลือกจำเฉพาะสิ่งที่ตนสนใจจริงๆ เท่านั้น ส่งผลให้การเลือกรับสารของบุคคล มักจะเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร และอาจจะเป็นสาเหตุให้การสื่อสารผิดพลาดหรือล้มเหลวได้ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้อาจารย์อาจจะมีความรู้เรื่องเพศศึกษาจำกัด และเมื่อมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข่าวสารจากสื่อบุคคลที่กล่าวไว้ข้างต้น เฉพาะสิ่งที่ตนต้องการรู้ และสนใจเท่านั้น หรืออาจจะเป็นการรับฟังเพราะความเชื่อใจ สนับสนุนเชื่อ จึงเกิดการสื่อสารของสื่อบุคคลเป็นการให้ ความรู้ไปพร้อมกับความไว้วางใจเชื่อใจ และเมื่ออาจารย์เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน ความรู้ ของอาจารย์อาจจะถูกจำกัดไปด้วย

นอกจากการเปิดรับสื่อบุคคลแล้ว ยังรวมถึงสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญ อันเนื่องมาจากการที่อาจารย์ซึ่งเป็นผู้รับสาร มีการเลือกรับสารเฉพาะข้อมูลที่ตนสนใจเท่านั้น หากข้อมูลเรื่องเพศศึกษาเรื่องใด ไม่มีความสอดคล้องกับแนวคิด หรือความรู้เดิมแล้ว อาจารย์หรือผู้รับสารนั้นอาจจะไม่สนใจ หรือยอมรับ ก่อเกิดเป็นอุปสรรคในการเปิดรับข่าวสาร อีกทั้งกลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุค่อนข้างมาก โดยอายุประมาณ 45-55 ปี จึงน่าจะทำให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่ถูกมองข้ามไป อาจารย์มักจะเชื่อในความรู้เดิมๆ ที่ตนเคยยึดถือปฏิบัติมา

นอกจากนั้น แชนนอนและวีเวอร์ (Shannon and Weaver) (อ้างในพัชนี เชยจรรยา, เมตตา วิวัฒนากุล และถิรนนท์ อนวัชศิริรงค์, 2538) ได้กล่าวถึง สิ่งรบกวน (Noise) คือ สิ่งที่จำกัดประสิทธิภาพการถ่ายทอดสาร หรือ สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ซึ่งก็คือ สิ่งรบกวนทางจิตใจ (Psychological noise) หมายถึง สิ่งที่รบกวน ซึ่งเกิดภายในตัวบุคคล ภายในความคิด จิตใจ และอารมณ์ของผู้สื่อสาร เช่น ผู้พูดมีอคติต่อเรื่องนั้น มีปัญหาในใจก่อนการพูด หรืออารมณ์ไม่ดี หรือผู้ฟังขาดสมาธิในการฟัง เป็นต้น ซึ่งในที่นี้ อาจจะเป็นไปได้ว่า เพื่อนไม่มีความรู้ที่เพียงพอหรือมีอคติต่อเรื่องเพศศึกษา และสิ่งที่อธิบายให้เพื่อน ซึ่งเป็นผู้รับสารนั้น จึงไม่มีความรู้ที่ถูกต้องเพียงพอ

นอกจากนี้ เบลคและฮาโรลด์เซน (Blake and Haroldsen) (อ้างในพัชนี เชยจรรยา, เมตตา วิวัฒนากุล และถิรนนท์ อนวัชศิริรงค์, 2538) ยังได้กล่าวว่า สิ่งรบกวนที่อาจจะเกิดจากภาษา (Semantic noise) คือ สิ่งที่รบกวนที่ทำให้การตีความของสารผิดไปจากเดิม ซึ่งโดยปกติแล้วในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตาม มักจะตีความไม่ตรงกัน ระหว่างรหัสที่ผู้ส่งสารส่งไปให้ผู้รับสาร กล่าวคือ อาจจะใช้ภาษากำกวม หรือการใช้วัจนภาษา และอวัจนภาษาที่ขัดแย้งกัน ส่งผลให้ผู้รับสารรับ หรือเข้าใจในความหมายของสารนั้นไม่ได้เต็มที่ ซึ่งในการวิจัยนั้น เพื่อนอาจจะสื่อสารไม่ดีพอ ขาดทักษะทางการสื่อสาร ทำให้ไม่สามารถอธิบายความรู้ที่เหมาะสมได้

ส่วนสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขณะที่ในส่วนหนังสือมวลชนและสื่อเฉพาะกิจนั้น พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันและคู่มือหรือหนังสือ จะเป็นสื่อที่อาจารย์ให้ความสนใจในการศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามากที่สุด แต่การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาทั้งจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษา ซึ่งอาจจะเนื่องจากการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษายังไม่ชัดเจนเพียงพอ ตลอดจนไม่มีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน นอกจากนี้การใช้สื่อดังกล่าวอาจไม่สามารถกำหนดหรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมายที่แน่นอนได้ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้รับสารต่างก็มีความเชื่อเดิม ความเข้าใจเดิม และมีความสนใจในมุมมองแตกต่างกันไป ทำให้การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจไม่เป็นที่สนใจในการศึกษาหาข้อมูลมากนัก อีกทั้งไม่สามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดได้ ทั้งนี้ เพราะลักษณะของสื่อมวลชนเป็นการนำเสนอเนื้อหาสารเพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับประเด็นในสังคมเท่านั้น รวมถึง การที่สื่อมวลชนเองก็เสนอข้อมูลข่าวสารน้อยด้วย ทำให้ปริมาณความรู้ในสื่อมวลชนมีน้อย ทำให้ข่าวสารที่ได้ไม่ได้มีการเจาะลึกพอที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ได้ รวมทั้งการนำเสนอข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนนั้นก็เพื่อที่จะได้เข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากในที่ต่างๆได้ในเวลาเดียวกัน (ปรมะสตะเวทิน, "หลักนิเทศศาสตร์, 2540) จึงทำให้ความน่าสนใจในเนื้อหาสารที่เป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้น้อยลง จึงทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ขึ้นนั่นเอง

ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกันกับสื่อเฉพาะกิจ ตามที่อดัมส์ (Adams, 1971) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่ง โดยเฉพาะการใช้สื่อเฉพาะกิจ เป็นการให้ความรู้ และข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเฉพาะอย่างโดยมีกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ที่กำหนดไว้แน่นอน

สมมติฐานที่ 2 : การเปิดรับข่าวสารต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาเฉพาะจากสื่อบุคคลเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ถ้าอาจารย์เปิดรับข่าวสารมาก ก็จะมีทัศนคติเรื่องเพศศึกษาในเชิงลบมาก ส่วนการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ และเป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำ อาจเกิดจากสาเหตุตามที่แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) กล่าวไว้ว่า การเลือกรับรู้ หมายความว่า บุคคลจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน ในกรณีที่ข่าวสารที่ได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิม บุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์กลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นในเชิงบวก จึงเป็นไปได้ว่า ผู้รับสารหรืออาจารย์ได้มีการเปิดรับข่าวสารที่มีผลกระทบต่อตนเอง หรือจิตใจ เช่น การเปิดรับข่าวสารในกรณีปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนที่เรียนวิชาเพศศึกษาแล้วเกิดความต้องการอยากรู้ อยากรองมากขึ้น หรืออาจจะได้รับผลกระทบจากปัญหาการต่อต้านการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาจากบุคคลรอบข้าง เนื่องจากคิดว่าเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่ควรปิดบัง น่าอับอาย ทำให้เกิดเป็นความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใจ ทำให้การเปิดรับข่าวสารนั้นก่อให้เกิดทัศนคติในเชิงลบมากขึ้น อาจารย์ผู้รับสารจึงอาจจะพยายามที่จะหลีกเลี่ยงที่จะรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษานั้น

นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยบางส่วนของจารุณี บุญนิพันธ์ (2539) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมเขตบางป่อจังหวัดสมุทรปราการพบว่า สื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติที่มีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเป็นเพราะลักษณะพิเศษ และ

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล ดังที่เสถียร เชนประทับ (อ้างในจารุณี บุญนิพันธ์,2539) กล่าวไว้ว่า สื่อบุคคลนั้นเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ผู้ส่งสารสามารถพิจารณาหรือปรับปรุงสารได้ เพื่อให้ผู้รับสารมีความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนที่สุด ดังนั้น ในเรื่องของการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ผู้ส่งสารอาจจะสื่อในเรื่องที่เป็นข่าว หรือประเด็นการจับกุมปัญหาการค้าประเวณี ความรุนแรงทางเพศ มากกว่าการให้ความรู้เพื่อสร้างทัศนคติในเชิงบวกต่อเรื่องเพศศึกษา

ในส่วนของการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา อาจจะกล่าวได้ว่า ทัศนคติของคนเราเกิดจากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ครอบครัวยุโรป โรงเรียน และสื่อต่างๆ ต่างก็เป็นหนึ่งในหลายสถาบันที่ทำหน้าที่ในกระบวนการนี้ และเหตุที่การเปิดรับข่าวสารด้านเพศศึกษาผ่านทางสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ตไม่ได้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร มีข้อที่ควรพิจารณา ดังนี้ อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีการเปิดรับข่าวสารในเรื่องเพศศึกษาในระดับต่ำ เนื่องจาก เนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ในปัจจุบันเป็นการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าถูกนำเสนอในรูปแบบของบทความ หรือการให้ความรู้ในรูปแบบอื่นๆ จึงมีผลด้านการให้ข่าวสาร (to inform) มากกว่าการเสริมสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ อีกทั้งการเผยแพร่ในรูปแบบสารคดี ความรู้เรื่องเพศศึกษาที่แท้จริงยังมีอยู่น้อย และมีการเผยแพร่อย่างไม่ต่อเนื่อง และยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพียงพอ อาจารย์จึงรับข่าวสารได้เพียงเล็กน้อย ทำให้ประสิทธิผลในการที่จะปลูกฝังทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาอย่างไม่ดีพอ จึงเป็นไปได้ว่า เมื่อมีการเผยแพร่ข่าวสารอย่างไม่เพียงพอ และไม่ต่อเนื่อง จึงไม่ก่อให้เกิดผล ตามแนวความคิดของซิมบาโด (Zimbardo,1991) ที่กล่าวถึง ด้านการเสนอข่าวสารซ้ำๆ (Repetition of Message) ที่เสนอไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อมีการเสนอข่าวสารอย่างต่อเนื่อง จะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในที่สุด นอกจากนี้ อาจจะเนื่องมาจากประสิทธิภาพของสื่อที่อาจารย์เปิดรับ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน, คู่มือหรือหนังสือ และอินเทอร์เน็ตนั้น ไม่สามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ส และชูเม็กเกอร์ (Rogers and Shoemaker,1971) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลของการสื่อมวลชนต่อบุคคลในสังคม เป็นเพียงแรงเสริมหรือสนับสนุนในกระบวนการโน้มน้าวใจต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้ว การที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ไปช่วยสนับสนุนด้วย

อีกทั้งการที่สื่อมวลชนเป็นสื่อที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้ ดังที่เออร์วิน พี เบททิงฮอส (Bettinghaus 1968) ได้กล่าวถึงหน้าที่ และบทบาทของสื่อมวลชนในสังคมไว้ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ สิ่งที่สื่อมวลชนเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดคือ อารมณ์ กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น จึงมักเกิดขึ้นจากผลของการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาการเปิดรับสื่อบุคคล ซึ่งเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พบว่า อาจารย์เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษาในระดับต่ำ จึงไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ดังงานวิจัยบางส่วนของผู้วิจัย สุทธิพิเชษฐกุล (2534) ที่พบว่าพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการไม่สูบบุหรี่ รวมทั้ง การวิจัยของจากรุวรรณ กันทะนิตย์ (2531) ศึกษาการเปิดรับสื่อมวลชนกับทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศของนักเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติเรื่องรักร่วมเพศ

ในสังคมของครูอาจารย์ การที่จะได้รับทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษา อาจจะไม่ได้อมาจากสถาบันสื่อมวลชนเพียงสถาบันเดียว ยังคงต้องอาศัยสถาบันอื่นๆควบคู่ไปด้วย ดังเช่นที่การวิจัยของปัญญา ดาวจรัสแสงชัย (2527) ศึกษาการเปิดรับสื่อมวลชนกับความรู้และทัศนคติการทำแท้งของสตรีชนบทของประเทศไทย พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนแทบไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการทำแท้ง

อาจกล่าวได้ว่า สื่อแต่ละประเภทต่างก็สามารถถูกนำมาใช้ในการพัฒนาได้ แต่เนื่องจากสื่อต่างๆ มีข้อจำกัด และความสามารถในการสื่อสารต่างกันทำให้มีอิทธิพลต่อทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างน้อย หรืออาจจะเป็นเพราะการวางแผนในการเสนอข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ ยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนมากนัก ทำให้ประสิทธิผลในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ยังไม่ดีพอ

เช่นเดียวกันกับที่ Samuel L. Becker พบว่า บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ อีกสาเหตุหนึ่ง น่าจะมาจากที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษาโดยตรง แต่จะนำเสนอในแนวของข่าวอาชญากรรมที่เกิดจากปัญหาเรื่องเพศ

ข่าวการจับกุมการค้าประเวณี ปัญหาเรื่องการเบี่ยงเบน หรือเตือนใจให้หลีกเลี่ยงมากกว่า ส่วนสื่อเฉพาะกิจก็มีการชี้แนะให้เห็นถึงโรคภัยที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้การป้องกันที่ ถูกวิธี ส่วนสื่ออินเทอร์เน็ตก็มักจะมีการเสนอถึงข่าวการคบเพื่อนต่างเพศของดารา หรือ คนมีชื่อเสียงในสังคม การแสดงออกความรักในที่สาธารณะ รวมถึงสื่อบุคคลที่มีการพูดคุย เรื่องเพศศึกษานั้น มักจะมีการพูดคุยถึงความไม่เหมาะสมในการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา ดังนี้ จะทำให้เห็นได้ว่า การแสดงข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาเป็นในลักษณะการแยกกันทำ ในส่วน ต่างๆ อาจจะเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้การเปิดรับข่าวสารไม่ได้มีผลต่อทัศนคติเรื่องเพศศึกษา เท่าใดนัก

สมมติฐานที่ 3 : การเปิดรับข่าวสารต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารทั้งจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตมี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจกล่าวได้ว่า ถ้าอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษามาก ก็จะมีการมีส่วนร่วมในการ สื่อสารเรื่องเพศศึกษาสูงไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างได้รับนั้นมีความ น่าสนใจ และตรงกับความสนใจของตนเอง จึงทำให้ผู้รับสารมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการ สื่อสารเรื่องเพศศึกษา และในอีกด้านหนึ่งการที่อาจารย์มีส่วนร่วมในการสื่อสาร เรื่องเพศศึกษานั้น อาจจะมีผลมากจากการบังคับโดยตำแหน่งหน้าที่ และเมื่อมีส่วนร่วมในการสื่อสารแล้ว เห็นว่าดี จึงมีการดำเนินพฤติกรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (Rogers, 1978) ที่กล่าวว่า “การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านพฤติกรรมของผู้รับสารได้”

สำหรับในงานวิจัยนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายสื่อ พบว่า สื่อเฉพาะกิจ มีประสิทธิภาพในการ เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด สื่อเฉพาะกิจที่อาจารย์เปิดรับข่าวสาร จะเป็นในรูปแบบของคู่มือ หนังสือ ไปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ แผ่นปลิว เอกสาร จุลสาร วีดีโอ วีซีดี วารสาร กระดาษศึกษาธิการ การประชุม สัมมนา จดหมายข่าว ซึ่งทำให้อาจารย์ได้รับรู้ เข้าใจ และ สามารถนำไปใช้ในการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาได้ ดังที่ อัดัมส์ (Adams, 1971) ได้ กล่าวไว้ว่า สื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ด้วยความหลากหลายของสื่อ จึงสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนั้น สื่อบุคคลยังเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมากเป็นอันดับสอง ทั้งนี้ เพราะการสื่อสารโดยสื่อบุคคลอันได้แก่ เพื่อน แพทย์ พยาบาล สามี ภรรยา คนรู้จัก คนรัก ญาติพี่น้อง และผู้ปกครองนั้น เป็นการพูดคุยเป็นสื่อสารแบบเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ส่งสารสามารถแลกเปลี่ยนเนื้อหาที่สนทนาได้ในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งลักษณะที่ยืดหยุ่นเช่นนี้ทำให้ผู้รับสารถูกชักจูงใจได้ง่าย และเกิดการยอมรับในที่สุดเช่นเดียวกันกับที่ โรเจอร์สและ ชูเม็กเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ที่กล่าวว่า สื่อบุคคลจะมีประโยชน์ในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไปเช่นเดียวกันกับแนวคิดของซลดา สมุทรวงษ์ (2541) กล่าวว่า อิทธิพลของสื่อบุคคลกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า เกิดจากแนวคิด ลำดับ 3 ประการ คือ 1) ความศรัทธาต่อความเชื่อบุคคล และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติ มีตำแหน่ง 3) อำนาจบังคับจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ปวงชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ ดังนั้น การให้ข่าวสารความรู้จากสื่อบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือเรื่องเพศศึกษา จึงก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากขึ้น

สื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน โทรทัศน์ นิตยสาร และวิทยุ มีประสิทธิภาพเป็นอันดับสาม จากการสนับสนุนให้เกิดการต้องการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของโจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper) (อ้างในปรมะ สตะเวทิน ,2533:142) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนไว้ว่า สื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม และการมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม เช่นเดียวกันกับเดอเฟลอร์ (Defleur, 1970) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของบุคคล โดยช่วยให้เกิดพฤติกรรมใหม่ แต่ต้องใช้ระยะเวลา

ส่วนสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาน้อยที่สุด แม้ว่าสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น จะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่จำกัดในเรื่องของปริมาณเนื้อหา แต่สื่ออินเทอร์เน็ต ยังถูกจำกัดด้วยประสิทธิภาพของช่องทางในการติดต่อสื่อสาร และความรวดเร็วในการรับหรือส่งข้อมูล รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตยังเป็นสื่อที่ไม่สามารถควบคุมสารได้ อาจารย์ผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณในการแยกแยะข้อมูลว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง

สมมติฐานที่ 4 : ความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่า อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้เรื่องเพศศึกษามาก จะมีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวกมากตามไปด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมของโรเจอร์ส และชูเม็กเกอร์ (Rogers and Shoemaker อ่างในเสถียร เขยประทับ, 2528) ที่กล่าวไว้ว่า ถ้าจะให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมใดๆ ต้องมีการให้ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นแก่ประชาชน ซึ่งเมื่อประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดมากๆ แล้วย่อมจะทำให้มีทัศนคติเรื่องนั้นดีขึ้นด้วย ดังเช่นอาจารย์ได้รับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา ทำให้อาจารย์ทราบถึงความสำคัญ และประโยชน์ในการสอนเรื่องเพศศึกษามากขึ้น จึงก่อให้เกิดให้มีทัศนคติที่ดีตามด้วย

นอกจากนี้แล้ว แมคกายร์ (W.J. McGuire, 1969) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 5 ขั้นตอนคือ 1. การใส่ใจ (Attention) 2. การเข้าใจ (Comprehension) 3. การยอมรับ (Yielding) 4. การจดจำได้ (Retention) 5. การกระทำ (Action) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

โดยในขั้นตอนที่ 2 คือ การเข้าใจ (Comprehension) นั้น ต้องเกิดจากความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นเสียก่อน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยหนึ่งในการเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องนั้นๆ อันนำไปสู่การเสริมสร้าง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเชิงบวกหรือ เชิงลบในที่สุด

รวมถึงแนวคิดเรื่ององค์ประกอบทัศนคติ ตามแนวความคิดของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ซึ่งมีองค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นหนึ่งใน 3 องค์ประกอบหลัก ความรู้และแนวความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ไม่ว่าจะบุคคล กลุ่ม หรือสภาวะการณ์ใดๆก็ตาม ความรู้และแนวคิด ดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของ

ทัศนคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้ และแนวความคิดต่อสิ่งเหล่านั้นไปในทางบวก (Positive) หรือทางลบ (Negative) อย่างชัดเจน จึงจะเห็นได้ว่า อาจารย์มีระดับความรู้ที่ดี จึงส่งผลให้อาจารย์มีทัศนคติที่ดีด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซิมบาริโด และคณะ (Zimbardo, Et al.,1977) กล่าวว่า องค์ประกอบของทัศนคติมี 3 ส่วนคือ

1. ด้านความรู้ ความนึกคิด (Cognitive Component)
2. ด้านความรู้สึกรู้สึก (Affective Component)
3. ด้านพฤติกรรม (Behavior Component)

โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิดนั้น เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อ ความตระหนักของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆทั่วไป หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นกับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจนั้นๆ

ตามแนวคิดของคาร์เตอร์ วี กู๊ด (Goods,1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่าความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆที่มนุษย์ได้รวบรวมไว้จากประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลยอมรับ หรือปฏิเสธต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล บุคคลควรจะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจ นั่นคือ บุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่างๆสนับสนุน และให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่ ชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่างๆด้วย

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรภรณ์ สุวรรณดี (2538) เรื่องการเปิดรับสาร ความรู้ และทัศนคติต่อการทำแท้งของระดับอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการทำแท้งมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำแท้ง

สมมติฐานที่ 5 : ความรู้เรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ อาจกล่าวได้ว่า อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้เรื่องเพศศึกษามาก จะมีการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากไปด้วย

ตามแนวคิดของเบอร์โล (Berlo, 1960:40-71) กล่าวว่า การสื่อสารทำให้เกิดผล 3 ประการคือ

1. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) ของผู้รับสาร
2. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude) ของผู้รับสารที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้ ซึ่งทัศนคตินี้เองที่ก่อให้เกิดการกระทำตามมา
3. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่แสดงออก (Practice)

การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ประเภทนี้ จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารได้รับสาร ก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อความรู้เกิดขึ้น ก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติในขั้นสุดท้าย คือ การก่อให้เกิดการกระทำ ดังที่ โรเจอร์ส (Rogers, 1973) กล่าวถึง การสื่อสารที่ว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรมของผู้รับสาร (Practice)

ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดระดับความมากน้อยของการมีส่วนร่วม นั่นคือ ความรู้ของผู้รับสาร อาจจะแตกต่างจากที่ผู้ส่งสารคาดคิดเอาไว้ จะต้องทำให้ผู้รับสารรับสารแบบ active มิใช่ passive จึงจะมีปฏิกริยาป้อนกลับ (Feedback) อันจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ , 2543)

และแนวคิดของ ซิมบารโด (Zimbardo, 1977) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติก็必将มีความเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลง จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา ฉะนั้นการที่บุคคลเกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใดจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างถ่องแท้เสียก่อน

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณี โพธิ์ศรี (2535) เรื่องการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ความรู้เรื่องเอดส์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ และงานวิจัยของจิตรา ธนสารเสถณี (อ้างในสุวรรณา หงษ์ศรีสุวรรณ, 2544) เรื่อง การสื่อสารความรู้ ทัศนคติและทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติด

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา หงษ์ศรีสุวรรณ (2544) เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

เช่นเดียวกับงานวิจัยของต่อตระกูล อุบลวัตร (2545) เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการนำรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปใช้ในการสอนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กับการนำรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปใช้สอน

สมมติฐานที่ 6 : ทักษะคิดต่อเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะคิดต่อเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครมีทักษะคิดต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวกมาก จะมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers, 1978) ที่กล่าวไว้ว่า ทักษะคิดเป็นดัชนีที่ชี้ว่าบุคคลนั้นคิดหรือรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งรอบข้าง ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทักษะคิดนั้นจะมีรากฐานมาจากความเชื่อ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคต ทักษะคิดจึงเป็นการสื่อสารภายในบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า การที่จะทำให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากเท่าใดนั้น จำเป็นต้องให้เกิดทักษะคิดต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวกด้วย นอกจากนั้นแนวคิดเรื่อง KAP ของโรเจอร์ส ทั้งความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม ต่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เนื่องจากการที่คนเราจะมีการเปลี่ยนแปลงทักษะคิดได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทักษะคิดก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทักษะคิดเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการให้ความรู้

แนวคิดของเบอร์โล (Berlo, 1960) กล่าวว่า การสื่อสารที่สำเร็จผลนั้น นอกจากบุคคลนั้นมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มากพอที่จะสื่อสารแล้ว ยังต้องมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องนั้นๆ ด้วย ถ้าบุคคลนั้นไม่มีความเชื่อ ความศรัทธา สอดคล้องกับเรื่องที่ตนรู้ ก็จะไม่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวความรู้นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คนที่ไม่เชื่อในโทษพิษภัยสุรา จะไม่สามารถทำการณรงค์เมาไม่ขับได้อย่างสัมฤทธิ์ผล เป็นต้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณณี โพธิ์ศรี (2535) เรื่องการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ทักษะคิดเรื่องโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์

เช่นเดียวกันงานวิจัยของพรทิพย์ ศิริชูทรัพย์ (2542) เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมต่อปัญหาสังคมของกลุ่มผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตบนเว็บไซต์องค์กรพัฒนาเอกชน พบว่า ทัศนคติต่อปัญหาสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรพัฒนาเอกชน และสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องปัจจัยที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่มาเข้าร่วมของ William Reeder (อ้างในพรทิพย์ ศิริชูทรัพย์, 2542) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมใดๆก็ตาม ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องของกิจกรรมนั้นๆ กับความเชื่อพื้นฐาน ทัศนคติ และค่านิยมของตน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า สื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์รายวัน ดังนั้น ในการวางแผนสื่อมวลชนควรมีการส่งเสริม หรือปรับปรุง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาผ่านสื่อหนังสือพิมพ์รายวันให้มากขึ้น มีการเสนอ ข่าวสารในเรื่องเพศศึกษาในคอลัมน์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสาธารณสุข ควรมีบทความเกี่ยวกับ เรื่องเพศศึกษาสอดแทรกเป็นระยะๆ โดยมีการให้ข้อมูลในด้านสุขอนามัยทางเพศ เรื่องโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ต่างๆ และการป้องกัน รวมถึงเสนอปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ โดยมีการ เสนอข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรมีการเผยแพร่โดยมีการใช้สื่อจากโทรทัศน์ นิตยสาร และวิทยุด้วย ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนเป็นสื่อที่ง่ายต่อการเปิดรับ ประชาชนเปิดรับแทบทุก ครั้วเรือน จึงควรมีการปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารให้สามารถโน้มน้าวใจ ผู้รับสารให้ เกิดความต้องการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากกว่านี้ รวมทั้งเนื้อหาของรายการ ต่างๆ ควรมีการพูดถึงเรื่องเพศศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยที่รัฐบาลและเอกชนควร ตระหนัก และร่วมมือกันในการส่งเสริมให้มีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา และมีการ สอดแทรกประเด็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาเพิ่มขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า สื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา มากที่สุด คือ คู่มือ และหนังสือ ดังนั้น ในการผลิตสื่อชิ้นนี้ ภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการให้ความสำคัญในการผลิตสื่อประเภท หนังสือ และคู่มือให้มากขึ้น อาจจะมีการเจาะประเด็นที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาให้ ทันยุคทันสมัยกับปัจจุบันมากขึ้น และมีการเพิ่มการใช้สื่อกิจกรรม จัดกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่อง เพศศึกษาให้ทั้งอาจารย์และนักเรียนได้มีการโอกาสเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง เพศศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้อง มากขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า สื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสาร และให้ความเชื่อถือในการพูดคุยเรื่องเพศศึกษามากที่สุด คือ เพื่อน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องเพศศึกษาให้แก่กลุ่มอาจารย์ด้วยกัน และประชาชนทั่วไป เพื่อจะได้มีข้อมูลเรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องและชัดเจน สามารถนำมาถ่ายทอดให้เพื่อนๆของตนได้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ปกครองของนักเรียน เป็นบุคคลที่มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาด้วยน้อยที่สุด ซึ่งในสิ่งที่ควรจะเป็น อาจารย์ และผู้ปกครองควรมีการร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น ทั้งภาครัฐ เอกชน รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ทั้งอาจารย์และผู้ปกครองได้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาระหว่างกัน

4. จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ต ในระดับต่ำ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบ แก้ไขเว็บไซต์ที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา รวมทั้งพิจารณาเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษามาปรับปรุง พัฒนากลยุทธ์ในการนำเสนอข้อมูล และยกระดับความรู้ ความเข้าใจให้ทั้งอาจารย์และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาหาข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาได้อย่างสะดวกมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการโน้มน้าวให้เกิดความต้องการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากขึ้น

5. จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพของสื่อแต่ละประเภท โดยการที่นำสื่อแต่ละประเภทมาผสมกัน ดังที่ปรมะ สตะเวทิน (2534) กล่าวถึง สื่อที่ใช้ในการสื่อสารมี 3 ประเภท คือ 1) สื่อบุคคล จะก่อให้เกิดผลดีทางการสื่อสาร ถ้าผู้ส่งสารนำข่าวสารที่ต้องการจะเผยแพร่ไปสู่ผู้รับสารโดยตรง โดยวิธีการพูดคุยกัน 2) สื่อมวลชนจะก่อให้เกิดผลดีทางการสื่อสารกับผู้รับสารจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาเดียวกัน หรือภายในเวลาใกล้เคียงกัน และยังสามารถให้ความรู้และข่าวสารแก่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี และ 3) สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมา โดยมีเนื้อหาเฉพาะและจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ซึ่งผู้ส่งสารเฉพาะเรื่องให้กับผู้รับสารเป้าหมาย และทำให้ผู้รับสารได้รับทราบข่าวสารความรู้โดยตรง และถูกต้อง อันจะส่งผลต่อการตัดสินใจและลงมือปฏิบัติไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการได้ ดังนั้น การนำสื่อทั้ง 3 ประเภทมาใช้ร่วมกัน จึงสามารถช่วยเพิ่มผลในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา เพราะสื่อทั้ง 3 จะสามารถส่งเสริม และสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ซึ่งวิธีการใช้สื่อทั้ง 3 ประเภทผสมกันนี้ เรียกว่า

Media Mix หรือ Multi-media ซึ่งในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในปัจจุบัน อาจจะไม่มีการวางแผนการใช้สื่อทั้งสามนี้ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ไม่ได้ผลที่เด่นชัดเท่าที่ควร ดังนั้น ถ้าหากมีการวางแผนที่ดี โดยการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และเอกชน จะสามารถทำให้การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และครอบคลุมเนื้อหา เพื่อเพิ่มความรู้ และความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาได้ดีมากยิ่งขึ้น

6. จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ในการผลิตเปิร์มของเพศชายในระดับต่ำ ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ต่ำเมื่อลงลึกถึงรายละเอียดเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการนำเสนอข้อมูลสอดแทรกรายละเอียด เพื่ออธิบายเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอวัยวะเพศให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ความรู้เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเกิดประจำเดือน และการคุมกำเนิด เป็นสิ่งที่อาจารย์มีความรู้ มากที่สุด อาจจะเนื่องจากว่า เป็นข้อมูลที่นักเรียนส่วนใหญ่สนใจ ใครู้ อาจารย์จึงจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องเพศศึกษาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว

7. จากผลการวิจัยพบว่า ทศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในเชิงบวก และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรมีการเสนอประเด็นข่าวสาร ปัญหาเรื่องเพศศึกษาให้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ เพื่อที่จะเพิ่มพูนความรู้ สร้างทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายมากขึ้น อันจะเป็นผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษามากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ หากมีการทำวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับอาจารย์ที่สอนวิชาสุขศึกษาโดยตรง จะเป็นงานวิจัยที่น่าสนใจ และมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จะมีความละเอียดลึก ซึ่งถูกต้องชัดเจนมากขึ้น สำหรับในกรณีการวัดทัศนคติ ซึ่งเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้สึก การพูดคุย หรือการสื่อสารระหว่างบุคคล จะสามารถทำให้เจาะประเด็นได้มากกว่าการแจกแบบสอบถาม

2. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นจึงสมควรที่จะได้เปรียบเทียบกับอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเอกชนในกรุงเทพมหานคร หรือนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับอาจารย์ในเขตพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศต่อไป เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง และเป็นแนวทางในการเลือกใช้สื่อในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับความต้องการข่าวสารของผู้รับสาร เพื่อมุ่งสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาที่มีอยู่ในสื่อต่างๆ ว่ามีเนื้อหาไปในด้านใด ถูกต้องหรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบหน้าที่การให้ความรู้ของสื่อ

4. จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในระดับต่ำด้วย ส่วนความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับสูง แต่ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับต่ำ เหมือนกันกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาเป็นในเชิงบวก แต่ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติว่า มีตัวแปรใดอีกบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. ลำดับที่ 1 สื่อมวลชนในปี 2000 ชุดความรู้ “โลกของสื่อ Media World”
กรุงเทพมหานคร : อินฟินิตี้เพรส ,2541.
- เกตุร ชิวหากาญจน์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ที่สนใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่ม
ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2541.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2 นครปฐม : สถาบันราชภัฏ
นครปฐม,2542.
- ขวัญใจ ผลิเจริญสุข. การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชา
ประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2539.
- จารุณี บุญพิทักษ์. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความตระหนัก ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม
เรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัด
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2538.
- จรรยา ดวงแก้ว. ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2539.
- จริญญา นิลแพทย์. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านเนื้อหาบันเทิง
และบุคคลในวงการบินที่มีต่อทัศนคติในเรื่องของความรัก และเพศสัมพันธ์ในเด็ก
วัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน คณะ
วารสารศาสตร์และการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2541.
- จระไน แกลโกศล. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2540.
- จารุภัทร ดาวโรฤทธิ์. การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมใน
การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรอดอยสามหมื่น กับชาวไทย
พื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2544.

- จุฑาภัทน์ สมุทรประภูต. ประสิทธิผลของการสื่อสารกิจกรรม 5 ส. ในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ สยามนิสสัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- จุมพล รอดคำดี. สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- จิตรา ธนสารเสถียร. การสื่อสาร ความรู้ ทักษะคิดและทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ชนินทร์ ต่วนชะเอม. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในโครงการ "รักไทยให้ถูกทาง" ของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล และเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ชลดา ทองสุกนอก. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาวของครู และอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ต่อตระกูล อุบลวัตร. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการนำรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปใช้ในการสอนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ถนอมนุช พิทักษ์โกศล. ปัจจัยทางสังคม พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับความรู้ และทัศนคติที่มีต่อการป้องกันการใช้ยาบ้าของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- บุษบา ภูัสกุล. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2546.

พีชนี เขยจรรยา, เมตตา กฤติวิทย์ และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์.

พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : เบลโล่การพิมพ์, 2538.

พีระนันท์ บุรณะโสภณ. พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคนดี และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ ทักษะคนดี และการมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ.

ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

รุ่งนภา พิตรปรีชา. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. เอกสารสอนชุดวิชา สาขานิเทศศาสตร์ 15201

หน่วยที่ 1-8 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิเชียร เกตุสิงห์. การวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : มปท., 2540

สุวรรณนา หงส์ศรีสุวรรณ. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคนดี และการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2544.

เสวี วงษ์มณฑา. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

เสถียร เขยประทับ. การเผยแพร่งานนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.

ศิริพร เขียววงศ์สุข. การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม

ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,

ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ศศิวิมล ปาลศรี. การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคนดี และพฤติกรรมการใช้

พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. เพศศึกษาในอนาคตเรื่องที่ต้องสอนให้ถึงแก่น. วารสาร

การศึกษานอกโรงเรียน (มิถุนายน 2543) : 2-9.

อรรวรรณ ปิลาพันธ์โอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อัญชิตา สรรพาวัตร. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคนดี และการมีส่วนร่วมในโครงการ
“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของเจ้าหน้าที่อบต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,
ภาควิชาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ภาษาอังกฤษ

- Adam, James R. Media Planning. Oxford : Aden Press, 1971
- Atkin, K. Charles. New Model for Mass Communication Research. New York :
The Free Press, 1973.
- Berlo, D.K. The process of Communication. New York : Holt, Reinhart and Winston,
Inc.,1960 Carter, V. Good. Dictionary of Education. New York : MC Graw Hill Book
Company,1959.
- Gary,F.Kelly. Sexuality today : The Human Perspective. Guilford : The Dushkin
Publishing Group,1988.
- Klapper, Joseph T. The Effect of Mass Communication. New York :
The Free press,1960.
- Lasswell, Harold D. The Structure and Function of Communication in society, 1948.
- Lazarsfeld, P. F. and Menzel, H. Mass Media And Personnal Influence.
In Wilbur Schamm (ed.) The science of Human Communication.
New York : Basic Book,1968.
- Mcquire, W.J. The Nature of Attitude and Attitude Change The Handbook of Social.
Phychology,2d.ed. Massachusetts Addison Wesley Publishing Company,1969.
- Rogers, Everett M. Communication and Development. Beverly Hills : Sage
Publication,1976.
- Rogers, Everett M. Communication Channels Handbook of Communication. Chicago :
Rand Mc-Nelly, 1978.
- Schramm, Wilbur and Donald F. Roberts. The Process and Effect of Mass
Communication. Urbana : University of Illinois Press, 1971.
- Schramm, Wilbur. Men and Media : A Look at Human Communication. New York :
Harper and Row, 1973.
- Wright, Charles R. Mass Communication. New York : Random House.,1959.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ที่ ศธ.....

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กทม.10330

วันที่.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน..... ชุด

ด้วยนางสาวโชติกา ตังบุญเดิม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนการ ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ” โดยมี รศ. ดร.ปรมะ สตะเวทิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยในเรื่อง การพัฒนาการถ่ายทอดการสื่อสารในเรื่องเพศศึกษาของอาจารย์ อันจะนำไปสู่การพัฒนา การมีทัศนคติและมุมมองที่ถูกต้องแก่นักเรียนในการรับรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ และก่อให้เกิดพื้นฐาน ระยะเวลาในการให้ความรู้และเพื่อการศึกษาในเรื่องเพศศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ขอความอนุเคราะห์จากท่าน และอาจารย์ในโรงเรียน..... กรุณาทำแบบสอบถามที่ทางนิสิตได้จัดทำมา เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการ โดยนิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ส่งแบบสอบถามและจัดเก็บแบบสอบถามตามเวลาที่ท่านสะดวกต่อไป ซึ่งท่านสามารถติดต่อกับนิสิตโดยตรงได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์..... พร้อมกันนี้คณะนิเทศศาสตร์ใคร่ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร. 02-218-2163 โทรสาร 02-218-2130

ภาคผนวก ข

**แบบสอบถามเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
ของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร**

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาประชาสัมพันธ์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้จัดทำใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ในการตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ และผู้วิจัย ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่านมา ณ โอกาสนี้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ	() ชาย	() หญิง
2. อายุ	() ต่ำกว่า 35 ปี	() 35-45 ปี
	() 46-55 ปี	() มากกว่า 55 ปี
3. ระดับการศึกษา	() ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา/ปวส.	() อนุปริญญา/ปวส.
	() ปริญญาตรี	() สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพการสมรสของท่าน	() โสด	() อยู่ด้วยกัน
	() หย่า, หม้าย	() แยกกันอยู่
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน (เงินเดือน+เงินประจำตำแหน่ง)	() ไม่เกิน 15,000 บาท	() 15,001-25,000 บาท
	() 25,001-35,000 บาท	() 35,001-45,000 บาท
	() มากกว่า 45,000 บาท	
6. ตำแหน่งทางวิชาการของท่านในปัจจุบัน	() ไม่เกินระดับ 4	() ระดับ 5-6
	() ระดับ 7-8	() ระดับ 9 ขึ้นไป
7. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนของท่าน	() 1-5 ปี	() 6-10 ปี
	() 11-15 ปี	() 16-20 ปี
	() 21-26 ปี	() มากกว่า 26 ปี

ส่วนที่ 2 : การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

1. สื่อมวลชน

1.1 ท่านได้รับสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชนเหล่านี้ในระดับใด

ประเภทสื่อมวลชน	สัปดาห์ละ มากกว่า 4 ครั้ง	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	นานกว่า สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ไม่เคยเลย
• วิทยุ					
• โทรทัศน์					
• หนังสือพิมพ์รายวัน					

1.2 ท่านได้รับสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชนเหล่านี้ในระดับใด

ประเภทสื่อมวลชน	เดือนละ มากกว่า 2 ครั้ง	เดือนละ 2 ครั้ง	เดือนละ 1 ครั้ง	นานกว่า เดือน ละ 1 ครั้ง	ไม่เคยเลย
• นิตยสาร					

2. สื่อเฉพาะกิจ

2.1 ท่านได้รับสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อเฉพาะกิจเหล่านี้ในระดับใด

ประเภทสื่อเฉพาะกิจ	ปีละมากกว่า 4 ครั้ง	ปีละ 3-4 ครั้ง	ปีละ 1-2 ครั้ง	นานกว่า ปีละ 1 ครั้ง	ไม่เคยเลย
• แผ่นพับ/แผ่นปลิว					
• คู่มือ/หนังสือ (เช่น หนังสือ/คู่มือ ให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา, คู่มือ การป้องกันเอดส์ ฯลฯ)					
• เอกสารจุลสาร					
• วีดิโอเทป/วีซีดี					
• โปสเตอร์					
• วารสารกระทรวงศึกษาธิการ					
• จดหมายข่าว (เช่น Direct mail, สื่อสิ่งพิมพ์ที่ส่งมาทางไปรษณีย์ ฯลฯ)					
• เอกสารเผยแพร่					
• การประชุมและสัมมนา					

3. สื่อบุคคล

3.1 ท่านได้รับสารเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อบุคคลเหล่านี้ในระดับใด

ประเภทสื่อบุคคล	สัปดาห์ละ มากกว่า 4 ครั้ง	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	นานกว่า สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ไม่เคยเลย
• สมาชิก/ภรรยา					
• ญาติพี่น้อง					
• เพื่อน					
• คนรัก					
• ผู้ปกครอง					
• แพทย์/พยาบาล					
• คนรู้จัก					

4. สื่ออินเทอร์เน็ต

4.1 ท่านได้รับสารเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ตเหล่านี้ในระดับใด

ประเภทสื่อ	สัปดาห์ละ มากกว่า 4 ครั้ง	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	นานกว่า สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ไม่เคยเลย
• อินเทอร์เน็ต					

ส่วนที่ 3 : ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

รายละเอียดความรู้เรื่องเพศศึกษา	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1.การมีประจำเดือน หรือรอบเดือนเกิดจากการสลายตัวของเยื่อบุมดลูก โดยการที่สตรีประจำเดือนครั้งแรก จะถือเป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบสืบพันธุ์ที่แสดงให้เห็นว่าร่างกายเจริญเติบโต พร้อมทั้งจะมีบุตร			
2. ระยะที่เลือดประจำเดือนออก จะออกในรอบ 28 ± 7 โดยเริ่มนับจากวันแรกที่หมดประจำเดือน จนถึงวันก่อนมีเลือดประจำเดือนของรอบเดือนต่อไป			
3.การใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการคุมกำเนิด และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์			
4.ยาเม็ดคุมกำเนิดมีทั้งชนิด 21 เม็ด และ 28 เม็ด ซึ่งมีประสิทธิภาพในการคุมกำเนิดเหมือนกันทุกประการ			
5.การทำหมันชาย อาจทำให้สมรรถภาพทางเพศ และความรู้สึกลงทางเพศลดลง			
6.อั้นจะเป็นต่อมเพศ ซึ่งมีหน้าที่ผลิตเซลล์ชาย หรือสเปิร์ม โดยเปรียบได้เหมือนกับรังไข่ที่มีหน้าที่ผลิตเซลล์เพศหญิงหรือไข่			
7.โรคเอดส์ (AIDS) ไม่สามารถติดต่อกันทางการสัมผัสกันตามปกติ การทำงานร่วมกัน ว่ายน้ำสระเดียวกัน หรือรับประทานอาหารร่วมกัน และไม่ติดต่อทางแมลงกัดต่อย เช่น ยุงกัด			
8.ไวรัสตับอักเสบบี สามารถตรวจพบได้ในเลือดของผู้ที่เป็นพาหะ และการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นพาหะ มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคสูง			
9.เรื่องเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์เท่านั้น			
10.ต่อมลูกหมาก เป็นต่อมเพศที่ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนเพศและเซลล์สืบพันธุ์ คืออสุจิ			
11.มดลูกเป็นอวัยวะที่ทำให้เกิดประจำเดือน เพื่อเตรียมรองรับไข่ที่ได้รับการผสมตัวอสุจิแล้ว			
12.มดลูกประกอบด้วยไข่อ่อนเล็กๆจำนวนมาก ในมดลูกจะมีการเจริญเติบโตของไข่อ่อนเต็มที่(ไข่สุก) ถ้าไม่มีตัวอสุจิมาผสมไข่ก็จะแตกสลายไป			

ส่วนที่ 4 : ทัศนคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

ข้อความต่อไปนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบขึ้นอยู่กับความคิดเห็นและความรู้สึกของแต่ละบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เนื้อหา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. ท่านเห็นว่า การสอนเรื่องเพศศึกษามีประโยชน์ และควรมีการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน					
2. ท่านมีความเห็นว่า การสอนเรื่องเพศศึกษาให้นักเรียน จะกระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ อยากลอง					
3. การสอนเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน จะสามารถช่วยให้สามารถควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และวางตัวกับเพศตรงข้ามได้อย่างเหมาะสม					
4. นักเรียนไม่จำเป็น และใส่ใจในเรื่องเพศศึกษามากนัก เพราะว่าเมื่อเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาจะมีความรู้เรื่องนี้เอง					
5. การสอนเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่น่าอาย และขัดต่อวัฒนธรรม เพราะเป็นการสอนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์					
6. หากมีความรู้เรื่องเพศเพียงพอ ปัญหาทางเพศในสังคมไทยจะสามารถลดลงได้ เช่น ปัญหาท้องก่อนแต่ง, ปัญหาโรคเอดส์ ฯลฯ					
7. ชายและหญิง ควรมีการศึกษากันนานพอสมควรก่อนที่จะตัดสินใจแต่งงานกัน					
8. การสอนเรื่องเพศศึกษา ควรเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่สอนวิชาสุขศึกษาเท่านั้น					
9. หากต้องพูดเรื่องเพศ ท่านจะสามารถพูดได้อย่างสะดวกใจ					
10. การให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียนเป็นสิ่งที่สมควร ถือเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างหนึ่ง					

ส่วนที่ 5 : การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด

เนื้อหา	ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา				
	บ่อยที่สุด	บ่อย	พอสมควร	นานๆครั้ง	ไม่เคย
1.ท่านมีการให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อให้เข้าใจ และรู้จักตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันความล้มเหลวในชีวิต และมีปัญหาทางเพศ					
2.เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ท่านจะเข้าไปพูดคุย สอบถาม และให้คำแนะนำที่ดี					
3.ท่านให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขาดการยับยั้งชั่งใจในการมีเพศสัมพันธ์					
4.ท่านได้มีความรู้ถึงการใช้ถุงยางอนามัย เพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์					
5.ท่านให้ความรู้เกี่ยวกับการมีประจำเดือนของผู้หญิงว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ของผู้หญิง					
6. ท่านให้ความรู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์					
7.ท่านได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้เป็นการแสดงความรักและความผูกพันเสมอไป					
8.ท่านได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศว่าเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคนที่เกิดขึ้นได้ตามธรรมชาติ					
9.ท่านได้อธิบายเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองว่าเป็นเรื่องปกติ					

😊😊 ขอขอบคุณในความร่วมมือนี้อตอบแบบสอบถาม 😊😊

ภาคผนวก ค

เขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 3 เขต ได้แก่

เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1 : มี 17 เขต ได้แก่ เขตพระนคร, เขตดุสิต, เขตบางรัก, เขตปทุมวัน, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย,เขตพระโขนง, เขตยานนาวา, เขตสัมพันธวงศ์, เขตพญาไท,เขตดินแดง, เขตสาทร, เขตบางซื่อ, เขตบางคอแหลม,เขตคลองเตย, เขตราชเทวี, เขตวัฒนา และเขตบางนา

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 25 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนกุนนทรวิรุทธารามวิทยาคม,โรงเรียนดาราคาม,โรงเรียนปทุมคงคา,โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์, โรงเรียนพุทธจักรวิทยา, โรงเรียนมัธยมวิเศษวิทยา, โรงเรียนราชวินิตมัธยม, โรงเรียนนวมินทราชินติ, โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ, โรงเรียนวัดบวรนิเวศ, โรงเรียนวัดราชบพิธ, โรงเรียนวัดราชาธิวาส, โรงเรียนวัดสุทธิวาราม, โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์, โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์, โรงเรียนสตรีวิทยา, โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย, โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย, โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์, โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์, โรงเรียนสิริวิธานธร, โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี, โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์, โรงเรียนโยธินบูรณะ และโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 2: มี 18 เขต ได้แก่ เขตหนองจอก, เขตบางเขน, เขตบางกะปิ, เขตมีนบุรี, เขตลาดกระบัง,เขตห้วยขวาง, เขตบึงกุ่ม, เขตจตุจักร, เขตประเวศ, เขตสวนหลวง, เขตดอนเมือง, เขตลาดพร้าว, เขตผักไห่, เขตสายไหม, เขตคันนายาว, เขตสะพานสูง, เขตวังทองหลาง และเขตคลองสามวา

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 36 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ, โรงเรียนดอนเมือง-จตุรจินดา, โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง, โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทร์เดชา, โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยา 2 , โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเบญจมราชาลัย, โรงเรียนนวมินทราชินูทิศกรุงเทพมหานคร, โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) , โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)2 , โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4, โรงเรียนบางกะปิ, โรงเรียนพรตพิทยพยัต, โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์, โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง, โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก,

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวโชติกา ตั่งบุญเต็ม เกิดเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เมื่อปี พ.ศ. 2547 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ ภาคนอกเวลาราชการ ที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2550